

Bir hayal ki Kolaylıkla Hakikat olabilir

Kadıköyünden Pendîge giden Bağdad caddesi yanına kadar asfalt şose haline getirileli dört beş yıl oldu. Bu yol üstünde otobüsler gidip gelmeyi kolaylaştırdıktan sonra şimdi orada Bostancıya kadar tramvay da işliyor. Bu yolun içeriye doğru kara tarafında şimendifer vardır. Deniz tarafında ise Akay vapurlarının uğradığı iskeleler bulunuyor. En dokunaklı etkisi (amili) asfalt caddeler olmak üzere bu kolaylıklar Bağdad caddesi boyunca büyücek bir bayındırlık hareketine meydan verdi. Bütün caddeler uzunluğunun her iki yanında gayet güzel ve artık kâğır-köşkler yapıldı, ve yapılıyor. O çevredeki topraklar gittikçe büyüyen bir değer kazandılar. Dönümü ortalama bin lirayı bulan topraklar oralar da şimdi yer yer metro ile hesaplanmaya başlandı. Bir asfalt caddede ile gidip gelme kolaylığı işte böylece İstanbulun bir yanını baştan başa bayındır kılmaktadır.

Bu böyle olmak için başkaca da sebepler var mı? Bir rivayet kabilinden olarak Kadıköy - Bostancı taraflarında Nis havası vardır denilir. Gerçek olarak tarafların havası güzeldir amma havaca ve tabiatçe İstanbulun hangi tarafı hiç olmazsa Bağdad caddesi boyu kadar güzel değildir? İstanbulda her iki bakımdan güzellikte buraya üstün başka birçok yerler göstermek eldedir. Boğazın her bakımdan akıllara durgunluk veren güzelligi İstanbulun şurasında burasında değil, bütün dünyada eşsizdir denilse yanlış olmaz. Hele plaj itibarile bütün İstanbulda -nerede ise bütün dünyada diyeceğiz! - evet bütün İstanbulda Florya ile Kilyosa yarışa çıkacak yer yoktur. Yeşilköy - Florya tarafları hava bakımından da çok yumuşaktır. Tabiat güzelliğine gelince bunu İstanbulun her yanında bir bakışta görmek mümkündür. Çamlıca tepesinde İstanbulu hiç seyretilmiş mi? Ya Marmaranın göğsüne kakılmış zümrüdüler gibi değerli olan Adalara ne buyrulur? İstanbul öyle bir yerdir ki her adımında dünya değer başka bir görgü vardır.

Bağdad caddesi uzunluğundaki asfalt yol kolaylığının oralara verdiği rağbeti gözönüne alarak bunu İstanbulun her tarafı için faydalı çıkarılacak bir model diye almak doğrudur diye düşünürüz. Boğaziçi ahalisinin kendi taraflarını güzelleştirmek için kendi aralarında bir cemiyet kurmuş olduklarını geçen gün gazetelerde okuduk: Güzeli bir hareket. Adaları güzelleştirme kurumu az da olsa oraları için faydalı olmaktan geri kalmadı ve kalmıyor. İstanbulun her yanında bütün İstanbulluların kendi çevrelerini düzeltmek ve güzelleştirmek için yer yer harekete geçtiklerini görmek elbet çok güzel birşey olacaktır. Ve giderek şu sonuca varılır:

Her yer kendi semtlerini güzelleştirmek için cemiyetler kuran İstanbul ahalisi elbet en sonunda kendilerinin bütün İstanbulu kapsayan bir cemiyetleri olduğunu hatırlıyacaklardır: Şarbaylık genel kurumu (Cemiyeti umumiyei belediye). Gerçek bu iş aslından bütün İstanbulun cemiyeti olan bu kurumun belli başlı ödevidir, ve ondan sonra, daha doğrusu onunla birlikte hükümetin ve devletin. Hakikatte İstanbul güzelliği yalnız İstanbullulara özel bir nimet değildir. Bu şehir bütün Türkiyenin pirlantasıdır ve bütün dünyanın en güzel yeri. Napolyon Bonapart İstanbuldan konuşurken burasının bütün dünyaya başkendi (payitahtlık) edecek değerde bir yer olduğunu bahkılı olarak söylemişti. İstanbulun hak-

YUNUS NADI
(Aarkası 2 nci sahifede)

Bugün

- 3 üncüde: Avrupa yolundan notlar: İsmail Habib Sevük
- 5 incide: Hâdiseler karşısında: Mek tebe ve imtihan: Ağaoglu Ahmed, Fennin dilile: Salihi Murad, Bugün de bu.
- 6 ncide: Hikâye, duymadıklarımız, bilmediklerimiz, Faydalı bilgiler.
- 7 ncide: İstanbulu güzelleştirmek için, Viktor Hügoya 15 bin mektup yazan kadın, Her gün bir fikra.
- 8 incide: Meşhur adamlar müsabakası.
- 9 uncuca: Kadın işçiler arasında.

Kütülâmmare Türk zaferidir, Almanlarla ilişiği yoktur!

Bir Alman yazganının yazdıkları hilâfına, bütün Kütülâmmare muharebelerine tek bir Alman neferi ve tek bir Alman topu iştirak etmiş değildir

Almanca (Münchener Illustrierte Presse) adındaki mecmuada (Clemens Laar) imzasile ve (Kütülâmmare) başlığı altında bir yazı serisi çıkmıştır. Bu yazıda, Türk ordusunu alâkalandıran ve fakat doğru olmayan bir kısım yazılar görüldüğünden, doğrusunun meydana çıkarılması için mukabil bir yazı yazmak lüzumu hâsıl olmuştur.

Alman yazganının, hiçbir esasa ve hakikate uymayan yazılarına göre;

Çanakkale utkusunu hazırlayanlar Almanlar olduğu gibi, Çanakkaleden sonra, Irakta ve Kütülâmmarede de İngilizleri mağlûb edenler Almanlar imiş. Bu yazgana göre; Mareşal Goltz, Çanakkaleden sonra İngilizlerin Irak ta taarruz edeceklerini haber verdiği halde, Türk Kurmaylığı (erkânharbiyesi) bunu maksadsız ve hedefsiz görenek kendisine hâs imhal ve lâkaydı ile karşılamış, fakat İngilizlerin ileri hareketi başlayınca da Mareşal Goltz'un vücudüne ihtiyaç göstererek Irakta ordumuzun başına bu Alman mareşalini getirmişiz ve bu mareşal de, evvelâ ordunun geri teşkilâtını mükemmel

Kütülâmmare muharebelerinde hiçbir hizmeti görülmemiş olan Alman Mareşali Fon der Goltz

bir hale koyduktan ve Irakta ümitsiz bir vaziyette bocalayan Türk ordusunu Alman asker ve topçusu ile takviye

ettikten sonra, buradaki muvaffakiyetleri ve Kütülâmmarenin muhasara ve düşmesini temin etmiş imiş.

Bu harekâta aid vesikalarla ve hatıralarla yabancı neşriyate nazaran meselenin içyüzü ve doğrusu şöyledir:

Çanakkale zaferi

Büyük Harbde Türkiye; esas itibarile şarkta (Kafkas cephesinde) Ruslarla, garbde (Çanakkalede) İngiliz ve Fransızlarla, cenubda (Irak ve Suriyede) gene İngilizlerle muharebe etmişler. Bu cephele, sevkülceyşce kıymetlendirilirse birinci derecede (Çanakkale), sonra (Kafkasya), ondan sonra (Suriye) ve en sonra da (Irak) gelir. Türk Başbuğluk Vekâleti, cepheleleri bu ehemmiyetlerine göre sevk ve idare etmek mecburiyetinde idi.

Yazısından, bunu bilmediği anlaşılın Alman yazganını (bir avuç Almanın Çanakkaleye çıkan İngiliz ve Fransız kuvvetlerine karşı geldiğini) söyliyerek böylelikle Çanakkale utkusunu (zafer) bir Alman utkusu olarak göstermeğe çalışıyor. Halbuki; utku, bir ordunun (Arkası 10 uncu sahifede)

Bir Adisababa konferansı ihtimali İngiltere 1906 da yapılan Antandı bozmıyacak

İtalyan gazeteleri «İngiltere Süveyşi kapatabilir ama tayyare filolarına karşı ne yapacak?» divorlar

Roma 14 (Husus) — Çağlar Duçenin söyleviden sonra, fazla ümide düşmek biraz gücdür. Habeşistan Romannın arzularına itaat etmediği takdirde İtalya, sonuna kadar gidecek!

Fakat bazı mehafilin söylediğine bakılırsa şurası da muhakkaktır ki, faşist hükümeti, gayelerine barış yolile erişebilecek olursa, bu yola müracaat etmekte tereddüd etmeyecektir. İtalya, sadece harbetmek maksadile harbe girmeye kat'iyen düşünmemiştir. Ve en ufak bir müstemleke savaşına mâni olmak imkânı

Adisababada Habeş ordusu için getirilen mühimmat teslim alınıyor

Balkan kupası maçları

Dün Sofyada Bulgar Kralının söylevile açıldı, Bulgar takımı Yunanlıları 5 - 2 mağlûb etti

Sofya 16 (Hususî muhabirimizden telefonla) — Balkan kupası maçlarına bugün burada büyük merasimle başlanmıştır. Merasimi Bulgar Kralı Üçüncü Boris bir söylevile açtı.

Maçların yapılacağı stadda yirmi binden fazla seyirci vardı. Seyirciler arasında da yüksek şahsiyetler, sefirler de bulunuyordu.

Saat 17,30 da merasim başladı. Evvelâ sekiz asker borazanlarla sahaya çıktılar. Arkadan dört genç Bulgar kıza som altından yapılmış Balkan kupasını taşıyorlardı. Bunu takiben evvelâ Yunan, sonra Rumen, Yugoslav ve Bulgar millî takımları sahaya çıktılar. Bulgar federasyonu reisi, misafir takımları selâmlıyarak kendilerine hoş geldiniz dedi. Bundan sonra Bulgar kralı, Balkan kupası maçlarını açarak bir söylevile verdi. Kral Boris: Balkan kupası maçlarının Sofyada yapılma-

Bulgar Kralı Boris

Hava tehlikesi ve Rum Patrikhanesi

Dün bütün İstanbul kliselerinde mühim tamimler okundu

Dün ortodoksların büyük Pande-kot yortuları idi. Bu vesile ile İstanbulun bütün kliselerinde Fener Rum Patrikhanesi Sen Sinodunun kararı ile Rumları tayyare inanesine teşvik eden tamimler okunmuştu.

Bu tamimlerde şöyle söylenmekte idi:

«Şereflî Cumhuriyet hükümetimizin daima yeni istikametler gösteren kıymetli Başbakanı İsmet İnönü'nün sevgili Türkiye Cumhuriyetimizin bütün evlâdlarını arzu-larile, müstesna memleketimizin müdafaası için tayyareye umumî teberrua davet eden önemli ve hararetlî söylevini herkes işittî. Ana kilisemizin esas

(Arkası 7 nci sahifede)

KENDİ KENDİMİZİ TENKİD:

Vandalizm!

İngiliz medeniyeti göze çarpar en iyi hangi örnekle ispat olunur diye sorulsa biz ona şu cevabı veririz:

— Olduğu gibi muhafaza edilmiş beş altı yüz ve belki daha artık yıllık gatolarile. Öyle gatolar ki bütün bu asırlar içinde son güne kadar takib ettikleri tekâmüllerin hepsini sinelerinde sıvasile taşırlar. Parklarından mahzenlerine kadar her yerlerinde...

Bir İngiliz ailesinin malikânesinde idame edebildiği bu medeniyet hassasını altı yüzyıllık Osmanlı İmparatorluğunun hayatında bulamaz, göremez ve gösteremezsiniz. Mukayese gayet acıdır.

Bundan daha acısı ecdad yadigarı olan eserlerin tahribine şu gerçekten medent Cumhuriyet devrimizde dahi yer yer aynı hissiyet ve aynı kaçınsızlıkla devam edilmekte olmaktadır. Kültürsüz eller ülkenin her yanında sağa sola, gelişigüzel tahrib kazmasını habire sürdürüyorlar.

Yeni Kültür Bakanımızdan ilk iş olarak bu vandalizme karşı istimedat ediyoruz.

Fenerbahçenin muvaffakiyeti Fenerbahçenin 27 nci yıldönümü dün kutulandı

Yapılan merasim çok parlak oldu, Fenerliler İsviçrenin Servet takımını 5 - 2 mağlûb ettiler

Dün Fener stadında yapılan tekaüdlü maçında Yusuf Ziya gol atarken

Fenerbahçe kulübü dün Kadıköydeki sahasında kuruluşunun yirmi yedinci yıldönümünü kutuladı. Merasim saat 2,45 te merasime Fener sporcuları yaklaşırken delicesine esen, tozu dumana katan rüzgâra ve sıcağa rağmen stadda epeyce bir kalabalık toplanmıştı. Saat 2,45 te merasime Fener sporcularının yaptığı bir geçid resmile başlandı. (Arkası 8 inci sahifede)

Pariste telâş başladı

Fransa, Almanyanın İngiltereye nisbetle % 35 donanma yapmasına razı olmak istemiyor

Fransızların gözünü korkutan yeni Alman deniz silâhlarından Döyçland zırhlısı

Paris 16 (A.A.) — Londra deniz uzlaşmaları Fransız kamoyunun şiddetli muhalefeti ile karşılaşmaktadır. İngiliz denizciliğinin tonlato hesabı yüzde 35 ineye muadil olacak Alman denizciliği Fransa için kabul edilemez görülüyor.

Pöti Pariziyen gazetesi deniz uzlaşmaları hakkında İtalyanın Londraya cevabı vermezden önce Parisle temas etmiş olduğunu kaydediyor.

Siyasal mehafil Fransanın Tuna konferansı hakkındaki cevabını yakında ver-

mesini beklemektedir. Bu cevabın ransın tahakkukuna doğru atılmış bir adım olacaktır.

Böylece gerek deniz uzlaşmaları ve gerek orta Avrupa hakkında İtalya, Fransa ile müvazi ve hiç değilse uygun yollar takip etmek istegindedir. Sosyalist organını Popüler gazetesi deniz uzlaşmalarına karşı aynı muhalefeti gösteriyor. «Zira diyor, bu uzlaşmalar genel silâhsızlanma ihtimalini her şeyden önce kırmak tehlikesini göstermektedir.»

Yunanistanda Krallığa doğru gerileme...

Bizzat Başbakan Çaldarisin partisinde bile Metaksasla bir olup Krallık istiyenler varmış!

Atina 16 (Hususî muhabirimizden) — Seçimden sonra rejim; Yunanistanı bugün baştan başa işgal eden büyük dahili mesele budur. Rejim için yapılacak reyîâm ve bunun vereceği neticeye dair kat'î bir şey söylenmesi a-deta imkânsızdır.

Bazıları, seçime bakarak, hele Metaksasın önceden tasavvur edilemeyecek bir şekilde yenilmesi buna zid olarak ta hükümetin Yunanistandaki seçimlerde pek az görülen büyük bir ekseriyet kazanmasını ahalinin daha fazla cumhuriyet taraftarı olduğuna bir delil göstermek istiyorlar.

Hükümetin bu kadar kahir bir ekseriyet kazanmasının başlıca sebebi ahalinin başlarında memleketle sükûnet getirecek normal hali tesis ve kuvvetlen-direcek bir hükümetin bulunmasını istemeleridir.

Kralcı Metaksasla aynı fikirde bulunan Rufos

Metaksas taraftarları da kendilerinin yenilmesine rağmen hükümet partisinden ayrıldılar. (Arkası 9 uncu sahifede)

ONİKİLER...

Büyük halk romanı: 9

Yazarı Sermed Muhtar Alus

İşte Arab Abdullah böyle bir hinoğlı hini.

Paşa, Çukurçeşme hamamının arkasındaki sokakta, müdür de Koska civarında, o zamanki (Darülmüallimat) in sırasında otururdu. Yani ikisi de birbirlerine yakındılar.

Semai kahvesinde verilen karar mucibince ertesi akşam, daha yatmadan, evlerinden çıktılar. Paşanın sırtında gene hilâli gömlek ve pantolon üstüne kürk vardı. Müdür elbisesinin yeleğine setresini çıkarmış, Şam hırkası giymişti.

İkisi de Arab Abdullahla eski ahbabdı. İkisi de Şahabın dalgasını öğrenmeğe can atıyordu.

Yatsı okunurken Lâleli camisi muvakkithanesinin önünde buluştular. Biraz yokuşaşağı yürüyüp mahallebici Hakkı'nın dükkânına girdiler.

Müdür gene tedarikli gelmiş, yayvan rakı şişesini pantolonunun arka cebine yerleştirmişti.

Dükkânda, kadınlar yerinin kafesi önüne oturdular. Saat iki oldu, çeyrek geçti, buçuğa yaklaştı; Abdullah daha meydanlarda yok...

— Bekleyin, geleceğim dedi. Arab söz verdi mi can vermeyince dönmez!

— Acaba bir belaya mı uğradı da gecikti. Gacı dalgasında herşey yazar.

— Benim bildiğim Abdullah, vursa da, vurusa da dinlemez, gelirim dedi mi teskere ile de gelirdi. yollu çeneler yürüyüp giderken Arab Abdullah kaldır küldür dükkâna girdi.

Gene yüzü gözü terden sırsıklam, gene içi içine sığmaz haldeydi. Fesini mermer masanın üstüne vurdu:

— Sıcaktan boğuluyorum be!

O gece de yaprak kılmıdamıyordu. Bir gece evvelki bunaltıcı lodos devamdaydı.

Abdullah:

— Başımıza gelen kaşkarıkoşu anlatacağım. Hele bir soluk alalım! diyerek kafasını duvara verdi; yayıldı.

Paşa sıgara tabakasını açmış, kibriti çakarken Arab bir göz kırptı:

— Bizim Şahabı bilirsiniz!

— Bilmez miyiz anam babam, Gümrüklü Şahabı!

— Fatihli Mollayı da bildiniz mi?

— Sizin Onikilerden Kazasker Ahmedisi mi?

Arab Abdullah, at kişner gibi bir kahkahaya attı:

— Yok canım... (Hâlâ güliyordu)

Kah kah kah! Allah musakkanı ver - sin, ölmeysin bel... O değil yahu, ak sa -

kallı kodos Mollaylı..

— Hay ömürler gör, şu asalı Molla (*) yı desene!..

Müdür ilâve etti:

— Tam adını söyle, boynuztor da... Arab, koltuğunun altındaki saldırmayı yoklayarak dışlerini gıcırdatı:

— Dündenberi o sarığı boynuna dolanmasını arıyorum. Dün gece de Çaki Rızanın kahvesine bunun için uğramış - tım. Kaçmadan bastırmanın diye pence - reden gözetlerken o köstebek herife bey - nim döndü. Pişmişine derde çatacaktım. Çizmesindeki söğüt yapırağı biçişe el attuktan sonra bir daha dışlerini gıcırdatı:

— Molla elime geçseydi çoktan ce - henne me varmıştı.

Paşa ile müdür telâşlı telâşlı sordu - lar:

— Meraktan ölüyoruz, çabuk söyle aslan. Molla Gümrüklü Şahabın aftosu - nu mu baştan çıkardı? Mirasyedilerden birine mi peşkes çekti?

Arab Abdullah, cin çarpmış gibi yer - rinde mihlandı. Sanki taş kesilmiş; yal - nız dışleri gıcırdamada...

Birden, kükremiş bir boğa gibi bağır -

— Ne?.. Ne dediniz?.. Bir daha söy - leyin bakayım!

— Ne?.. Ne dediniz?.. Bir daha söy - leyin bakayım!

Karşındakiler pot kırmış olduklarını anlıyarak lakırdı gevellererken Abdul - lah daha kuvvetle haykırdı:

— Kuyrukları sıkı mı? Bizim dostu - muz uyaracak, Onikilerin aftosunu kapatacak kabadayı daha anasından doğmamış!.. Biz kimiz? Ne güne du - ruyoruz? Yoksa öldük mü?

Öyle bir nara attı ki mahallebici dükkân - ının camıları, tabakları, çanakları yer - lerinden oynadı:

— Allaaah!.. Bize Onikiler der - ler!.. Biz adamı vururuz, keseriz, yakar - rız!..

Bu Mollanın, ne makule işi olduğunu da şurada kısaca anlatıverelim:

Fatih taraflarında oturur, elinde asa, sokak sokak, İstanbulun bütün köşe bu - çağını doluşturdu.

Başında kallavi sarık; göbeğine ka - dar ak sakal; kelle kulak; pırl pırl sof - çüpe; üstünde samur kürk. Rumeli ka - zaskerlerle omuz öpüşen kelifelli bir kı - yafete.

(Arkası var)

(*) Bu Molla uydurmasıyon bir tip değildir. 45, 50 sene evvelki İstanbulun en becercikli, en iblis muhabbet tellâllâ - rındandı.

Kızılayın Yalova gezintisi

Davetliler vapara binerlerken

Kızılay Alemdar kolu, dün Yalovaya bir deniz gezintisi yapmıştır. Vaporda cazband çalmış, dans edilmiş ve muhtelif eğlenceler tertib edilmiştir.

Bir hayalki kolaylıkla hakikat olabilir

(Başmakaleden devam)

Kı olan durum işte budur, ve İstanbul, bütün dünya içinde kendi hakkı olan bu dereceye yükseltmek lazımdır. Böyle olunca İstanbul kolaylıkla bütün dünyanın gözetine (ziyaretine) can atacağı bir yer olarak belirecektir.

Bağdad caddesi boyunca gördüğümüz durumu acaba daha geniş bir ölçüde İstanbulun her yanında ortaya çıkarmak imkânı yok mudur? Bu soruyu ileriye sürünce önümüzde İstanbul ve çevresinin turizm bakımından kazanacağı yeri meselesi ortaya çıkmış olur. Bu kolaylıkla olağan bir iştir. Her ne kadar bugün başlanırsa tüm olarak gerçekleşmesi az çok zaman ister amma kuşkusuz kolaylıkla olur. Bugün Bağdad caddesi boyu dört beş yıl önceye nisbetle yüzde en aşağı dört beş yüz, hatta yer yer birkaç bin fazla kıymet

kazanmıştır. Bu değer artıklığını bütün İstanbul ve çevresine yayarsanız ve bunu turizm ile de kuvvetlendirirseniz bu rada kendiliğinden artarak taşacak zenginliğin büyüklüğüne akıl erdirmekte gerçekten zorluk çekersiniz. Türkiyemizin şimdiki bütün gelirinin dört beş katını yalnız İstanbul ile çevresinden elde etmek imkânı vardır.

Atatürkün İstanbulu kendisine yaraşan bayındırlığa kavuşturmak için daha do - kunaklı ilgiler göstermeye başlamış olduğunu görüyoruz. Bu hayırlı başlangıçtan burada bir güzellik ve bir zenginlik cihanı yaratılabileceğine kuşkusuz inanıyoruz. Bu iş başta Atatürk olarak bütün ülke ve ulusun çok önem vereceği çok büyük bir iştir. Ve bu iş böylece inan - la kovalamıza dedığımız şeyler hayal de - ğil, hakikat sayılmak doğru olur.

YUNUS NADI

Şehir ve Memleket Haberleri

Halk biletleri

Bütün vapurlara teşmil edilmezse faydasız!

Akay idaresi güzel bir hareketle ucuz halk seferleri yapmıştır. Fakat bu sefer - lerden halk tamamen istifade edeme - mektedir. Çünkü biletler münhasıran bir vapur için verilmekte ve büyük bir kala - balık ta biletleri kapırcasına aldığın - dan vapur dolmakta, bu yüzden bir kı - sım halk kapanan gişelerin önünde bek - ledikten sonra ya geri dönmekte, yahud da ucuz tarifeden istifade edemiyerek tam bilet ile diğer vapurlara binmeğe mecbur olmaktadır.

Bu yüzden, dün sabah saat 9 vapuru ile adalara gitmek isteyen halk gişelerin önünde adeta istif halinde bilet almağa mecbur olmuştur. Memurlar da bu kalabalığa bilet yetiştiremediğinden vapur vakti gelmiş ve halkın çoğu işlede kalkan vapura baka kalmıştır.

SAGLIK İŞLERİ

Bükreşe giden doktorlar

Balkan Sihhi komitesi içtimasına işti - rak için Bükreşe giden doktor Akil Muhtarın riyasetindeki heyet dün şehrimize dönmüştür.

POLİSTE

Adalarda yangın başlangıçları

Dün saat ikide Büyükadada, Yürük - ali civarında çamlar tutuşmuştur.

İtfaiye vaktile haber aldığı için der - hal yangın yerine yetişmiş ve ateş geniş - lemeden söndürmüştür.

Yapılan tahkikatın, kurumuş otların arasına atılan bir sigaradan ateş çıktığı sonucuna varılmıştır.

Öğleden evvel de Heybeliada'daki Papaz mektebinde yangın çıkmışsa da Heybeli itfaiyesi çabucak yetişerek söndürmüştür.

Bisikletten düşüp yaralandılar

Hüsnü oğlu İsmail ile Hacı Şükürü oğlu Kadri isminde ve on üç yaşlarında iki çocuk pazardan istifade ederek Floryaya gitmeğe karar vermişler ve bir bisiklet tutarak yola çıkmışlardır.

Fakat bisiklet asfalt yolda, Davud - paşa kırsal önündeki dik yokuşta bir - denbire devrilmiş ve her ikisi dedüşüp yaralanmışlardır.

Bunlardan İsmailin yaraları çok ağır olduğundan hastaneye kaldırılmış, di - ğeri evine yollanmıştır.

Bir çocuk cesedi bulundu

Evvelki gürt Unkapanı köprüsü altın - da bir çocuk cesedi bulunmuş, polis yaptığı tahkikata bunun Tekirdağ işkele - sinden seyir satıcı Ahmedin 13 yaşla - rındaki oğlu Kazım olduğunu öğrenmiş - tir. Çocuğun nasıl öldüğü henüz anlaşı - lamamıştır. Tahkikata devam edilmek - tedir.

Kafasına çömlek vurmuş

Beşiktaş ve civarlarındaki pazarlarda çömlek satan Ali, kendisinden alacağı - mış Hüsnü'yü kafasına çömlek vur - mak suretile yaralamış, suçlu yakalan - mıştır.

Hiç yüzünden boğulan zavallı

Evvelki gece saat 23,5 ta köprüden Kadıköyüne hareket eden Bağdad va - puru yolcularından seyir yurumtacı 50 yaşında Yani, vapurdan işkele verilme - den nhtına çıkmak istemiş, fakat ayağı kayarak denize düşmüştür.

Bir müddet arandıktan sonra zavallı - nın cesedi boğulmuş bir halde bulunmuş - tur.

Birbirlerini vurdular

Dün Şehreminde Kasab mahalle - sinden Saray bostanı müsteciri Nevruz ile üvey oğlu Kemal, kavga etmişler ve bah - çvan çapasile birbirlerini yaralamışlar - dır. Bu iki kavgacı yakalanmıştır.

İhtisab resmi vermiyenler

Ötedenberi şehre gelen deve, manda, beygir, merkep ve esterlerden geçid ve pazar yerlerinde belediyece ihtisab resmi alınır. Halbuki son zamanlarda şehrimize bu hayvanları getirenlerden bir kısmının bu ihtisab resmi vermedikleri görülmüş ve Belediyeye şikâyetler yapılmıştır.

Belediye, bu resmi vermiyenler hak - kında mutlaka zabıt tutulmasını ve «tah - sili emval» kanununa göre muamele ya - pılmasını alâkadarlara bildirmiştir.

Evlenme kayıdleri

Evlenme kayıtlarının ileride yanlış bir muameleyle imkân vermemek üzere gayet açık olmaları lâzım geldiği halde bir takım evlenme dairelerinde bu kayıtların çok karışık ve okunmaz bir yazu ile yazıldığı yapılan kontrollardan anlaşılmıştır.

Belediye bu işe büyük bir önem vermiş ve alâkadarlara şiddetli bir emir vermiştir. Bu emre göre bu yanlışlıkları yapan memurlar, şiddetle ceza görecekl - dir.

Doğru değil mi?

Radyoda maç haberleri vermek için...

Dün Fenerbahçenin bayramı vardı. Türk sporunun bu eski ve muvaffaki - yetli kurumunu kutlularız.

Ancak biz bu yazıyı sadece tebrik için yazmağa kalkmış değiliz tabii. Dünkü bayramın radyodan yayımında bir radyo sahibi olmak mazhariyetine, veya bedbahtlığına erenlerin çekti klerini, acı ve tatlı duyduklarımızı söyle sıralayıvermek te istiyoruz. Bize kalırsa bu nesriyatta dikkat edilecek birkaç nokta var ki hem ihtiyat, hem kazanc, hem de dinliyenler hesabına ince bir nezaket meselesidir:

1 — Sahadaki mikrofonu Ame - rikan çikleti, fındık ve fıstık satanlar - dan uzak bulundurmak. (çünkü baz - an İstanbul radyo merkezi vasıtasile küfür de neşrediliyor.)

2 — Maç havadisini verirken fazla gayretleşkil ederek reklâma kapılma - mak. (çünkü nesriyatta tesadüfen vergi tahakkuk müdüri de dinlemiş olsay - di her halde birkaç bin liralık resim tahakkuk ettirirdi!)

3 — Maçın en heyecanlı devre - leri, oyunun tafsilâtını bırakıp Av - rupalı takımın meziyetlerini ve buna rağmen onu yenen Fenerlilerin de - şehcini anlatmağa kalkarak radyo mikro - fonunu sirk magafonuna döndürmek. (Dünkü nesriyatta Avrupalı bir tak - ımın Lozanın bilmem kaçınıcı oldu - ğunu ve 7 tane enternasyonal oyun çusu bulunduğunu tam 57 kere dinle - dik!)

4 — Futbol oynayan gençlerimizi, (bağrı şerha şerha hun) mısramı an - dır bir ifade ile ayakkalın parça parça saldıroyolar gibi sözlerle devlerle boğuşan efsane kahramanlarına benze - rek hiç sun'u takvirleri, arzulan ol - madan tuhaf vaziyete sokmamak.

5 — Yerde çimenler yemeyişli, hava mavi, gibi hikmeti tabiiye ders - lerinden vaz geçmek!

Doğru değil mi?

Yol paraları

Tahakkukta yapılan yanlışlık düzeltildi

Son zamanlarda kurumlardan şara - gen listelerden yol parasının yanlış tahak - kuk ettirildiği görülmüştür. Şimdibe ka - dar bu işi yapan mahalle müessilleri, yol - parasına aid kanunu hakkile bilmedikleri için 18 yaşından küçük, 61 yaşından bü - yük olanlarla asker, talebe ve çocukları da yol parasına tâbi tutmuşlar ve o suretle cedvellere geçirmişlerdi.

Halbuki yol parası kanununa göre bu gibiler yol parasından muafırlar. Bunun için şar, kurumlara gönderdiği bir ya - yında bu cedvellerin yeniden yapılmı - sını ve 18 yaşından küçük, 61 yaşından büyük olanlarla asker, talebe, çocuk ve besten fazla çocuk babası olan - ların bu listelere dahil edilmemesi bildi - rilmıştır.

ECNEBİ MEHAFİLDE

Bulgar gezginler

Dün Varnadan bir Bulgar vapurile elimize iki yüz Bulgar gezgini gelmiştir. Gezginler dün camileri, müzeleri ve sair tarihsel yerleri gezmişlerdir. Gezginlerin en çoğunu muallimler teşkil etmektedir.

Bugün de bir Amerikan vapurile 500 kişilik bir gezgin kafilesinin gelmesi bek - leniyor.

Ekmek fiati

Narha bir kuruş zam yapılması muhtemel

Narh komisyonu, ekmeç fiatlerini tetkik etmek üzere bugün Şar Ekonomi Direktö - rü Asım Süreyyanın yanında toplanacak - tır. Buğday fiatleri son zamanlarda altı kuruş on paraya çıktığı için ekmeğin 30 para, yahud bir kuruş kadar artacağı söy - leniliyor. Maamafih cumartesi günü A - nadolonun muhtelif vilayetlerinden şehri - mize mühim miktarda buğday gelmiştir. Bu sevkıyat bu şekilde devam ederse ve buğday fiatlerinde de bir istikrar hasil olursa ekmeç fiatlerindeki yükseliş otuz para, bir kuruştan fazla olmayacaktır.

KÜLTÜR İŞLERİ

Üsküdar'da Kız San'at mektebi sergisi kapandı

Üsküdar Kız San'at mektebinde, im - tihanlar, nihayet bulmuş, ders senesinin bitmesi dolayısıyla bir sergi açılmıştır. Sergide, genc kızlarımızın muvaffak o - lunnmuş bir senelik mesailerine aid eser - ler gösterilmiştir. Bir haftadanberi ziyar - etçilere açık bulunduruldu ve dün de Kültür direktörü Mehmed Emin tara - fından gezilen sergi dün akşam kapatıl - mıştır. Kültür direktörü sergiye gezerken genc kızların yapmış oldukları işleri tak - dirle gözden geçirmiştir.

Olgunluk imtihanları

Lise son sınıf imtihanlarında kazan - ların olgunluk imtihanlarına cumartesi günü başlanmıştır. Her resmi lise birer olgunluk imtihanı muntakası sayılmıştır. Hususî liselerin olgunluk imtihanları, kendilerine yakın bulunan resmi liseler - de yapılacaktır. Programa göre hazira - nın 26 ncı günü akşamına kadar bütün liselerde olgunluk imtihanları bitmiş ve tatil devresine başlanmıştır.

SAR İŞLERİ

Bu gece de su yok

Terkos fabrikasında yapılan bir tak - viyeden ötürü dün saat 21 den sabahle - yin saat beşe kadar şehre su verilme - mişti. Bu ameliyat bu gece de devam edeceğinden gene saat 5-21 arasında şeh - re su verilemeyecektir.

Gebzedeki mahsul çok bol

Gebze (Hususî) — İstanbul İzmîr arasında körfez ve adalara hâkim bir tep - pecikte kurulmuş olan kazamızın bu yıl bilhassa zirai mahsulleri pek çoktur. Bu - nun başlıca sebebi Bağcılar kurumunun faaliyete geçip bağları usul ve fen da - resinde yetiştirmiş olmasından ileri gel - miştir.

Burada sağlık, asayiş işleri yerinde - dir. Yalnız kazanın üç yüze varan köy - lerinden ancak on beşinde okul var. Hu - susî muhasebimizin dar bütçesi bu ihti - yacı tamamlıyamamaktadır.

Banlıyö trenleri buraya kadar geldi - ği, adliyesi, inhisarı, ticareti, iktisadiyatı resmen İstanbula bağlı olduğu halde Kocaeline merbutiyet Gebzeyi ileri git - mekten her cihette mahrum bırakıyor. Burada herkes İç Bakanımızın bu işi halletmesini sabırsızlıkla bekliyor.

Göçmen akını

Edirne (Hususî) — Göçmen akını günden güne artıyor. Hergün yüzlerce göçmen, arabalarla, eşya ve hayvanla - rila şarımıza gelerek konuk evinde ko - nuklamakta ve muameleleri biter bitmez Trakyanın muhtelif yerlerine ve bilhassa Lüleburgazı gönderilerken iskân edilmek - tedirler.

Bu ayın başından bugüne kadar Bul - garistanın Nikbolu, Razgrad, Kemaller, Eskiçuma kasaba ve köylerinden Trak - yamıza yalnız Edirne yolile 1262 göç - men gelmiştir.

Plâj mevsimi başladı

Birdenbire bastı - ran sıcaklar, denize girmek için karpuz kabuğunun denize düşmesini beklet - medi! İşte Florya plâjından birkaç poz...

Birdenbire bastı - ran sıcaklar, denize girmek için karpuz kabuğunun denize düşmesini beklet - medi! İşte Florya plâjından birkaç poz...

Siyasi icmal

Almanya ve devletler

S on günlerin göze çarpan iki diploması hareketinden biri Fransız - Sovyet anlaşmasının Lokarno misakı ile telif edilemeyeceğine dair Almanyanın Fransa ile misakta imza - sı olan diğer devletlerin nezdinde yap - tığı teşebbüs ve diğeri İngiliz - Alman deniz görüşmeleridir.

Almanyanın Fransız - Rus anlaş - masına dair verdiği notadan ve buna a - id Berlinde yaptırdığı yarı resmi izah ve tefsirlerden anlaşılığında göre Hitler hü - kümeti Fransız - Rus anlaşmasını zâhir - de Cemiyeti Akvam misakına uydu rulan ve hakikate tevazü ve tedafü olan bir askeri ittifak saymaktadır. Bu anlaş - ma'nın protokolunun birinci maddesine göre tevazü andıran herhangi bir hâdis e karşısında Fransız ve Sovyet hükümet - leri Ulusal Derneği meclisinin hâdis e - nin mahiyetini tayin edecek bir hükmü süratle vermesi için müştereken teşebbüs - te bulunacaklar ve meclis iki devletin arzu ettiği suretle bir karar vermediği yahud verdiği kararda ittifak olmadığı takdirde her iki devlet Almanya'ya karşı müştereken harbetmekte serbest ka - lacaklardır.

Anlaşmadaki bu madde Almanyanın telâkkisine göre Cemiyeti Akvam misa - kının on altıncı maddesinde gösterilen usule münafidir. Lokarno misakı ise bu maddeye dayandığından Fransız - Sov - yet anlaşması ile Lokarno misakının hük - mü kalmamaktadır. Cemiyeti Akvam mi - sakının on altıncı maddesinin hikmeti vü - cudu iki tarafın heyecanını teskin ve iti - dalın avdetini temin için vakit kazan - mak olduğuna göre Fransız - Rus an - laşması ile devlet Derneğinin hüküm ve karar vermesi için kendi bildiklerine göre müddet koymak suretile bu esası hü - kümsüz bırakmışlardır.

Gene Almanların telâkkisine göre Ren - nin sağındaki askerlikten tecrid edilen mntakanın tesisinden maksad Almanya ile Fransanın askeri kuvvetlerinin tema - sını ve çarpışmak ihtimalini azaltmak ol - duğu halde Fransız - Sovyet anlaşma - sile şarki Avrupa işlerinden dolayı çarp - ışımak ihtimali kuvvetlenmiştir. Lokar - nonun asıl ruhu garbi Avrupanın emni - yetini kuvvetlendirmek olduğu halde şimdiki şarki Avrupanın emniyeti işe karış - tırılmış ve esas mahiyetini kaybetmiştir.

Almanya Fransaya ve Lokarno'daki imza sahibi diğer devletlere verdiği nota ile Fransanın askeri kuvvetlerinin tema - sını ve çarpışmak ihtimalini azaltmak ol - duğu halde Fransız - Sovyet anlaşma - sile şarki Avrupa işlerinden dolayı çarp - ışımak ihtimali kuvvetlenmiştir. Lokar - nonun asıl ruhu garbi Avrupanın emni - yetini kuvvetlendirmek olduğu halde şimdiki şarki Avrupanın emniyeti işe karış - tırılmış ve esas mahiyetini kaybetmiştir.

Şimdi Fransa cevabının projisini ha - zırlamış ve bunu Lokarnoda Almanya - dan başka imza sahibi olan devletlerin fikir ve mütealelerini öğrenmek üzere evvel - lere bildirmiştir. Fransa Londra ve Roma ve Brüksel hükümetlerinin fi - kirlerini muttali olduktan sonra Alman - yaya cevap verecektir. Bu diploması te - şebbüs ve hareket Avrupanın hem gar - binde hem de şarkında emniyetin dayandı - ğı beynelmilel vesikaların akıbetini tay - in edeceğinden alacağı şekil ve verece - ği netice derin merak ve alâka ile bek - leniyor.

Diğeri diploması harekete gelince Lon - dra'da İngiliz ve Alman murahhasları a - rasında husule gelen deniz anlaşması hakkında İngiltere Londra ve Va - şington dâvız muahedelerinde imzası o - lan devletlerin fikrini öğrenmek üzere bunlara müracaat etmiştir. Japonya ile Amerika, İngiliz - Alman deniz anlaş - masına karşı hiçbir itirazları olmadığını bildirdiklerinden Londra deniz muah - desine dahil dünyanın en büyük deniz devletleri Almanyanın yapacağı yeni donanmaya razı olmuşlardır. Vaşington muahdesinde imzası bulunan İtalyanın da buna itiraz etmeyeceği bekleniyor.

Yalnız Fransanın kendi donanması ka - dar Almanyanın hem de yepyeni bir do - nanma yapmasına ses çıkarmadan kal - mayacağı anlaşılıyor ve cevabını salı gü - nü vereceği bekleniyor.

MUHARREM FEYZİ TOĞAY

Cumhuriyet

Nüshası 5 Kuruş

Abone	Türkiye için	Haric için
Şeraiî		
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750	1450
Üç aylık	400	800
Bir aylık	150	yoktur

SON HABERLER...

TELEFON TELGRAF ve TELSİZLE

Bursada yapılan dünkü atletizm müsabakaları

Galatasaray - Acar kulüpleri atletleri arasındaki müsabakalar güzel oldu ve bir rekor kırıldı

Bursa 16 (Telefonla) — Galatasaraylı atletlerle Bursa Acarspor kulübü atletleri arasında bugün Atatürk stadında atletizm müsabakaları yapılmıştır. Stadyum çok kalabalıktı. Vali Fazlı Güleç de stada gelmişti.

Müsabakalar çok hareketli olmuş, bir de Türkiye rekoru kırılmıştır. Müsabakaların neticeleri şunlardır:

100 metro — Birinci Semih 11, 4/5 saniye, ikinci Fikret.

200 metro — Birinci Fikret 24 saniye, ikinci Hakkı (Bursa).

400 metro — Birinci Venci 55 3/5 saniye, ikinci Nazmi (Bursa).

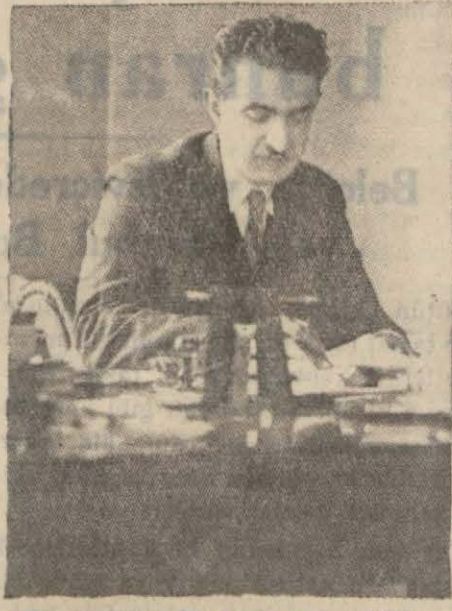
800 metro — Birinci Ömer Besim 2,8 3/5 dakika, ikinci Basri (Bursa).

1500 metro — Birinci Fethi 4,30 4/5 dakika, ikinci İsmail (Bursa).

Yüksek atlama — Birinci Sedat

Bursa Şarının tasarladığı işler

Su getiriliyor, parklar, bahçeler, yollar açılıyor

Bursa Şar Başkanı Cemil Öz.

Bursa (Hususî Muhabirimizden) — Belediye kurulumu şehrin bayındırlığı için beş senelik bir iş programı yaparak dağılmıştır. Şimdi belediyemiz programını bu sene başlanacak işlerini yapmaya başlamış bulunuyor. Bu işleri anlatmadan evvel belediye başkanımız Cemil Öz bana dedi ki:

«— Yapmağa başladığımız işleri şimdiden size «şunları yapıyoruz» diye saymaktansa yaptıktan sonra «bunları yaptık» demeyi daha münasip buluyorum.

Yalnız şunu söyleyeyim ki: Pont Amosson su şirketi ile olan davamız bitmiş ve Belediyeler Bankasından aldığımız 140 bin liradan 100 bin lirası bu şirkete verilmiştir. Artan para ile Çekirge yolunun şehirden geçen «Altuparmak» kısmının genişletilmesi için bu seneki programa konan parça üzerinde istinlak yapılmaktadır.

Yapılacak öteki işleri siz de benim kadar biliyorsunuz. Siz bildiklerinizi ve gördüklerinizi yazın! Maamafih haklı olarak tenkid edilecek taraflarımızı görürseniz onları da unutmamanızı bilhassa rica ederim.»

Şarbayım Cemil Özün dediği gibi hakikaten Bursada birçok yeni işlere başlanmıştır. Bu işlerden bu sene içinde bitirilecek olanlar veya bitirilenler şunlardır:

Evvelâ: Parti kongrelerinin dileklerinde geçen bütün şehir kaldırımları bu yıl içinde tamir olunacaktır. Çoğunun yapılmasına başlanmıştır. Atatürk heykelini çevreleyen Cumhuriyet alanı düzeltilmiştir. Zafer alanı denilen ve şehrin en güzel bir yeri olan harabe, anıteatır biçiminde büyük bir park olarak yapılmıştır. Buranın projeleri hazırlanmıştır. Birkaç güne kadar işe başlanacaktır. Deveciler mezarlığında bir çocuk bahçesi yapılmıştır. Bahçe bitmiş de henüz çocuklara açılmamıştır. Şehir kazinosu da bugünlerde bitecek ve belediye bahçesine birlikte halka açılacaktır.

Şehirde yeni kadastroya göre nüme-rotaj işi kotalanmıştır. Atatürk stadınınu belediye almış ve tapuca muamelesi yapılmıştır. Artık bundan sonra stadyonun eksiklikleri ve ihtiyaçları belediye ilgilil olacaktır.

Yazın, şehrin en büyük bir derdi olan susuzluğa ve nöbetle su verilme usulünü kaldırılmasına çare bulmak için Pont Amosson şirketinin Uludağ'ın getirdiği sulara yeni sular katılması düşünülmüştür. Bunun için de bir komisyon çalışmaktadır. Kaplıkaya ile diğer bir iki su bu mecraya alınacak ve güttükçe sarfiyatı artan sular çağatılarak su sisteminin önu alınacaktır.

İngilterede feci bir tren kazası

İki tren çarpıştı, 14 ölü, altmış yaralı var

Londra 16 (A.A.) — Geceyarısında Leedsten gelen ekspres, Welvingarden istasyonunda duran posta trenine çarpmıştır. Resmî tahkikata göre, beş kadın, ikisi çocuk olmak üzere 14 kişi ölmüş, 60 kişi yaralanmıştır. Welvingardende duran trenin normal olarak bu istasyonu geçmesi lâzım geliyordu. Yürütülen tahkikat bu durumun sebebinin araştırılmaktadır.

Ziyana uğrayan trenin son iki vagonu parça parça olmuştur. Çarpma ekspresin bir yolcusu, bulunduğu vagonun yoldan çıktığını hissettiğini söylemiştir. Bu yolcu çarpışma esnasında dışarıya yuvarlanmış. Parçalanmış lokomotiften çıkan buharın ışıklarına, varakların inleyişleri kâşmakladır.

Londra 16 (A.A.) — Elvingardende iki tren çarpışmasında yaralananlardan 30 kişi hastaneye yatırılmıştır. Bunlardan birçoğunun durumu umudsuzdur.

Hicaz Veliâhdi Belçikada

Brüksel 16 (A.A.) — Belçikada tetkik gezinliği yapmakta olan Hicaz Veliâhdi Emir Suad Aeken sarayında kuşluk yemeği yemiş ve Başbakan Van Zeelandin ziyaretini kabul etmiştir.

İtalyada gümüş para kaldırılıyor

Roma 16 (A.A.) — Resmî gazete, şimdi tedavülde bulunan gümüş paraları piyasadan kaldırmak ve yerine kâğıd para koymak yenkesini Finans Bakanı'na veren bir kanun neşretmiştir.

Gümüş saklıyanlar yüz ile iki bin liran arasında değişen para cezasına çarptırılacaklardır.

Amerikadaki tramvay grevi

Omaha (Amerika) 16 (A.A.) — İki haftadanberi süren tramvay grevi tehlikeli bir duruma girmiştir. Polis halka ateş etmiş, bir kişi ölmüş, birkaç kişi yaralanmıştır. Hükümet, örfi yönetim ilan etmiştir.

Şimendifer kongresi

Varşova 16 (A.A.) — Avrupa - Uzakdoğu şimendiferlerinin saatlerini kararlaştırmak üzere pazartesi günü Vlnoda bir Polonya - Avusturya - Çekoslovakya konferansı toplanacaktır.

Almanya'da bir yasa

Stuttgart 16 (A.A.) — Polis, nasıyonel sosyalist üniformasının başkasının giyilmesini gençler cemiyetlerine yasak etmiştir.

Almanya'daki kaza kurbanlarının cenaze merasimi

Berlin 16 (A.A.) — Reinsdorf kazasında ölenlerin gömüleceği gün olan salı günü bütün resmî kurallar bayrakları yarısına kadar çekecekler ve halkta bu ulusal yasa katışıacaktır.

Yunanistanda yeni bir bakanlık

Atina 16 (Hususî) — Hükümet tarafından yeni bir iş ve deniz ticareti bakanlığı ihdası düşünülmektedir.

Asi bir zabıt teslim oldu

Atina 16 (Hususî) — Deniz divanharbince giyaben on seneye mahkûm olan zabıterden Nikolaidis Brendizden Pireye gelerek teslim olmuştur.

Avrupa yolundan notlar

Çanakaleye girerken: 4

ANAFARTA

Toplu kaleler üstünde boşa gidecek yer bulamıyan şarapneller bir yerine yüz turpanlıyor. Düşman inmelenmişti!

İsmail Habib Sevük

Eskiden iki çeşid harb vardı; uzun süren kale cengi, çabuk biten meydan harbi. Biri duruşun, öteki hareketindir. Kale ya zorlayarak vira ile, ya pes de-dirterek aman ile alınır; ikisinde de metris kazıp bekleyeceksin. Meydan harbi ise kısaydı; orduyu yarmak veya çevirmek; düşman ya kaçırılmış, ya yok edilmiştir; durma olmadı için uzama yok. Halbuki son zaman harpleri eskinin iki çeşidini bir araya getirdi: Toprağın üstündeki hareket cengine toprağın böğründeki köstebek cengini de katarak!

Yarmak istedin, olmadı; çevirmeye çalıştın, sökmedi; kaçıp gitmek, hiç olmayacak. Öne, yana, geriye... Üç hareketin üçü de tükenince dördüncü hareket yerin içine inmekti. Bunun adına siper cengi dediler. Anburnunun altı günlük hareket harblerinden sonra siper boğuşmaları üç buçuk ay sürüyor. Düşmanı denize atamadık, arkada donanmasız var; düşmanı hareket ettirmedik, önünde biz varız!

Üç buçuk ay hendekle hendek çarpıştı. Suyu çekilmiş dere yatakları gibi iklüm iklüm hendekler raylar gibi ikiz bir kıvrılışla sarmaş dolaştı. Bizim zeybeklerin sedirden sedire sigara tabakası fırlatması gibi siperden siper elbombası atılıyor. Bir dakika göz açtırmıyacak siper, bir dakika gözünü kapamıyarak üstte ısladıkları geceyi kovdu. Altın alta volkan oluğu gibi uzatılmış lağamlar patlıyor. Hele iki taraftan lağam kazanların karşılaşması: Dirilerin kabirde boğuşmasıdır bu!

Aylarca mihlanıp kalan düşman yeniden hareket cengine geçmek için yüz bin kişilik taze bir ordu gönderiyor. Buna o zaman İngilizlerce en dilde olan adamın adı verildi: Kiçner ordusu. Biz bu sefer eskisinden daha korkunc bir kararlık içindeyiz. Yeni ordu nereden vuracak? Artık belli: Ya boş kalan Anadolu kıyısından, ya Saros körfezinin daralttığı berzahtan. Zaten Marmarada onların denizaltı gemileri çalışıyor. Berzahı kesen düşmanla bu gemiler birleşti mi... Artık toprak güllüsü, tüfekler kurşununu ve asker ekmezsizdir. Bu öyle bir plân ki düşman bizi kansız yenecek!

Fakat harbde en iyi plân en yapılacak olan değil en umulmuyandı. Düşmanın toprak plânı da büyük çaptaydı. Biz kuvvetimizi en olacağa koştururken o ordusunu en beklenilmeyene getiriyor. Kumkale ve Bolayır mı? Düşman iki kolayı bıraktı, en çetini zorlayacak. Biz iki uca yerleştirdiğimiz kuvvetlerle kolayları güçleştirdik sanıyoruz; o, saldıracağı yer boş bırakılarak en çetini kolaylaştırıyor!

Bu delilik gibi cür'ette akıl yenmiş ve bu mantıksız gibi harekette mantığı tepeliyş var. Düşmanın böyle yapacağını kestirebilmek için de akıl ve mantık üstünde birleşen gerekti. Keramet gibi bir şey; tanrıların gelen o anlaşılmasız pırlantı gibi birşey. Anburnunun kararlığını yurtan o mavi gözlü kaymakam simdi de o röntgenli görüşle «büyük meçhul» ü yurtan miralaydır: «Düşman Anafartaya çıkacak» dedi ve... düşman Anafartaya çıktı!

Agustosun birinci haftası sonundayız. Vaziyet yalnız ciddi değil korkuncdu. Düşman bizi adamakıllı aldattığını bileli rek, yanyana kollarla, yaygın ve besile kırkayaklar gibi tasasız, Conkbayırına turmanıyor Liman Paşa şaşırması telefonla miralaya sorar: «Dediğimiz çıktı, şimdi ne yapmalı?» Tek karar; bütün bu cepheye başkumandanlık salâhiyetini tek adama vermek. «Bu salâhiyet size çok gelmez mi?» Kendi çokluk... İç kudretli bu, çeken Kudret: Baş salâhiyet, öne geçilemez bir mknatısa tutulmuş gibi, rütbenin üç dört basamağını birden

sıçırarak, bir anda miralayın ayağına kostu!

Agustosun ikinci haftası başındayız. Askerimiz yenden fırlayvermiş gibi düşmanın karşısındadır. Miralay, yürüyüş düşmandaki iki büyük yanışı bir bakışta görmüştü: Biri kollar önündeki avcı hatlarının çok hafif oluşu; öteki de kolların fazla semiz bulunuşu. Öyleyse yapılacak şey ikidir: Her kolun başına yayılmı açmak, ve her kolun gövdesine şarapnel yağdırmak. Avcı hatları çil gibi dağıldı. Toplu kit'alar üstünde boşa gidecek yer bulamıyan şarapneller de bir yerine yüz turpanlıyor. Düşman inmelenmişti!

Ne o? Miralayın göğsüne tak diye birşey çarptı. Yanındaki zabıt: «Eyyvah yaralandınız» diye telâşlanıyor. O hemen elile zabıtın ağzını kapadı: «Sus, asker işitmesin!» Çarpın, bir şarapnel parçasıymış ve Allahtan miralayın göğsü üstündeki saate raslıyor. O sağlam markalı ceb saati paramparçadır. Kahramanın üstündeki eşya bile kahraman oluyor: Saat kendini kurban ederek onu kurtardı. Onu ve herşeyi!

Düşmanın daha büyük bir kuvveti Koçaçimeni ele geçirmek için hareket ediyor. Miralay bütün gece kuvvetlerini yürüterek sabahtan önce tepenin son yamacını tuttu. Düşman da öteki yamacın son kertesinde. Aramız ancak tepenin son çizgisi ayrıyor. İşitilmesin diye öksüren yok. Karanlıkla aydınlığın birbine karıştığı alaca bir zaman. Miralay tek başına beş on adım ilerledi. Düşmanı gözetliyecek, eğer vaziyet elverişliyse hemen süngü hücumuna geçilmesi için kamçıyı kaldıracak. Asker biliyor ki o kamçıyı kaldırırsa yapılacak şey yapılması gerek olan şeydir. Halbuki o, düşmana bakmadı bile. Kafesine gören görmeden görür; kamçı hemenkalktı. Bu, en derin bir psikolojiyi kamçının ucuna takmış. Kumandan inandırandır. Bir kamçı işareti; asker baştanbaşa şahlanıverdi!

Bu cengi anlatan Hamilton raporunda «Türkler kovandıran fırlayan arılar gibi saldırdı» der. Biraz sonra daha coşarak «Türkler Allah Allah diye yeleleri kabarmış aslanlar gibi üzerimize yükleniyorlardı» der. Fakat gene der ki biz onun askerlerini asıl toplarımız güllü yağmurla eritmişiz. Halbuki bu, bir süngü baskınıydı. Gülle değil kurşun bile atılmamıştı. Zaten iki ordu on beş, yirmi adım kadar birbirine yakinken topçu işe karışamaz ki... Hamilton ya utancından öyle yazmış, ya Mehmedçin her narasını bir gülle sanmış olacak: İkisinde de hakkı var!

O gün Hamilton oradaydı; Kayley, Koper, Baldwin gibi en güvendiği generaller hep fırkalarının başındadır. Bunlardan biri aklını oynatacak kadar ürkmüş, biri yaşayamıyacak kadar ağır yaralanmış, biri de bütün erkânharbiyesile beraber ölmüştü. Hamilton on iki bin İngiliz cesedini topraklar üstünde bırakarak zirhlisına dar kaçabiliyor. Bir miralay, sağa baktı: Başkumandanlık salâhiyeti üç dört rütbeyi atlayarak ona koşar; sola baktı; başkumandanına kadar kat kat rütbelere önden kaçır: Kumandan rütbelere üstünde olandır!

Beş altı gün sonra Kireçtepe harbi. Düşman bizim Anafartalar grupunu sağından çevirecek. Miralay oraya on iki tabur gönderdi. Biraz sonra kendi de gider. Bir de bakıyor ki gönderilen kuvvetler bir boğazın berisinde toplanıp kalmışlar. Orası Kireçtepeye giden tek ve dar bir yoldur. Denize açık olduğu için iki düşman zirhlisi yolu bir teviye ateş altına almış. Kimse geçmiyor. Miralayın mavi gözleri birden şimşeklendi:

— Neye geçmiyorsunuz?

— Gemiler ölümlü saçıyor, geçilemez.

— Böyle geçilir, dedi, ve hızlı hızlı yürüyerek geçiverdi. O öyle geçince kim

HEM NALINA MIHINA

İngiliz - İtalyan kavgası!

Habeşistan meselesi, yıllardan beri pek dost geçinen İngiltere ile İtalyayı birbirine düşürdü. İki memleket gazetelerinin birbirine atıp tutan yazılarını, adeta, zevkle okuyorum. Meselâ, bir İtalyan gazetesi bakımız, ne diyor?

«Dünyanın dörtte üçünü tazyik ve zulümle idare eden İngiltereden zerre kadar korkumuz yoktur. Bu büyük deniz devletinin maksadı dünyanın serbest kalan diğer rub'unu elde etmektir. Fakat biz buna mâni olacağız. Cebelitarık. Süveyş ve Malta istihkamlarından korkmak vakti çoktan geçmiştir. Tayyareler bu mevkiilerin ehemmiyetini düşürmüştür.»

İngiliz gazeteleri de bunlara benzer yazılarla İtalyayı kalaylıyorlar. Bütün bu karşılıklı lâf salvalarının asıl sebebi malûm: İtalya, Habeşistana hücum ederek bu memleketi yutmak istiyor; İngiltere de, Mısırda Süveyş kanalının yani Hindistan yolunun enesine İtalyanın kurulmasını istemiyor.

Lâf kavgasının asıl gülmün ciheti, her iki taraf gazetelerinin birbirini emperyalistlikle itham etmeleridir. İtalyan gazeteleri, İngilterenin, dünyanın dörtte üçünü tazyik ve zulümle idare ettiğinden şikâyet ederlerken bu sözleriyle bir kiskançlık kokusu duyuluyor mu? Dünyayı İngilizler zaptetti, bize birşey kalmadı, biz de Habeşistanda aynı şeyi yapmamak istiyoruz ama İngilizler bırakmak istemiyorlar gibi birşey!

İngilizler de, İtalyanların Habeşistana musallat olmasını şiddetle tenkid ederlerken, yağma yok Habeş topraklarını size kapırmayız, demek istemiyorlar mı?

Habeşistanın postu etrafında kopan bu kavgayı, emperyalist Avrupa devletlerinin ruhlarını bütün çıplaklığı ve bütün çirkinliğine göstermektedir. Kendi menfaatleri, araya girdi mi, ne dostluk kalıyor, ne birşey! Hemen birbirlerinin foyalarnı meydana çıkarıyorlar.

— İngiliz ve İtalyan gazeteleri arasındaki ağır kavgısında hangi taraf haklı? diye sorarsanız işte cevabı:

— İki taraf ta haklı!

— Nasıl olur?

— Nasıl olacak, iki tarafın da birbirini hakkındaki söyledikleri gayet doğru ve haklıdır. Doğruluğuna elimi basarım.

Yunanistanda mut'aka reyîâm yapılacak

Atina 16 (Hususî) — Başbakan M. Caldaris Almanyanın resmî ajansı Vlofon muhabirine hükümetin rejim meselesi için reyîâm yapmağa karar verdiğini ve yapılacak reyîâmın hazırlığında ve tabikte bitaraf kalacağını söylemiş tir.

Fransada şiddetli fırtınalar

Paris 16 (A.A.) — Fransanın doğusunda çok kuvvetli fırtınalar olmaktadır. Kayıp 10 milyonu geçmiştir.

duracak, ve böyle geçenlerin önünde kim durar? Ne yersiz tehlikeye atılan kumandanlar, ne yerinde tehlikeye kaçan. Kireçtepe zaferini bir tek geçişle kazandı!

Conkbayırın, Koçaçimen, Kireçtepe... Bu üç çevirmeye harekti de sökmeyince düşman dördüncü harbini Sulva koyu önünden yarma şeklinde yapıyor. Bu seferki fırkalar «halisüddem» İngilizdir. Hamiltonun deyişine göre bunlar yer yüzünün en seçmeleriymiş. Bu üç fırka iki alayımıza yenildi: Başında kumandan oldukları sonra Mehmedçin süngüsü için karışık kanı da bir, katıksız kan da!

26 agustos... Düşman şimdiye kadar yarımadanın hiç işitmediği biçimde bir bombardman açıyor. Karadan, denizden, havadan; nekadar güllesi, şarapneli, bombası varsa hepsi birden boşalmaktadır. Yağı tükenen lâmbanın son ışığı hepsinden parlak olurmuş. O kanlı Kanlıkayacak oğlu cengi de öyle oldu: Anafartalardaki beş tane cengin bu sonucundan sonra düşman, siperleri içinden bir daha ancak kaçmak için çıkacak!

26 agustos, Türkün tarihi ve bahtı için üçü defa mutlu: On asır önce, Malazkirt'de, Anadoluyu o gün kazandı. İkincisi Anafartaların sonu, üçüncüsü Dumlupınarın başıdır. Bir tane agustosun olan herhangi bir millet yer yüzünde ben hep varım diyebilir. Benim üç agustosum var!

İSMAIL HABİB

Mide, Barsak ve karaciğer rahatsızlıklarına

AFYONKARAHİSAR MADEN SUYU

Yumurcağın muziblikleri

Çanakkalede Türklerle Süngü Süngüye

No. 218

A. DAVER

Harbe soğuk ta eklenmişti, yaralılar kafilesine donanlar da katılmağa başlamıştı

Fransız topçu zabitanının hatıralarından

Kış ta geldi artık... Nasıl ısı nacağız ve ne ile ısınacağız? Çanakkale seferinin başlangıcında yaralılar olacağı nasıl düşünülmediyse, bu gün memleketinde, bazan şiddetli soğuklar olabileceği de böyle düşünülmemişti.

29 ikinciteşin, pazartesesi — Soğuk can sıkıcı bir ısrarla devam ediyor. Hem soğuğa alışık değiliz, hem de soğuktan korunmak için hazır değiliz.

Fırtınaların kumsallara attığı İngiliz kavik, duba ve mavnalarının bakır levhalar sökerek bunlarla sobalar yapmaya çalışıyoruz. Eski den bakırca olan bir topçu neferi, bakırlardan hayli işe yarar bir soba yaptı. Sobayı yaptık amma içinde yakacak şey bulmak hayli endişe uyandıran bir mesele. Arkadaşlarımızdan biri levanızdan birkaç küçük aldı. Fiat: Tam 60 tane frank.

Efrad, kumsallarda topladıkları en-kazla ısınyorlar. Kıyılarda terkedilmiş İngiliz sandallarının enkazı, bizim sobaların içinde kül olup gidiyor.

Birçok piyadeler, bilhassa Senegal zencileri, ayakları donduğu için, geri gönderildiler. 8 inci topçu alayından bir nefer, bizim batarya civarında, bir şığı-nakta, sabahleyn donmuş olarak bulundu. Adamcağız, yazlık hâki elbisesile soğuğa dayanamamıştı.

Kış yaman başladı! 30 ikinciteşin, salı — Türk topçusu büyük faaliyet gösteriyor. Düşmanın atışlarını daha uzun sürüyor ve daha bol cephaneye kullanılıyor. Türklere karşılık vermekte çok sıkıntı çekiyoruz. Soğuk biraz azaldı.

Anadolu, ilâhların yurdu olan fakat fanilerin pek hoşlanmadıkları İda dağı da (Kazdağ) nisanda karaya çıktığımız zamanki beyaz mantosunu omuzlarına aldı. Trua harabeleri, yeniden görünmeye başlayan güneşin ışıklarıyla parlıyordu.

İkinciteşin intibaları İkinciteşin ayının en büyük hâdisesi, Lord Kiçnerin, İmroz adasındaki Kefalos burnunun kıymetli misafiri olan dostu General Jan Hamiltonu ziyarete etmesi ve yarınadan şöyle bir geçmesidir. Bu ziyareten ne çıkacak?

(Muharrir, bir noktada hata ediyor. Kiçner, Çanakkaleye geldiği zaman General Jan Hamilton orada yoktu. Fransız zabiti, hatıralarının 18 birinciteşin gününe ad kısmında General Hamiltonun azledildiğini ve bir ordu ile kıl'alara veda ettiğini yazmıştı. Şimdi, bunu unuttuğu görünüyor. A. D.)

Bu ay içinde, Türk - Alman topçusunun gittikçe kuvvetlendiğini görüyoruz. Ateş kesafeti, bilhassa, büyük çaplı toplarda, çok fazlalattı.

Eğer buradan gideceksek bir an evvel gitsek te fazla yaralı veremsek. Çünkü her gün yaralıların ve ölülerin bilançosu artıyor. Sonra gideceksek bir nezmet ve felâkete uğramadan gitssek. Çünkü önemli (ehemmiyetli) bir Türk ordusu karşısında pekaz mevcudla kaldık. Bereket versin ki Türk ordusu da ilk soğuklarla billürleşmiş gibi görünüyor.

(Fransız yüzbaşısının zannettiği gibi Geliboluda Alman topçusu bulunmamıştır. Yalnız Sirbistan yolu açıldıktan sonra biri 24 lük, öteki 15 lik iki Avusturya bataryası gelmiştir. Bunların birincisi olan 24 lük batarya 15 ikinciteşinde Geliboluya varmışsa da Fransızların bulunduğu Seddilbahire değil; Anafartalar min-takasına gönderilmiştir. Seddilbahir min-takasına gönderilen ikinci 15 lik batarya

" Cumhuriyet " in Bölmesi: 6

Tercüme eden: Ömer Fehmi Başkut

Yazan: Edgar Vallas

Genc kızın dolabı tuvalet odasının bir duvarını boydan boya işgal etmişti.

ise ikinciteşinde değil, birincikânında gelmiştir. Onun için Fransız zabitanın ikinciteşinde bunlardan bahsetmesi abes-tir. Bizatt Liman Fon Sandres te bu Alman topçusu meselesi hakkında şöyle diyor:

«Eylülde bütün 5 inci ordu topçusu Alman garb cephesinden gelen miralay Grosmanın kumandasına verildi. Birkaç haftadanberi miralay Verle de ağır topçunun kumandasını deruhde etmişti.

İkinciteşinde, çoktanberi beklenen Alman topçu cephanesi 5 inci orduya vâsıl oldu. Bunun gelmesiyle beraber muharebenin muvaffakiyetle bitirilmesi husu-sundaki ümidler de kuvvetlendi. O za-mana kadar Türk topçusu iyi talim ve terbiye edilmiş, pek güzel atış yapmakta bulunmuştu. Fakat fena ve az cephaneye ancak mahdud neticeler hâsıl olmakta idi. Şimdi vaziyet mühim derecede değiş-miştir.

15 ikinciteşinde merkezi devletlerin Çanakkaleye fili yardımını teşkil eden ilk kit'a Geliboluya vardı. Bu, 24 santimetrelik mükemmel bir motörlü Avusturya bataryası idi. Bu batarya Anafarta grupunun sol cenahına konuldu ve pek az zaman sonra, Mestantepeye pek tesirli bir ateş açmağa muvaffak oldu.

Birincikânında 15 santimetrelik ve mükemmel bir Avusturya obüs bataryası daha gelecek cenub grupuna verildi. İngilizlerin çekildiği tarihe kadar, bu iki bataryadan başka Geliboluya hiçbir ecebik kit'a gelmemiştir. Alman olarak Çanakkalede kullanılan zabıt, küçük zabıt ve efradın o tarihlerdeki yekünü takriben 500 kişi idi.»

Liman Sandresin bu sözlerine rağmen İngiliz ve Fransızlar, Türklere tarafından mağlûb edilmeğe kibir ve azamelerine yediremedikleri için, mütemadiyen Çanakkalede Türk - Alman ordusundan, Türk-Alman topçusundan bahseder, dururlar.

Liman Fon Sandresin hatıratından aldığımız parçanın başında, iki Alman topçu kumandanından bahsediliyor. Halbuki onlardan evvel, asil cetin muharebeler sırasında Çanakkaledeki Türk topçusu kaymakam Asım beyin idaresinde idi. Gene Liman, hatıratında Asım Bey, için şöyle diyor.

«Düşman tarafından karaya çıkarılan bataryalar daima ziyadeleşiyordu. Maamafih, Türklere cihatında dahi topçu islah edilebilirdi. Topçu, Türk kaymakamı Asım Bey tarafından meharete ve faaliyetle idare ediliyordu.»

(Nalınca keserleri böyle dedikten sonra İngiliz ve Fransızlara söz düşmez. A. D.)

(Arkastı var)

Yunanistanda kıymetli bir resim bulundu

Atina 16 (Hususî) — Dafni manastırında asanatikadan pek kıymetli mozaik bir tasvir bulunmuştur. Tasvirde Merymana, kucağında İsayı tutmaktadır. 13-14 üncü asır san'atine aid olduğu anlaşılan bu tasvir İstanbuldaki Kariye camisi san'atine benzemektedir.

Finlandiya harb borçlarını verdi

Vaşington 16 (A.A.) — Finlandiya harb borçlarının 15 haziran bölümünü (takstitini) ödemiştir.

Mike ikerisini dikkatle gözden geçirdi: — Söylediğiniz kürk manto bu olsa gerek. Gerdanlık kaybolduktan sonra onu muayene ettiniz mi?

Ledi Moya hayretle mukabele etti: — Mantoyu muayene etmek mi? Tabii hayır. Mantonun gerdanlıkla ne münasebeti olabilir? Onda hiçbir ceb yoktur.

— Fakat bu sene moda olan, kürk mantoların ben çok iyi bilirim. Aziz Moya, doğrusunu söylemek lazım gelirse sizin başınıza gelen bu macera yeni bir şey değildir. Bu sene buna benzer birçok hâdiseler vuku bulmaktadır. Üçte ikisinde polis çağırılıyor, üçte birinde ise kaybettikleri mücevherleri sahipleri kendi kendilerine buluyorlar.

Polis müfettişi mantoyu asılı durduğu çengelden aldı. Astarını muayene etmek üzere karyolamın üstüne dikkatle yaydı ve yaslı büyük bir kopçağı takılı duran gerdanlık meydana çıktı.

Genc kız sevinçle bağırıyor. Mike biraz soğuk bir tavırla:

— Bu kopçağı modalar kaybolan mücevherler de yanı yarıya fazlalattı, dedi. Siz mantonuzu hızla çıkardınız. Kop-

Dikkatler

Ekonomi Bakanlığının bir sorgusu

Bakanlık, (basım evlerine - matbaalara) soruyor: Eğer normal olarak işlerseniz, randımanınız = hasılât, ne kadar artabilir? Evvelki gün bir basım evi çevireni bu - na karşı, normal işlersek randıman, şimdiki üç veya dört defa daha çoğalabilir, diyor. Bu sefer de ben randımanı azaltan sebepleri sordum ve konuştum.

Anlaşıyor ki, kendi emeği, kendi kapitalile ve enerjisiyle piyasada yer tutmuş bir basım evinin karşısına, önceleri de yazılanlar gibi, devlet basım evleri çıkıyor. Yurddışı işlettiği basım evleri yalnız kendi yağlı kendi kavrulduğu gibi, devlete de vergi veriyor. Buna karşı devlet basım evleri vergi vermiyor ve bir kazancın ruma ve adamı gibi de düşünmediği ve düşünmeyeceği için, eksiltmelerde gelişigüzel bir fiat veriyor. Değerinden bile düşük olan bu eksiltmeler, yurddışı dayanamayıp çekiliyor. Bu çok sade ve açık sebebi, Ekonomi Bakanlığı bilmiş olacaktır. Bu, yıllardanberi üstüştü üstüştü ortaya konan pilâva döndü. Şimdi normal randıman azaltan bu iki eski sebebi öğrendikten sonra da buna bir çare bulunmazsa, o güzelim istatistiklere, sorgulara karşı harıl harıl verilen karşılıklara acımamak elden gelmez. Devletin az çok, diğer ülkelerde de çevirmesi kabul edilmiş işleri ve hakları vardır. Ancak yavaş yavaş her dairesinin birer basım evi işletmesi ve hele eksiltmelere girişmesi, yurdda basım evlerinin gerilemesinde başka bir son vermez. V. Ö.

Tevfik Nevzad öldü mü, öldürüldü mü?

24 nisan tarihli sayımızda üstad Halid Ziya Uşaklıgilin eski andaçlardan adlı bir makalesini neşretmiştik. Bunda merhum Tevfik Nevzadın, İzmir maarif müdürü Emrullah Efendi, dava vekili Güzel Hasan Beyler Avrupa'ya nasıl kaçtıkları, sonra memleketi dönen Tevfik Abdülhamid tarafından sürgünden sürgüne gönderilerek nasıl mahvedildiği yazılıyordu. Merhum Tevfik halen Paris'te bulunmakta olan kardeşi doktor Refik Nevzadın aldığımız bir mektubunda kardeşinin hazin macerası bütün teferruatle izah olunmakta, ve netice olarak onun öldüğü, fakat öldürüldüğü ileri sürülmektedir.

Doktor Refiğe göre son defa 3 sene hapse mahkûm edilerek İzmirden Adana hapishanesine nakledilen Tevfik Nevzad, o vakit işaa edildiği gibi kendini kuyuya atmış değil, hapisesine gardiyanları tarafından boğulduktan sonra kuyuya atılmıştır. Bir defa maddi ve manevi kuvvetini hâlâ muhafaza eden merhum hapisten çıkmasına iki ay kala intiharı düşündüğüce bir bedbiniye düşmemiş olduğu gibi kapıları kapalı ve muhafazada olan hapishaneden çıkıp avludaki kuyuya kendisini atması da imkânsızdı. Ermeni meselelerinde eli olan meşhur Kürd Bahri Paşanın Adana valisi tayinile Tevfik Adana'ya nakli arasında bir münasebet vardır ve nihayet müddetini bitirmeden iki ay evvel katledilmiştir.

***

Fransada finansal zorluklar devam edip dururken Belçika ve bilhassa İsviçrede kambiyo krizi yeniden baş-göstermiştir.

Bu defaki krize bankaların müşkül vaziyetini de ilâve etmelidir. Çünkü

(1) Almanyanın seyahate çıkan bir rahibinin elbiseleri arasında birkaç yüz bin mark bulunması üzerine hem parası zapt, hem de üç sene hapse mahkûm olduğunu gazetemi yazmıştı, Okuyucularımız hatırlamış olacaktı.

(2) Hususî devletler hukuku istilâhınca vatansız demektir.

Hava tabakasının üstünden uçan tayıracı Wichita 16 (A.A.) — Uçman Viley Post Stratöser yolu ile 1500 mil uçtuktan sonra burada yere inmiştir.

Tabakadan daha yükseğe hasredilmiş olan hava ile doldurmak saadetine nail olacaksınız. Yalnız çantanıza koyduğunuz avdet biletiyi kaybetmemenizi tavsiye ederim. Seahamptonda istirahat için yol kenarlarındaki kapanelere oturabileceğiniz önünüzden geçen kibar halkı seyredeceksiniz. Hâmlerimizin âliceaplığı sayesinde İngiliz aristokratları her an temasta bulunacaksınız. Ve Lord kamarası azasının, müzakerelerinde Cenabhakkın gösterdiği doğru yoldan ayrılmamaları için büyük büyük bir vecid ve hulûl ile dua edeceğiz.

Mikenin sözlerinden yalnız dua kelimesini anlıyan hizmetçi kız: —Başüstüne, bütün kalbimle! diye mırıldandı.

Lord Flanbaroh ile kıızı bu sözleri kızımlardı. Hizmetçi kızlarından ayrılır ayrılmaz Ledi Moya asabî bir tavırla: — Ne kadar garib sözler söylediniz, Mike! dedi. Hizmetçime benim yanmda bu kadar yüz vermenizi doğrusu neza-ketle kabili telif bulmadım.

Lord Flanbaroh ta ilâve etti: — Hakikaten pek garib, hatta münasebetsiz sözler. Mike buraya bir dost o-

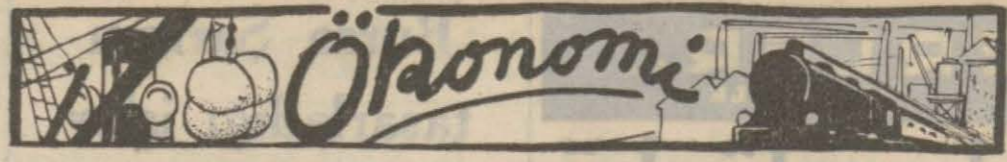
ğultuğu...

Lord Flanbaroh ta ilâve etti: — Hakikaten pek garib, hatta münasebetsiz sözler. Mike buraya bir dost o-

ğultuğu...

Lord Flanbaroh ta ilâve etti: — Hakikaten pek garib, hatta münasebetsiz sözler. Mike buraya bir dost o-

ğultuğu...

Haftalık Borsa hareketleri Fransa çok şiddetli bir buhran geçiriyor

Belçika ve İsviçrede de kambiyo krizi var - İstanbul Borsasında vaziyet

Bütün klâsik kitabların arsulusal diye tavsif ettikleri para, muhtelif memleketlerde, kontenjantman, takas, klevring ve kambiyo tahdidatı gibi harb sonu ekonomisinin doğurduğu bir takım zaruretler karşısında ister istemez ulusal kalmazla mecur oluyor.

Eskiden, her hangi hoş gitmiyebilecek bir havadis neticesinde, veya böyle bir hal vaki olmasa bile, yalnız faiz hadlerinin bir memleketten öbür memleketlere farketmesi üzerine, sermaye sahipleri, menfaatlerini gözeterek paraların büyük kolaylıkla dünyânın bir ucundan öteki ucuna nakledebiliyorlardı ve bunun için birkaç kelimeyi bir telgraf çekmek kâfi geliyordu. Şimdi böyle bir hale tasaddî etmek bir suç teşkil eder. Mütecasiri hapis, parası da musadere edilir (1). Bunlar, parayı zorla vatandaş yapmanın müeyyeleri dirdir ve hemen her memlekette tatbik olunuyor.

İtiraf etmelidir ki dünya ekonomisindeki umumî kargaşalık içinde yalnız Fransa liberal olarak kaldı ve geçirmekte olduğu güçlükler rağmen hâlâ da kalmazla çabalyor. Bu liberal prensipe ilâveten bir de altın esaslı sadık kalmayı sayesindedir ki Fransa, bütün «heimatloss» (2) paralarının barınabileceği biricik yer oldu. Bu vaziyet, hem serseri sermayelerin işine geliyor, hem de Fransanın her sene açık gösteren te-diye bilançolarını kapatmağa yarıyor. Fakat umumî bütçede senelerden beri müzmin bir halde devam edegelen bir milyar franklık açık kolay kolay kapanamayacağı anlaşılınca, çok hassas olan bu vatansız paralar göç etmeğe başladılar. İşte Fransız frangının halen geçirmekte olduğu buhran bundan ileri geliyor.

Geçen hafta biraz tevakkuf etmiş gibi görünen altın sevkıyatı bu hafta zarfında tekrar çoğaldı. Kambiyo üzerine depoları gene yükseldi. Fransız rantları da birer ikişer puvan geriledi. Gazeteler, kambiyo ve altın muamelâtı üzerine kontrollardan bahsetmeğe başlamışlardır. Fransız ihraç bankası altın üzerine avans muamelesini kesti. İngilizlere bankası da Fransaya bir yardım olmak üzere altın üzerine ikrazatı durdurdu. 13 haziran tarihinde neşrolunan bir kanunla hükümetle, spekülasyona karşı mücadele ve frangı koruma için, 13 teğrinievvel 935 tarihine kadar kanun müddetini hâiz kararnamele istar etmek salâhiyeti verildi.

Fransada finansal zorluklar devam edip dururken Belçika ve bilhassa İsviçrede kambiyo krizi yeniden baş-göstermiştir.

Bu defaki krize bankaların müşkül vaziyetini de ilâve etmelidir. Çünkü

(1) Almanyanın seyahate çıkan bir rahibinin elbiseleri arasında birkaç yüz bin mark bulunması üzerine hem parası zapt, hem de üç sene hapse mahkûm olduğunu gazetemi yazmıştı, Okuyucularımız hatırlamış olacaktı.

(2) Hususî devletler hukuku istilâhınca vatansız demektir.

Bankalar Merkez Bankası eski fiatında (58 lira) duruyor. İş Bankalarının nama muharrer senedlerine 9,60 liraya, hâmile olanlarına da 9,70 liraya kadar tablib çıktı.

Tecim ve Endüstri şirketleri Aslan çimento kâğıdılarında geçen haftadanberi 30 kuruş kadar bir gerileme varsa da piyasa gene istekli görünmüyor. Hali tasfiyede Tütün rejisi hisse senedleri üzerine 2,70 liradan bir muamele yapıldı.

Bunların şimdiki kadar fiatı 2,55 karlarında idi. Diğer kâğıdlarda da değişiklik yoktur.

Borsa harici muamelât Mısır Kredi Konsiye kâğıdları şu fiatlarla kaldı:

1886 tertibi 127 lira
1903 tertibi 87 lira
1911 tertibi 82 lira

Türk altını beş kuruş kadar geriliyerek 943, gümüş mecdiye de bir kuruş yükselerek 59 kuruşta kaldı.

öylemek isterim.

Geldiği zaman bir iskemleni üstüne koyduğunu şapka ve mantosunu alan Mike: — Dostluk unutulmak için icad olunmuş bir şeydir, dedi. O ancak akşam yemeklerinde bakış şarkıları söylendiği zaman hatıra getirilir. Ben esirenize yalnız faydalı bazı hakikatleri söyledim.

Elini Lordun istemiyerek verdiği eline doğru uzatarak ilâve etti: — Buradan ayrılmadan evvel gerdanlık hâdisesine dair bir rapor yazsam çok iyi olacak. Bir kâtipiniz yok mu? Amirlerim gider gitmez benden böyle bir rapor isterler.

Mikenin sözlerinden babası kadar alınlmış olan ve mülakatın bir an evvel bitmesini isteyen Ledi Moya: — Mis Tenbiyi çağırabiliriz, değil mi baba! dedi.

Lord zili çaldı ve gelen hizmetçiye emretti: — Mis Tenbiye buraya gelmesini rica ediniz!

Hizmetçi çıkınca genc kız: — Mike ümid ederim ki Mis Tenbiye de Martine söylediğiniz münasebetsiz-

de bir kuruş yükselerek 59 kuruşta kaldı.

öylemek isterim.

Geldiği zaman bir iskemleni üstüne koyduğunu şapka ve mantosunu alan Mike: — Dostluk unutulmak için icad olunmuş bir şeydir, dedi. O ancak akşam yemeklerinde bakış şarkıları söylendiği zaman hatıra getirilir. Ben esirenize yalnız faydalı bazı hakikatleri söyledim.

Elini Lordun istemiyerek verdiği eline doğru uzatarak ilâve etti: — Buradan ayrılmadan evvel gerdanlık hâdisesine dair bir rapor yazsam çok iyi olacak. Bir kâtipiniz yok mu? Amirlerim gider gitmez benden böyle bir rapor isterler.

Mikenin sözlerinden babası kadar alınlmış olan ve mülakatın bir an evvel bitmesini isteyen Ledi Moya: — Mis Tenbiyi çağırabiliriz, değil mi baba! dedi.

Lord zili çaldı ve gelen hizmetçiye emretti: — Mis Tenbiye buraya gelmesini rica ediniz!

Hizmetçi çıkınca genc kız: — Mike ümid ederim ki Mis Tenbiye de Martine söylediğiniz münasebetsiz-

de bir kuruş yükselerek 59 kuruşta kaldı.

birçok mevduat sahipleri paralarını bankadan çekmeğe kalkışmışlardır. Geçen 1934 senesi teğrinisi ayı zarfında İsviçre federal hükümeti tarafından kabul olunan bir kanunla, sermaye istirdadi taleplerinin çokluğu karşısında müşkülât içinde kalan bankalara, federal hükümete müracaatle, vadelinin tecilini istemek hakkı tanınmıştır. Bu bir nevi moratoriumdur. İşte bu haktan Banque Commercial de Bâle müessesesi bu hafta zarfında istifade etmek istemiş ve hükümet te borc vadelinin iki sene müddetle tecilini kabul etmiştir.

Bu sebeblerden dolayı piyasaların geçen hafta zarfındaki umumî vaziyeti elim olmaktan kurtulamamıştır.

Istanbul Borsasında vaziyet Piyasamız haftanın ilk günündenberi isteksiz devam edegelmekte iken son günü, amortisman sandığı kanununun kabul edildiği şayiası üzerine biraz canlanmış ve fiatlar da tereffüe meyil göstermiştir.

Avrupadaki mali vaziyet bu kadar fena olmasa idi fiatlar daha da yükseltilmek istenirdi.

Yüzde yedi buçuk faizli Türk borcu tahvillerinin birinci tertibleri cumartesesi günü 28,45, ikinciler 26,30, üçüncüler de 27 lirada kaldılar.

Dahilî istikraz kâğıdlarında değişik-lik vardır. Yalnız hazine bonolarında birer miktar gerileme vardır. Gayri-mübabil bonoları 17 kuruş, 1933 senesi yüzde beş faizli hazine bonoları 56 kuruş, 1934 senesinkiler 78 kuruş, yüzde ikiler de 49 kuruşa kaldılar.

Anadolu grupu Haftanın son günü epey mühim miktarda satışlar vuku bulunmuş olmasına rağmen bu gruba dahil kâğıdların hep-sinde de artmalar görülmüştür. Amortisman sandığına faaliyete geçecek olsa en ziyade bu kâğıdların istifade edeceği söyleniyor.

Satış fiatları şunlardır:
Tahviller 44,50 lira
Hisse senedleri 25,50 lira
Müessils senedler 52,95 lira

Bankalar Merkez Bankası eski fiatında (58 lira) duruyor. İş Bankalarının nama muharrer senedlerine 9,60 liraya, hâmile olanlarına da 9,70 liraya kadar tablib çıktı.

Tecim ve Endüstri şirketleri Aslan çimento kâğıdılarında geçen haftadanberi 30 kuruş kadar bir gerileme varsa da piyasa gene istekli görünmüyor. Hali tasfiyede Tütün rejisi hisse senedleri üzerine 2,70 liradan bir muamele yapıldı.

Bunların şimdiki kadar fiatı 2,55 karlarında idi. Diğer kâğıdlarda da değişiklik yoktur.

Borsa harici muamelât Mısır Kredi Konsiye kâğıdları şu fiatlarla kaldı:

1886 tertibi 127 lira
1903 tertibi 87 lira
1911 tertibi 82 lira

Türk altını beş kuruş kadar geriliyerek 943, gümüş mecdiye de bir kuruş yükselerek 59 kuruşta kaldı.

öylemek isterim.

Geldiği zaman bir iskemleni üstüne koyduğunu şapka ve mantosunu alan Mike: — Dostluk unutulmak için icad olunmuş bir şeydir, dedi. O ancak akşam yemeklerinde bakış şarkıları söylendiği zaman hatıra getirilir. Ben esirenize yalnız faydalı bazı hakikatleri söyledim.

Elini Lordun istemiyerek verdiği eline doğru uzatarak ilâve etti: — Buradan ayrılmadan evvel gerdanlık hâdisesine dair bir rapor yazsam çok iyi olacak. Bir kâtipiniz yok mu? Amirlerim gider gitmez benden böyle bir rapor isterler.

Mikenin sözlerinden babası kadar alınlmış olan ve mülakatın bir an evvel bitmesini isteyen Ledi Moya: — Mis Tenbiyi çağırabiliriz, değil mi baba! dedi.

Lord zili çaldı ve gelen hizmetçiye emretti: — Mis Tenbiye buraya gelmesini rica ediniz!

Hizmetçi çıkınca genc kız: — Mike ümid ederim ki Mis Tenbiye de Martine söylediğiniz münasebetsiz-

de bir kuruş yükselerek 59 kuruşta kaldı.

öylemek isterim.

Geldiği zaman bir iskemleni üstüne koyduğunu şapka ve mantosunu alan Mike: — Dostluk unutulmak için icad olunmuş bir şeydir, dedi. O ancak akşam yemeklerinde bakış şarkıları söylendiği zaman hatıra getirilir. Ben esirenize yalnız faydalı bazı hakikatleri söyledim.

Elini Lordun istemiyerek verdiği eline doğru uzatarak ilâve etti: — Buradan ayrılmadan evvel gerdanlık hâdisesine dair bir rapor yazsam çok iyi olacak. Bir kâtipiniz yok mu? Amirlerim gider gitmez benden böyle bir rapor isterler.

Mikenin sözlerinden babası kadar alınlmış olan ve mülakatın bir an evvel bitmesini isteyen Ledi Moya: — Mis Tenbiyi çağırabiliriz, değil mi baba! dedi.

Lord zili çaldı ve gelen hizmetçiye emretti: — Mis Tenbiye buraya gelmesini rica ediniz!

Hizmetçi çıkınca genc kız: — Mike ümid ederim ki Mis Tenbiye de Martine söylediğiniz münasebetsiz-

de bir kuruş yükselerek 59 kuruşta kaldı.

öylemek isterim.

Geldiği zaman bir iskemleni üstüne koyduğunu şapka ve mantosunu alan Mike: — Dostluk unutulmak için icad olunmuş bir şeydir, dedi. O ancak akşam yemeklerinde bakış şarkıları söylendiği zaman hatıra getirilir. Ben esirenize yalnız faydalı bazı hakikatleri söyledim.

Elini Lordun istemiyerek verdiği eline doğru uzatarak ilâve etti: — Buradan ayrılmadan evvel gerdanlık hâdisesine dair bir rapor yazsam çok iyi olacak. Bir kâtipiniz yok mu? Amirlerim gider gitmez benden böyle bir rapor isterler.

Mikenin sözlerinden babası kadar alınlmış olan ve mülakatın bir an evvel bitmesini isteyen Ledi Moya: — Mis Tenbiyi çağırabiliriz, değil mi baba! dedi.

Lord zili çaldı ve gelen hizmetçiye emretti: — Mis Tenbiye buraya gelmesini rica ediniz!

Hizmetçi çıkınca genc kız: — Mike ümid ederim ki Mis Tenbiye de Martine söylediğiniz münasebetsiz-

de bir kuruş yükselerek 59 kuruşta kaldı.

RADYO

Bu aksamki program

İSTANBUL:

18,30 Azade Tarcan, jimnastik - 18,50 fransızca ders - 19,20 haberler - 19,30 Ege caz, türkçe sözlü eserler - 20 konserans - 20,30 radyo caz ve tango orkestraları, türkçe sözlü (şan), «Bedriye Tüzün» - 21,30 son haberler, borsalar - 21,40 keman solo, Ali Sezai - 22,10 plâk neşriyatı.

VİYANA:

17,15 gramofonla film musikisi - 18,45 çifte piyano ile konser - 20,15 ulusal neşriyat - 21,05 Viyana musikisi - 22,05 şan ve senfonik orkestra konseri - 23,15 ev musikisi - 24 konuşma - 24,15 konseri Bethovenin eserleri - 24,55 cazband takımı.

BUDAPESTE:

18,25 Çingene orkestrası - 19,25 konserans - 19,55 gramofon - 20,35 opera nakli - 21,35 haberler - 23,45 cazband takımı - 24,15 Çingene orkestrası - 1,10 haberler.

BÜKRİK:

HÂDİSELER KARŞISINDA

Mekteb ve imtihan

Kültür işlerinde her şeyden önce bir sistem ve istikrar lazımdır

Ağaoğlu Ahmed

Birçoklarımız öğretmen (muallim) ve baba olduğumuzdan ve mevsim de sınav (imtihan) çağı olduğundan nominal olarak okuldan ve sınavtan konuştuk.

Bir baba, beşinci çocuğumu yetiştiriyorum, dedi. Yirmi yıldanberi her yıl bu mevsimde bizim evde aynı şeyler olur. Yani bütün aileyi bir sinir havası kaplar. Çocuk gece sabaha kadar uyumaz, elinde kitabı ya doluşur, ya yatağına uzanarak okur, ya elinde kitabı dalar, biraz sonra uyanarak sersem bir halle gene okumağa başlar. Ertesi gün ağır bir başla, kırık bir vücudla, uçmuş bir renkle, okula gider. O gelinceye kadar annesi ah vah eder, ne oldu? diye sorup durur ve kalb çarpıntısıyla çocuğun geri gelmesini bekler. Kapı çalınır çalınmaz balkona atılır, çocuğun renkinden, durumundan, ne olduğunu anlar, iyi bir görünüş ise (intiba) ne mutlu! Fena ise, «ah zavallı çocuk!» diye haykırır ve artık ne çocuğu, ve ne de kendisi sofraya gelmezler! Ötekiler de yediklerini, içtiklerini bilmezler, artık başları aşağı dikili kalır ve sofradan kalkarak kalkmaz çocuğun odasına koşarlar! Çocuk ise, yatağına yüzüstü serilmiş, hiçbir suale cevap vermez! İşte yirmi yıldanberi bu mevsimde hep gördüğümüz, geçirdiğimiz haller! Yalnız yirmi seneberi mi? Benim kendi çocukluğumda da hep öyle idi. Halbuki o zamandanberi neler gördük, neler işittik, neler okuduk! Bu gördüklerimize, işittiklerimize ve okuduklarımıza bakılırsa, bütün bu çekilenler hep bedava imiş, hep yanlış, ipsiz, temelsiz bir anlayışın eski bir ananın devamından doğmuş, faydasız acılarımız. Ve ne garibidir ki yeni terbiye usulü eski terbiye usulünün değneğini, falakasını, çubuğunu, söğüşünü, döğüşünü, ezberden ezberleme işkencesini kaldırdığı halde, işkencelerin en ağırını, en faydasız olanı bu sınavı kaldırmadı!

İhtiyar bir muallim — Yalnız faydasız mı? Çok zararlı ve birçok maddi ve manevi sakatlıklar taşıyan ve vesvese kütünü kaldırmadı. Çocukların sinirlerini bozan, uykuyla alan, hazım cihazlarını üzerine yıkıcı izler bırakan, müvazenerini altüst ederek bazan kendini öldürmeğe kadar varıran bu işkence hâlâ bütün medeni çevreleri günlerce, aylarca sarsmaktadır. Medeni beşeriyetin bu haline şaşmamak kabil değildir.

İkinci bir muallim—Baska yol var mı? Bilenle bilmiyen, sınıfı geçmeğe lâyık olanla olmiyan nasıl anlaşılın? Muallimlerin keyiflerine mi bırakılın? Umutmamalıdır ki ortamektekler, Üniversitelere ve sair yüksek mekteplere malzeme hazırlıyor, üniversiteler ve yüksek ihtisas mektepleri ise, memleket için memleketin başına geçecek, onun mukadderatını eline alacak zümre yetiştiriyorlar! Bu kadar mühim olan bir ödev (vazife) tesadüfe ve keyfe mi bırakılın?

İhtiyar muallim—Hararetle, aman azizim! Sizin bilgi dediginiz şey nedir? Ben kendi hesabıma itiraf ederim ki bugünkü Türk lisesinin dokuz sınıfının verdiği malûmat, benim o liseyi bitirdikten sonra bile haiz olduğum malûmatın kat kat üstündedir. Düşününüz; geçen gün bir lisenin altıncı sınıfının imtihanında mümeyyyizdim. Biliyorusunuz, tarih muallimi ne sordu? On üç yaşında bir kız talebeden rönesans devrinin ana hatlarını sordu. Kızcağız bir şeyler kekeleydi; şimdi bu sualı benden sorunuz. Zanneder misiniz ki sizi memnun edecek bir cevap verebilirim. Hele

bu gibiydi. Acaba niçin çağırılıyordu? Ne ise: beş on dakika sonra her şey anlaşılaktı.

Otomobil, Tarlabasına doğru yol aldı. Bu esnada, Bay Kadri'nin zihninden geçen düşünceleri izah etmeğe çalışmak boşunadır. Buhran zamanlarında insan, yerine göre, ya hâdisata karşı fazla alâka gösterir, yahud ki selâmetini lâkayd kalmakta bulur. Bay Kadri de lâkayitliği tercih etmiş, kendini hâdiselerin cereyanına bırakıvermişti.

Apartmanın kapısına gelince, her zaman yaptığı gibi, kapıcıya sordu: — Bay Ferdi evde mi? — Hayır, seyahate çıktı. — Bayan? — O da yok... Sokakta. — İyî biliyor musunuz? — Mademki inanmıyacaksınız, ne diye sordunuz?

Bu sözlerle de aldırmiyan Bay Kadri girdiği gibi, dışarıya çıktı. Ferdi yoktu. Uzakta bulunuyordu. Demek ki, rahata rahat, Ayşe ile konuşabileceklerdi. O da sokağa çıkmıştı. Lâkin her halde dön-

yor gibiydi. Acaba niçin çağırılıyordu? Ne ise: beş on dakika sonra her şey anlaşılaktı.

Torbalıda kanlı bir kız kaçırma

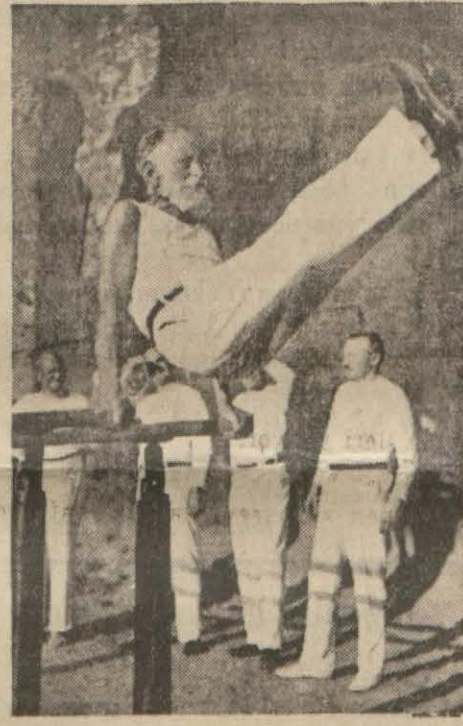
Zavallı ana vurulup öldürüldü, biri de yaralandı

İzmir (Hususi) — Torbalıda, kız kaçırma yüzünden bir cinayet olmuştur. Çaybaşı köyünden Dağlı Ali ve muhacir Mehmed oğlu İbrahim, Osman kızı Mürrüvveti kaçırma için fırsat arıyorlar. Mürrüvvet, genç ve güzel bir kızıdır. Annesi Fatma ile birlikte tarlada burçak toplarken, iki arkadaş tarafından basılmıştır. Fatma, onların hareketine mâni olmak istemiş ve mukavemete kalkmıştır. Uzaktan feriyadları duyan Mürrüvvetin eniştesi Halil de yetişmiştir.

Gözleri karararı iki genç, Fatma ile boğuşurken, maksadlarına muvaffak olamayacaklarını sezerek tabanca ve bıçaklarını çekmişlerdir. Zavallı ana, kızının namusunu kurtarmak isterken, bu iki haydut âşk tarafından feci şekilde öldürülmüştür. Mürrüvvet çığlıklar atarak istidada başlamıştır. Katiller, kızın eniştesi Halili de yaraladıktan sonra Mürrüvveti, tarlalar arasında sürükleye sürükleye, Gorgor dağına götürmüşlerdir. Hâdiseyi haber alan bir jandarma müfrezesi takibe çıkmış, fakat aradan geçen zaman zarfında katiller, kız da kirlenmişlerdir.

Müfrezeye kendilerine dağda rasgelmış ve dumalardan emretmiştir. İki genç, bu kumandaya silâhla mukabele etmişlerdir. Müfrezeye ateş açmış ve katiller, tabancalarının kurşunları bitince teslim olmuşlardır.

82 yaşında sporcu

Dünyanın en yaşlı sporcusu Almanya Şretin jimnastik cemiyeti üyelerinden Müller adındaki bir endüstriyeldir. Her Müller 82 yaşındadır ve hergün mutazam jimnastik yapar. Resmimiz onu sabah idmanında gösteriyor.

si, lâzım olan muhakeme kabiliyetini göstermiyor?

Bunun birinci sebebi programın fazla taşkın olmasıdır. Zavallı çocuk ezberciliğe mecbur oluyor. İkinci mühim sebebi, ders verme usulüdür. Muallim, gene o taşkın programı doldurmak kaygusu ile talebinin dimağının açılması meşgul olamyor. Dimağın açılması ve muhakemeye alıştırma için, tahlile, tahlil etrafında münakaşaya, ders halinde kitab mütealemine ve mütalaca olunan kitaplar etrafında görüşmeğe lüzum vardır. Bu ihtiyaç nasıl tatmin olunur?

Bu ciheti de gelecek toplantımızda görüşürüz.

AGAĞLU AHMED

Fennin dilile...

EV FİZİĞİ

Odun - Kömür - Petrol - Havagazi - Elektrik

— 2 — [*]

Salih Murad

Kaloriferler sulu ve buharlı olmak üzere iki sistemdedir. Bunlar da direkt ve indirekt olmak üzere ikiye sisteme ayrılır. Evlerle apartmanlarda umumiyetle direkt sıcak su kaloriferleri kullanılmaktadır. Bu kaloriferin bir faydası da banyo ve mutfak sıcak suyunu temin etmesidir. Kalorifer ocakları çok ıslah edilmiş ve suhnet derecesini kontrol eden termostatlar vasıtasıyla harici havanın suhnetine göre kömür sarfiyatı otomatik olarak idare edilmektedir.

Mutfak ocakları, kalorifer ocak ve kazanları ulusal endüstri olmaktan çıkmış ve arsulusal endüstri halini almıştır. Filân yerde keşfedilen yeni bir ocağın ihtiraratın alan diğer bir yerdeki fabrika ya aynen veya memleketin hayat şartlarına göre değiştirerek imal etmektedir. Meselâ kalorifer ocaklarının iyilerinden biri olan İdeal markalı ocakların Amerika, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalyada imal edildiğini görüyoruz. Tıpkı elektrik endüstrisinde olduğu gibi.

Ocaklarda yapılan tadilat demir endüstrisinde mühim bir şube açmıştır. Bu da yeni endüstri sistemlerinin emrettiği kooperasyon bakımından faydalıdır.

Şehirlerde kömür ocaklarının rakibleri havagazi ve elektrik ocaklarıdır. Havagazi ocağının randmanı yüzde 60 kadardır; yani kudretin yüzde 40 ı bacadan geliyor demektir. Elektrik ocağının hararet randmanı ise yüzde yüzdür. Bu itibarla elektrik ve havagazi bazı yerlerde başabaş gelir. Her iki ocak ta temizlik ve kolaylık bakımından birbirine benzer. Belki elektrik ocakları bu itibarla havagazine faiktir. Havagazinin az çok kokusu ve ıstıh tehlikesi varsa da elektrikte bunlar yoktur. Maamafih havagazi ocakları o kadar ıslah edilmiş ki bu mahzurlar adeta kalkmış gibidir. Havagazinde yangın ve zehirleme vak'aları da pek nadirdir. Her iki ocağı randmanı (daha doğrusu ekonomik) kullanmak için mutfakta çok oturmak lâzım. Zaten asrı mutfaklar ev kadınının bir nevi o-turma odasıdır. Gerçi elektrik ile havagazi masrafları birbirine yakınsa da kömüre nazaran bunlar masraflıdır; hatı kömür ocağının randmanı yüzde 10 olsa bile. Bunun hesabı da zor değildir.

Havagazinin haruri kıymeti 4000 ilâ 4500 kaloridir. Bu miktar muhtelif şartlara göre değişir. Biz bunu 4000 kalori olarak kabul edelim. Bir metro mikabı havagazinin kıymetini (vergi ile beraber) 7 kuruş ve ocak randmanını yüzde 60 alırsak havagazinden bir kuruşa mukabil 40 kalori alıyoruz demektir. Elektrige gelince bir kilovat saate tekabül eden kalori miktarı takriben 900 kaloridir. Bir kilovat saatin (vergi ile beraber) kıymetini 7 kuruş kabul edersek elektrikten bir kuruşa mukabil 140 kalori alıyoruz demektir. Buradaki elektrik hesabında çift saat kullandığımızı göre hesab yürütüyoruz. Ocağı saat 16 ile 22 arasında kullanırsak bu miktar 50 kaloriye düşer. Yüze 45 noksanlı tarife göre yaparsak bu miktar 100 kalori olur. Buna mukabil kömürün tonu 15 lira ve kömürün haruri kıymeti 7500 kalori, kömür ocağının randmanı yüzde 10 kadar düşük olsa bir kuruşa mukabil 550 kalori alıyoruz demektir. Görüyoruz ki en fena bir kömür ocağı kullandığımız halde kömür gaz ve elektrikten ucuzdur. Elektrik su kudretinden istifade edilerek çıkarılıyorsa veya pek ıktisadi bir merkezden veriliyorsa belki gaze rekabet edebilir. Nitekim yeni yapılan şehirlerde elektrigin kilovat saati bizim para ile 100 para veya 3 kuruşa kadar inmektedir.

Havagazi ile elektrigin kömüre karşı mühim bir rüchan noktası varsa o da hararetin istenilen zamanda alınması ve kesilmesidir. Bir kahve veya çay pişirmek veya acele ütü yapmak istenirse elektrik veya havagazi tercih edilir. Kömürü yakmaya kadar vakit geçeceği gibi yandıktan sonra arta kalan ateşi ya kendi haline bırakınz veya mangal kömürü ise çömlüğe atarız.

Biz mutfaklarda ne havagazi ve ne de elektrik ocaklarını ekonomik bir tarzda kullanıyoruz. Havagazini mavi sülle ile yakmalı. Bir litre havagazi vasatı olarak 6 litre hava ister. Gaz mürekkebatının, suhnetin ve taziyin değişmesine göre hava miktarı da değişir. Gazi mavi sülle ile yakmak için bek memesini ayar etmeliyiz. Eğer gaz sarı sülle ile yatarsa yanma fiili tam olmadığından fazla para gider ve tencere dibini ısıtır. Su kaynadıktan sonra gazi azaltmazsak gene fazla sarfiyat yapmış oluruz. Bu noktalara dikkat lâzım. Elektrik ocaklarına gelince bunlar da birkaç anahtarlıdır. Yemek pişiren ocak başında bulunup anahtarları sırasile idare etmek icab eder. Şimal memleketlerinde ayarlı elektrik ve havagazi ocakları varsa da bizde bunları henüz göremiyoruz. Tabii elektrik ve gaz ocakları daha temiz ve kullanışlıdır. Fakat kömür ocaklarında, yukarıda söylediğim gibi, mühim tadiller yapılmakta ve onlar da kullanışlı bir hale sokulmaktadır. Maamafih mutfaklarda kömür yerine havagazi ve kömür kullanmakla gene memleketin kömür hazinesinden istifade etmiş oluruz. Çünkü her iki kudret kömürden çıkar.

Kömür, petrol, gaz ve elektrik kudretleri asrın en mühim kudretleri olup memleketin ekonomisine yakından alakadardır. Elektrik kudretinin zayi baki-mundan rakibi yoktur. Gerçi demi vatlık lâmbaların ışık bakımından randmanı yüzde 3 kadarsa da (yani kudretin yüzde 97 sini zayi ediyorsa da) bu randman petrol lâmbası randmanının 80 mislidir. Işık bakımından muhtelif vasıtaların (vat itibarile alınan ışık takatinin vat yönünden verilen haruri takate nisbeti) randmanı şunlardır:

Petrol lâmbası » yüzde 0,04
Havagazi (iyi gömleklî) » 0,3
Elektrik lâmbası (adi fiitli) » 1,2
» (demi vatlık) » 3

Gerçi bu cetvelde petrol lâmbasının ışık randmanı demi vatlık elektrik lâmbasından fazla nazaran 8 defa düşük olduğu görülüyorsa da bizdeki fiatlere göre bir kuruşluk petrolün 4000 kalori vermesime mukabil bir kuruşluk elektrik 50 kalori verdiğinden, yani elektrik petrole nazaran 80 defa pahalı olduğundan, ıktisadi randmanları başabaş gelir. Bu halde kolaylığı ve temizliği itibarile ve bilhassa sıhhi bakımdan elektrik petrole tercih edilir.

Havagazinden bir kuruş için 400 kalori alıyoruz. Havagazinin ışık randmanı elektrige nazaran 7,5 defa düşüktür. Bu halde elektrikle Welsbach gömleklî havagazi ışık bakımından başabaş geliyor. Binaenaleyh elektrigin ışık bakımından rakibi yoktur. Hele büyük sokak lâmbaların için elektrik daima tercih edilir. Çünkü büyük lâmbaların randmanı daha yüksektir.

SALİH MURAD

[*] Birinci yazı 10 haziran 1935 tarihli sayımızdadır.

BUGÜN DEBU..

Biraz insaf!

Eminönünden tramvaya bindim, Divanyoluna geliyorum. Pazar olduğu için Sirkeci caddesi her günküne nisbetle tenha. Bir kere, gezgin satıcılar yok; dükkânlara girip çıkan müşteriler yok; Babiali caddesinden ok gibi inen otomobiller uzaklara, nefes alınacak yerlere yolcu götürmüşler.. Onlar da yok.

Tramvay, vatmanın ayak alışkanlığı ile tempo tutarak gıngırdattığı çanını çalarak, cilâlanmış rayların üzerinde yağ gibi kayıyor.

Arabamın içinde dört yolcuymuz. Eminönünden Sirkeciye gelinceye kadar, mübalâğası, içeriye on tane küçük gazeteye müvezzil girdi, çıktı. En irisi haydi on, en ufağı altı yaşında. Kondoktor ikide bir, ön ve arka sahanlığa seğırtip, parmaklıkları kapamadan baktı.

Zaten bu pramaklıkların, kapalı duruşları da bir faydaları yok. Yalnız, du-raklarda, binmek istiyen müşterinin eğer kondoktor o sırada içeride bilerek meskeme mesgulse binmesine mâni oluyor, o kadar. Yoksa, gene müvezziller atlayıp, giriyor. Gene mahalle çocukları, hem de daha iyi tutunacak bir yer buldukları için, eskisinden ziyade asılıyorlar..

Derken, bir aralık, vatman başını nasılsa sol tarafa çeviriyor. Bir de görüyor ki oraya, serseri kopilin biri asılmış, dilini çıkararak kendisine zevkleniyor. Burada yol çifttir. Karşıdan, olanca hızile bir tramvay daha geliyor..

Kaldırımlardan gelip geçen zabita memurları, izinli jandarmalar var. Hiç biri üzerine vazife edip te çocuğu menemiyorlar. Bereketversin ki, vatman gördü. Fren yaptı. Arabayı durdurdu. Ve çocuk ta yazlı bir küfür savurarak kaçtı.

Feci bir kazanın bu suretle önüne geçmiş olan vatman, döndü yüzüne baktı. Ben bu bakıştan utandım.

Eğer bir facia vuku bulmuş olsaydı, vatmanı sürükleyip götürcekler, sorguya çekecekler, dama tıkaçlardı. Halbuki zavallının ne suçu vardı? Hangi birine bakacak? Önünden geçen savrukları mı? Babalarının evindeymiş gibi ağır ezgi, salına salına geçen kedilere mi? Başboş dolayan ev köpeklerine mi? Cambazlık eden, iki tramvay arasındaki süzülerek geçmeyi marifet sayan şoförlere mi? Azrail gibi tepesine dikilen kontrol memuru mu? Hangi birine?!

Her kazadan vatmanı mes'ul tutmak âdetimizdir. Sanki her biri, kana susamış birer katilmiş te, mahsus adam çigniyorlarmış gibi.

Lâkin insaf edelim: Bir insan, bile bile katil olur mu? Bunların da içinde evbark, çocuk çocuk sahibi olanlar vardır. Bir baba, başkasının evlâdına kolay kolay nasılsı kıyar? Niçin biraz da kabahati, pek gevşek olan şar zabıtamızda, şar kanunlarımızda bulmuyoruz? Tramvaya asılmayı en büyük eğlence bilen hasarı çocukları niçin yola getirmiyoruz? Velilerin neden adamakıllı sıkıştırıyoruz? Bu çocuklara niçin başka bir eğlence yeri, başka eğlence vasıtaları gösteremiyoruz? Niçin?

Bütün bu noksanlarımızdan ileri gelen bir mes'uliyeti sade vatmanın sırtına yüklemekte hakkımız var mıdır?

Bir gün Nasrettin Hoca'nın evine hürsüz girmiş. Nesi var, nesi yoksa alıp götürmüş. Geçmiş olsun gelen Akşehir halkı hep bir ağızdan Hoca'ya tekaza etmeğe başlamışlar:

— Kapımı kapamalıydın..

— Evinde bu kadar esya bulunduruyorsun, bir beki tutmalıydın..

— Mademki uykuun ağrıdır, neden bir köpek beslemiyorsun?

Filân ve filân.. Hoca hepsini dinlemiş, dînlemiş.. Nihayet, dayanamamış: — İnsaf edin, ağalar!.. demiş.. Bu dediklerinizin hepsi doğru.. İyî, hoş ama, hirsızın bu iste hiç mi kabahati yok?!

Ercümend Ekrem TALU

Almanyadan çıkarılan felsefe profesörü

Stokholm 16 (A.A.) — Gothem-bourg Üniversitesi, felsefe kursu profesörlüğünü beş sene için Alman profesörü Kossirefe vermiştir. Kantın felsefesinde ihtisası olan profesör Äri rıktan olamadığı için Almanyadan çıkarmak zorunda kalmıştı.

Japonlar, Çinde, Amerikanın menfeatine dokunmıyacaklar mı?

Vaşington 16 (A.A.) — Japonya'nın Amerika büyük elçisi Saito gazetesine demistir ki:

«— Şimali Çindeki Japon hareketleri Amerika tecim kazançları üzerinde hiç bir kötü etkiye bulunmıyacaktır».

Hükümetinin Çindeki hareketlerin incelemek istemiyen Saito, bu husustaki haberlerin çoğunun kendisine mübalâğalı görüldüğünü söylemiştir.

"Cumhuriyet.. in bölemis 31"

Bu Gönül Böyle Sevdi
Yazan:
Ercümend Ekrem Talu

İçeriye giren odacı:
— Çağrdınız mı? dedi.
— Hayır, ama.. şey.. soracaktım. Bu mektubu kim getirdi?
— Bilmiyorum; kapıcı verdi.
— Sen zaten ne sorsam bilmezsin. Git bana bir otomobil çağır.
— Sizin için mi?
— Ne vazifem? Haydi, söyledigimi yap!

Bay Kadri, mektubu katlayıp, çeketinin iç cebine yerleştirdi. Elleri ayaz yemiş gibi titriyordu. Şuru da sonsuz bir vâis ve ölçüsüz bir ümid arasında bocalı-

Bay Kadri bir lâhze ümide düştü. Fakat kadın hemen salona geçti ve misafirin yer gösterdi.

Bay Kadri oturdu ve aynı sükûnetle sordu:

— Simdi, emirlerinizi dinliyorum.. Nedir mesele?

Yalnız, elleri hafifçe titriyordu. Kocasının yazı masasına oturmuş olan Ayşe, bir yandan, elindeki kâğıd kesikisile oynuyarak:

— Bilmiyorum... dedi. Kırk sekiz saatteberi zihnim bütünü karıştı. Nereden başlayacağımı tayin edemiyorum. Simdi üç gün var ki, Ferdi gitti..

Bay Kadri:

— Evet; dedi. Haberim var. Aşağıda, kapıcı söyledi.

Ayşe, kendi kendine tekrarlıyordu.

— Gitti.. Ve belki bir daha da gelmeyecek.

İçini kaplayan sevinci gizlemeğe çalışmakla beraber, Bay Kadri sordu:

— Nereye gitti? Biraz tafsilât verirmisiniz?

— Haklısınız. Ben, herkesi mesele-

nin iç yüzüne vâkıf zannediyorum.

Bezgin bezgin içini çekti. Bin defa tirmanılmış bir bayıra bir kere daha tırmanıyor gibi idi.

— Geçenlerde, bir akşam, eve gec gelmiştin. Parasız günlerinde her zaman odduğ gibi suratlı idin.. Evi değiştirmekten, işini, gücünü terketmekten.. Daha bunun gibi bir sürü saçma sapan şeylerden bahsetti.. attı, tuttu. Hiç o vakte kadar bu derece heyecanlı olduğunı görmemiştim. Ertesi akşam, daha da geç geldi. Nereden kaldığını sordum. «Bazı işlerimi bitirdim?» dedi. Ne gibi işler olduğunu anlamak istedim. Ağza almıyacak, acı sözlerle mukabele etti. Ne ise, bunlar geçti.. Derken, evvelisi gün.. Evet... Bir de baktım: Bavalunu yerleştirmiş. Benim, hayretle karşısına dikildiğimi görünce: «Mezuniyet aldım.. Gidiyorum» dedi. Halbuki bana bundan hiç bahsetmemişti. Bittabi sordum. İzahat istedim. Vermedi. Yeniden kavgaya tutustuk. Saat onda, arkasına bakmadan, çıktı, gitti.

— Haklısınız. Ben, herkesi mesele-

— Evet; dedi. Haberim var. Aşağıda, kapıcı söyledi.

Ayşe, kendi kendine tekrarlıyordu.

— Gitti.. Ve belki bir daha da gelmeyecek.

İçini kaplayan sevinci gizlemeğe çalışmakla beraber, Bay Kadri sordu:

— Nereye gitti? Biraz tafsilât verirmisiniz?

— Haklısınız. Ben, herkesi mesele-

(Arkası var)

Küçük Hikâye: Bitişik kardeşlerin evlenme davası**Piyer Luys'den**

Mösyö Barbevil eski bir ceza reisi idi. Hayatının en zevkli zamanları kütüphanesinde geçirdiği saatlerdi.

Kitapların bulunduğu odaya bahçenin yeşil renkleri akşederdi. Pencereleden; taze yaprakların serinlikte hafif ürpermeleri görülürdü. Güneş yaprakların açık renkli ve titrek gölgelerini halının üzerine aksettirecek bu inziva köşesine bir kir rengi verirdi.

M. Barbevil doktorlar yalnız kitab okumak müsaadesini veriyorlardı. Hal - buki onun genç kalbi daha neler, neler istemezdi?

Fakat gençlik sevdası onun için tehlike olmağa başlamıştı. Bundan dolayı, hususi doktoruna emniyet telkin edebil - mek için bir genç kız göğsünden ziyade bir eski kitab açmağı tercih ederdi!

***

Bir sabah çok garib bir hikâye oku - muştı. Az sonra doktoru onu ziyarete gel - di. İhtiyar sevince:

— Azizim, tam vaktinde geldiniz, dedi. Size bir şey soracağım.. Eğer bana cevap verebilirseniz, aşkolsun, zira bu öyle bir hukukî ve tıbbî mesele ki ben bile, bu kitabı okumamış olsaydım, karşısında aşıp kalırdım.

Bu izdivac meselesidir, lâkin iki tara - fın isteğine yapılan bir izdivac nasıl olur da, izdivaçla birlik doğan ve defî - kabil olmıyan sebeplerden dolayı, bir tara - fı - diğer tarafın iştirakile - kız kaçır - mak, usule muhalif olarak hapis, fuhsa teşvik, iffete tecavüz, mükerrer cebir, ahlâksızlık, zina ve taaddüdü zevcat cür - rümlerine sürüklenebilir?

— Yalnız iyice dikkat etmelisiniz ki, bunlar arasında hiçbir zaman fark yok - tur ve hepsi de izdivacın fiilen vuku bul - duğu anda, hep birden ika edilmiş bul - nurlar!

Doktor, biraz düşündükten sonra:

— Bu bir peri masalı mı? diye sor - du.

— Ne münasebet? Geçmiş bir vak'a. Mesele mümkün ve hakikidir. Hatta da - ha ileri gideceğim: Benim bildiğim vak'a bir tane, fakat muhakkak ki tarihte benzerleri olmuştur da ben bilmiyorum; ve hiç şüphensiz olmasın ki istikbalde mis - line tesadüf edilecektir. Genç kızın va - ziyeti kendisine münhasır olmadığı gibi vak'ın önüne geçmek te delikanlının elinde değildir: Onun yerinde kim olsa buna mâni olmaz.

— Anlıyıyorum.

— Hemen anlarsınız. Bir gün bir İtalyan kadını Pariste bir ikiz çocuk doğu - ru. Doğumu gizli yaptığandan, ebe vak'e - yi Fen Akademisine bildirmekten çekin - dir. (Yukarıdan veya aşağıdan tetkik edildiğine göre, bir veya iki kız olan) çocuğun iki kafası, dört kolu, iki göğsü, bir karnı ve iki bacağı vardı. Bu yavru beline kadar çift ve belinden aşağı tekti. Eğer yanılmıyorsa vak'a pek nadir de - gildir.

— Hayır. Bilhassa ölü doğanlarda... Devam ediniz, artık sizi takib edebilirim.

— Fakat bunlardan yaşayanları olma - mış mıdır?

— Çok. 1830 tarihinde Sardenyoda doğan Rita - Cristina. Bunlar, tarif etti - ğinizin çocuklara çok benziyorlardı. İki göğsü, tek kalçalı idiler. Ana babaları onları halka göstermek için Parise getir - mişlerdi. Fakat polis bunu ahlâka mu - gayir görenek menetti. Parasız kalan a - le, çocukları soğuk bir odada bıraktı. Za - valı yavrucaklar bronclüteden ölüp git - tiler.

— Autopsileri yapıldı mı?

— Evet.

— Cümlele asabiyeleri aynı mı idi?

— Tamamen... Yalnız karnın sinirleri müsterekti, öyle ki buradaki ihtisaslar her iki beyne kadar gidiyordu.

— Mükemmel! Misalinizin anlata - caklarına ne kadar kuvvet vereceğini şimdi göreceksiniz.

— Bahsettiğim İtalyan kadınının kü - çük kızları nüfus kütüğüne Marya - Ma - delena adile yazıldılar. Anneleri çocuk - ları kimseye göstermiyor ve onları büyük - bir sefkatle büyütüyordu. İnkişaf dev - releri ve bölüğe ermeleri gayet tabii ol - du:

On altı yaşına geldikleri vakit - vü - cudlerinin birleşik olmasına rağmen - çok güzel iki genç kız olmuşlardı. Ma - demki efsanevi deniz perilerinin kuyruğu hiçbir zaman erkekleri cezbetmeğe mâni olmadı, öyle ise Marya - Madelenanın da bir geminin kalbini teşhir etmiş oldu - ğuna şaşmamalıyız.

Doğrusunu söylemek lâzım gelirse, her iki genç kız da âşik olmuş, fakat yalnız Madelen sevilebilmişti. Bir delikanlı ona âşik oldu; fakat diğerine karşı da gayet mütefitt davrandığı için, kız kardeşler be - raber sevdiklerini zannettiler ve bu aşka yeni doğan gençliklerinin bütün ateşini verdiler. Fakat yalnız ki kurşunları çok sürmedi. «Matmazel Madelen» ya hitaben gönderdiği bir mektub öbür

genç kızın kalbinde binlerce şüphe yılanını uyandırdı ve delikanlı izdivaç teklif edin - ce de Madalena muvafakat cevabı verdi, Marya reddetti.

İsrarlar, yalvarmalar bir ise yarama - dı. Anne âşkların tarafını ilzâm etti. Birincisinde diğer kız kardeşin rızasını al - mağa bittabi hacet yoktur. İkincisinde ise, muhasım tarafın hiç kale alınmaması mu - hakkak ki daha tabiidir.

— Hiçbir zaman, ne hakikatte, ne de şairlerin muhayyalesinde, azaların çoğal - maları ferahlanma de çözalacağı tasavvur olunmamıştır. Altı ayaklı bir buğa gene bir boğadır. Efsanevi bir varlık olan Ar - gusun yüz gözü olmakla, kendisinin yüz - ü adam olduğu iddia edilmiştir. İki yüz - ü olan Janus gene bir tek ilâh idi. Cer - bereğin üç kafası olmakla beraber gene bir kimse sayılırdı. Mademki ferdlirin hu - siyetleri bölünmemektedir. Su halde, vü - cudce ikiye ayrılmıyacak olan Maria - Madalena niçin iki ferd teşkil etmiş ol - sunlar!

Zekâların çift olduklarının iddia edile - bileceğini farzetsek bile, burada bizi âlâ - kadar eden ruhiyat değil, izdivaçtır. İz - divacın muayyen ve sarîh bir hedefi var - dır ki bunu hepimiz bilir ve hiçbirimiz aksi - ni iddia edemeyiz. Şu halde, gerçî Ma - ria - Madalena dünyaya iki dimağlı ola - rak gelmiştir, fakat izdivac bakımından herkes gibi tektir ve bu iki kadın, - yalnız - bellerine kadar nazarı itibara alınırsa, - bir tek zevce eder.»

Öbür kızkardeşin avukatı, efsanelerden misal getirmiyerek akli selime hitab ede - ceğini söyledi ve devam etti:

— Maria ile Madelenanın bugün bir - birlerine karşı davacı vaziyette bulun - maları, bunların ayrı ayrı kimseler oldu - ğunu isbata kâfi bir delildir. Maria evlenmek - nine imtina ediyor, eğer filân mösyö onun - kiz kardeşile evlenirse, kendisi tabiiatle ka - çınılmış olacak:

Kız kaçırma cürmü: 1 — Kaçınılmış olduğu için müekkilim zoraki olarak davacıların evlerinde tutu - lacak:

Zorla hapis cürmü: 2 — Hapsedilen ve reşid olmıyan müekkilim, karı kocanın bütün hususi hayatına şahid olacak: İffete tecavüz ve tesettüre riayet etmemek cürmü: 3 — Madelenanın keyfi için ve bunun iştirakile zoraki olarak bir erkekle bir yatakta yatacak.

Fuhsa teşvik ve icbar cürmü: 4 — Büt - tün mümanaatine rağmen kız kardeşile birlikte bekâretini kaybedecek.

Heteki ırz cürmü: 5 — Bunda suçlu eniste olacak.

Ahlâksızlık cürmü: 6 — Mevzuu bahs - adam evlidir.

Zina cürmü: 7 — Bu kadar mı? Hay - ır, daha bitmedi:

İkizlerden birinin evlenmesi öteki de - evlenmiş olacak.

Bu suretle bile bile taaddüdü zevcat cürmünde methdar olacaklardır. Bunun da cezası sizin için kürek mahkûmluğudur!

Neticede belediye reisi, böyle bir iz - divacı hiçbir zaman aklından geçirmedi - ğini söyledi ve nikâh ta kıyılmadı.

VARAL

Duymadıklarımız bilmediklerimiz**Radyoda müzisyenleri kim alkışlar?**

Radyoda dinlediğiniz bir konserden sonra işitilen alkış seslerinin nereden geldiğini merak ettiniz mi? Milan gazetecilerinden biri bu sırrın anahtarını bulmuş.

Bir gün, Nevyorkta, Radio City binasında bir konser verilirken hazır bulunan bu gazeteci, her parçanın sonunda, çağrı - cıların büyük bir heyecanla kendi kendilerini alkışladıklarını görmüş ve hayretten parmağı ağzında kalmıştır.

Büyük yanlışlar

Zeki, yüksek bir devlet adamı, nakid işlerinde hayale kapılarak yanlış yollara saptığı için etraftan ağır tenkidlerine ma - raz kalmıştı. Bir âyan azası onu şöyle müdafaa etmiş:

«Her şey yağmen, o gene büyük adamdır. Büyük adamlar yanlışları zaman - her şeyde olduğu gibi bunda da bü - yükölük gösterirler, küçüklerden daha çok yanlış görürler!»

Mücrim doktor

İngiltere hükümeti otomobil kazaların önüne geçmek üzere şiddetli bir mü - cadele açmıştır. Bu mücadele, yalnız ka - labalık yerlerde nakil vasıtalarının sürati - ni kontrol etmekten ibaret kalmıyor. Aynı zamanda, şehir dışındaki yollarda da 55 kilometrodan fazla süratle gitmek yasak edilmiştir.

Geçenlerde, fazla süratli otomobil sü - ren şoförlerin muhakemesine bakan hâ - kimler garib bir vaziyet karşısında kalmış - lardı.

Otomobilini, nizam harici bir süratle sü - ren bir doktor mahkemeye çıkarılmış ve bu suçunu neden dolayı işlediği sorulunca, hayatı birkaç dakikalık bir gecikmeye bağlı olan hastasını ölümden kurtarmak için bu kadar hızlı gittiğini söylemiştir.

Kanuna son derece riayet eden İngiliz hâkimleri bu vaziyet karşısında şaşır - mışlar, fakat, insanlık duyguları, kanuna ol - an saygılarına galebe çalmış ve doktor ittifakla beraet karar almıştır.

Makinist ölmez mi?

Mektebde muallim talebeye fevzayı ta - rif ederken:

— Yıldızlar bizden o kadar uzaktı - r ki, saatte 100 kilometro süratle giden bir lokomotif oraya ancak yüz senede varabilir, demiş.

Çocuklardan biri hayret içinde şu suali sormuş:

— Peki amma o zamana kadar ma - kinist ölmez mi!

Fennin şerefi

Taassub derecesinde meftun olduğu felekiyatın nihayet kurbanı olarak ölen on beşinci asrın meşhur hekimi ve riyazi - yecisi Cardann yıldınumü, geçenlerde, Londra da kurtulandı. Cardan, birçok feleki hesablar ve tetkikler yaptıktan sonra, kendi öleceği tarihi tesbit ve ilan et - mişti. Bu tarih gelip çatmış vakit, sayed ölmeyecek olursa, sözünün doğru çıkma - ından ve felekiyatın değerini kaybede - ceğinden korkan Cardan, kendini aklıca mahkûm etmek suretile fennin şerefini kurtarmıştı.

Ötmeye çalışıyoruz!

Madridde bir köpek, kedi ve kuş ser - gisi açıldı. Kuşların, kedilerin yanına so - kulması tehlikelidir. Nitekim, sergideki kanaryelerden biri nasılsa kafesinden kurt - lularak bir kedinin kuluşesine girmiş. Ke - di de, tabii, bu kendiliğinden gelen avı penceleyip afiyetle yemiştir.

Katil kedinin sahibi, bu facia esnasın - da orada değilmiş. Avdetinde kedisinin, boğulur gibi hareketler yaparak garib ses - ler çıkardığını görünce merak etmiş, ora - dakilerden birine bu vaziyetin sebebini sormuş.

Öteki:

— Ne olacak, demiş.. Kanaryeyi ye - di; şimdi de ötmeye çalışıyor!

Faydalı bilgiler**Bolbol sarmısak yiyiniz!****Sarmısak vücude çok faydalıdır**

Hekimlik günden güne, tabiatın istanesini arttırmaktadır. Bilhassa nebatat ile tedavi manasına olan fitoterapi kelimesini son zamanlarda sık sık işitmeğe başladık. Böyle, insanların zamanla ve yahud ki hastalıkla yıpranmış olan bünyelerine pek büyük faydaları dokunan nebatat içerisinde sarmısak, ön safta yer alır.

Pek te hoşla gitmeyen ağır kokusuna rağmen sarmısak, ne kadar çok yense de mideye dokunmaz. Bilâkis, bünyemizin üzerinde nafi tesiri pek çoktur.

Sarmısak evvelemlerde, damar katlığını tevli eden tellürleri eritir ve şiryan - ların tansiyonunu azaltır. Bu itibarla arteriyoskleroz ve tansiyon fazlalıklarında tavsiyeye şayındır. Fazla olarak, sar - mısak kalbin adaleleri üzerinde münebbih bir tesir yaparak kan cereyanını tanzim ve tesri ve aynı zamanda kanı da tasfiye eder. Bu itibarla, kanın cereyanındaki bozuklukları ileri gelen birçok hastalık - ların, ezümle kadınlardaki gayrimunta - zam âdetlerin, basur memelerinin, roma - tizmının ve varislerin tedavisinde mu - vaffakiyetle yardımcı görülür.

Sarmısakın kokusu, ihtiva eylediği kü - kürtlü maddeden dolayıdır. Bunlar, ağır yolile mundefi olurken, akciğer hö - cerelerini, kasabatu - (bronş) ları - adeta dezenfekte eder ve balgam ihracatını tedricen azaltır.

Bronşit, anfizem, asm gibi hastalık - ların, ve hatta verem başlangıçlarının sarmısak sayesinde, hafifledikleri gö - rülmüştür. Hatta, sarmısaktaki müessir maddenin koh basilleri üzerinde doğru - dan doğruya tesiri bulunduğunu iddia edenler vardır.

Sarmısak birinci derecede bir antiseptik (muzadı taaffün) dür. Salgın hastalıklarına karşı korur. Bazı köylerde, çocukların bağışaklarındaki solucanları düşürmek için de sarmısak kullanılmakta - dır.

Balkanlarda ve Yakınşarkta, uzun ö - mürlü ihtiyarlar, bu kadar çok yaşamış olmalarını hep bol bol sarmısak yemiş olmalarına atfederler.

Her halde, bu faydalı nebata lâyük olduğu önemi vermeye pek çok istifade edeceğimiz muhakkaktır.

Doktor J. L. Mezonno

Venezelosun Yaptıkları**Yazan: Sabık Intelligens Servis Şefi Sir Basil Tomson**

— 78 —

Venezelos, İzmire gitmek suzatile bizzat kendisini ve kendi memleketini iflâs ve harabiye sürüklemiştir

Sir Henri Wilsonun hatıralarından aldığımız aşağıdaki parçalar, Venezelosun Anadolu macerasındaki kazanmak ihtimalleri hakkında İngiliz büyük erkânharbiyesinin düşüncelerini, bu heyetin başkanı ağzından pek iyi hulâsa eder. İngiliz Erkânharbiye reisi Sir Henri Wilson 28 birincilerin 1919 da Venezelos - la görüşükten sonra hatıralarına şunu yazmıştır:

Venezelos Anadoluya gitmekle mahvoldu

«Kendisine, (Venezelos) İzmire gitmek suretile memleketini iflâs ve harabiye sürüklediğini açıkça söyledim. Zavallı adam, söylediğimin doğruluğunu ka - bule mecbur oldu. Kendini mazur gös - termek için Parisin Türklerle alakayı kesmediğini söyledi ki bu, kısmen doğru - dur. Venezelos Türklerle hesablaşmak meselesinde de çok acı şikâyetler etti. Bizim, Türklerle görüşmeyi kesmemizi ve işi bitirmemizi istiyor. Bu suretle Ana - doluya gönderdiği 12 fırkayı kurtarmak kabil olacaktır. Durumu (vaziyeti) u - muduzdur. Kendisi de bunu biliyor ve Anadoluya gönderdiği Yunan kışaatını, en çok verene salmak istiyor. Venezelos, kendisinin mahvolduğunu ve Yunanistan - da beraber mahvettiğini Loid Corca söylemememi benden rica etti. Söylye - ceğimi vadedtim. Doğru, Venezelos mahvoldu.»

19 martta İngiliz Büyük Erkânhar - biye reisi Sir Henri Wilson, Venezelosla bir daha görüşüyor.

«Bugün öğleden sonra, Winston (es - ki Deniz Bakanı Winston Çorçil ola - cak) ile ben, Venezelosla bir saat kadar görüşük. Kendisine açıkça anlattık ki Yunanistana gerek İzmire, gerek Trak - yada, ne asker, ne de para vererek yar - dım edemeyiz. Küçük ordumuz, şimdiye kadar, yapabileceğinden çok fazla şey yapmıştır. Venezelos memleketini iflâs ve harabiye sürüklemekte olduğunu, Türklerle Bulgarlara karşı senelerce uğ - raşmak mecburiyetinde bulunduğunu ve bu mücadelede Yunanistanın kudretin - den çok fazla asker ve paraya muhtac olduğunu anlatmış. O, bana aksini iddia etti.»

27 haziranda Sir Henri Wilson ha - trantında şunları yazıyor:

«Venezelosu gördüm. O, Loid Corca herşeyi vadediyor. Kaçamak yolu kal - dıran Lid Corca da Venezelosun her - dediğine inanıyor. Venezelosun hiçbir şey vadettiği de yok.»

Sariyanis pek yüksek atıyor

Celelim Londra konferansına. Loid Corcun bu defa da, konferansta Yunan Büyük Erkânharbiyesi ikinci başkanı miralay Sariyanis tarafından ileri sürü - len fikir ve mütealealrı tesiri altında kaldığı anlaşılıyor. Venezelosun bir zabıt olan Sariyanis, İzmir işgalinin başlan - ındanberi Yunan ordusile beraber bu - lunmuş olduğu için Yunan muhahas heyeti tarafından (süel) askerî mütehas - sis olarak Londraya getirilmişti. Sariya - nis, Yunan ordusunun Mustafa Kemal Paşanın kuvvetlerini on beş gün içinde ezecek kuvvette olduğunu iddia ediyor - du. Konferansta Fransız Generali (Gu - ro) Gouradnun karşısında, lüzum ha -

İngiliz Erkânharbiye reisi Henri Wilson

sil olursa, Yunan ordusunun, Türkleri kovularak üç ayda Ankarayı za - pe - deceğini ve bu suretle Mustafa Kemal Paşanın mukavemetine nihayet verece - ğini bile söylemişti.

Konferanstaki Fransız ve İtalyan muhahas heyetleri, Sariyanisin tamamen aksi fikrede bulundular, fakat Loid Corca dedi ki:

— 1920 baharında, yani geçen se - ne, Yunan ordusu, İtilâf devletleri kon - seyinin bütün keramet ve kehanetlerine rağmen, Mustafa Kemal Paşaya karşı yaptığı hareket çok muvaffakiyetle baş - ardı. Halbuki İtilâf devletlerinin (sü - el) askerî mütehasısları, bu hareketi, daha evvel, imkânsız adediyorlardı.

Fransız Cumhur Reisi ne fikirde?

(Punkare) Poincaré'nin kendi el yazısıyla bir Yunan muharririne gönder - diği aşağıdaki mektubda, İzmir macerası - nın Fransızlar tarafından nasıl telâki edildiğini gösterir. Bu muharrir, Puan - kareye yazdığı bir kitabı hediye etmiştir ve mektub bu münasebetle yazılmıştır

«Mösyö

«Dün size bir teşekkür kartı gönder - diğim zaman, benim mektubumuza at - mamıştım. Mektubunuz bu sabah elimde geçti.

M. Venezelos ve bilhassa M. Loid Corca, elele vererek Yunanistanı, Ana - doludaki İngiliz emperyalizm politikası - nı takibden başka bir hedefi olmıyan bir maceraya atıldılar. Bu macera, daha baş - langıcında muhakkak bir muvaffakiyet - sizliğe mahkûmdu. Meseleyi Mareşal Foşa tetkik ettirdikten sonra, Yunanis - tana bu seferin tehlikelerini bildirmiştim. M. Venezelos, o atrihte beni çok Türk dostu bulmuştu. Yazık ki, asıl kendisi M. Loid Corcun manevralarına kapılmış - tı. Fakat bütün bunları bir mektubda i - zah etmek çok uzun sürer. Sizin noktâ - nazarınıza, bir mektubla cevap verebil - mek için hadisat hayli karışıktır. Esasen hadisat hakkında size vazih tafsilât ve - rilmemiştir de... Buna rağmen, kitabınız gene enteresandır ve bana bir tane gön - derdiğinizden dolayı size tekrar teşekkür ederim.»

Poincaré (Arkası var)**Galatasaray bu yıl 71 mezun verdi****Genç Galatasaraylılar muallimlerle bir arada**

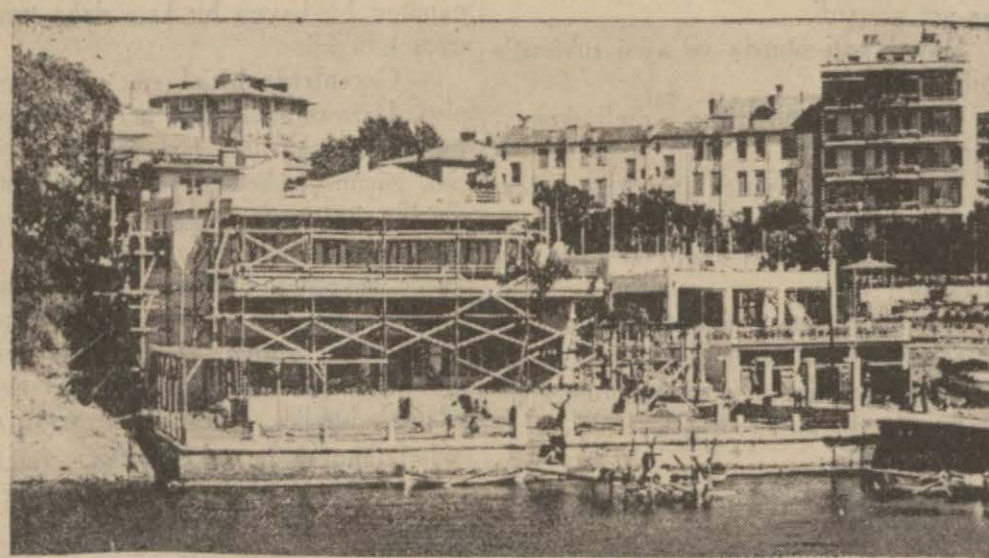
Bu sene Galatasaray lisesini 71 genç bitirmiştir. Bitirenlerin 22 si fen kısmın - dan, 49 u da edebiyattandır. Fen kısmı - nın yetiştirdiği okurları sıra ile isimlerini yazıyoruz. 4 Fahreddin, 112 Mübin, 174 Reşid, 312 Sabahaddin, 345 İskender, 348 Hilmi, 416 Tayyar, 593 Feruh, 757 Tefvik, 800 Kenan, 841 Muammer, 904 Âlim, 949 Galib, 969 Semih, 1036 Mehmed Ali, 1086 Galib, 1098 Necati, 1217 Sadi, 1353 Suavi, 1357 Mehmed Ali, 1442 Musa, 1422 Behlül.

Edebiyat A şubesinden çıkanlar: 74 Fethi, 129 Macid, 140 Mahmud, 239 Muammer, 247 Saib, 264 Bürhan, 282 Bedii, 332 Osman, 347 Kemal, 401 Hayri, 516 İbrahim, 551 Necdet, 559 Samim, 632 Ali, 636 Keskin, 641 Mün - takim, 769 Feridun, 798 Mücahid, 828 Nâzım, 879 Şehameddin, 900 Bank, 955 Cahid, 1133 Enis, 1196 Habib, 1198 Ekrem, 1199 Orhan, 1514 Bürhan.

Edebiyat B şubesini bitirenler: 11 En - ver, 29 Fahir, 72 Şükrü, 95 Vedad,

246 Sakib, 269 Süleyman, 274 Celâdet, 317 Fahir, 319 Bülend, 343 Meedii, 426 Hilmi, 502 Hayri, 538 Mübin, 723 Nusrat, 729 Talât, 772 Mübir, 829 Veysel, 1127 Uluer, 1191 Kadri, 1328 Kadri, 1372 Cihad, 1533 Salâ - mon.

Memleketin iftihar tütüğü bu yüksek müessesemizin bu sene de yurda 71 yetiş - miş genç vermiş oluyor. Genç Galata - saraylıların yüksek tahsilde ve hayatta da daimi muvaffakiyete irişmelerini dilerken muallimlerini ve kendilerini tebrik ederiz.

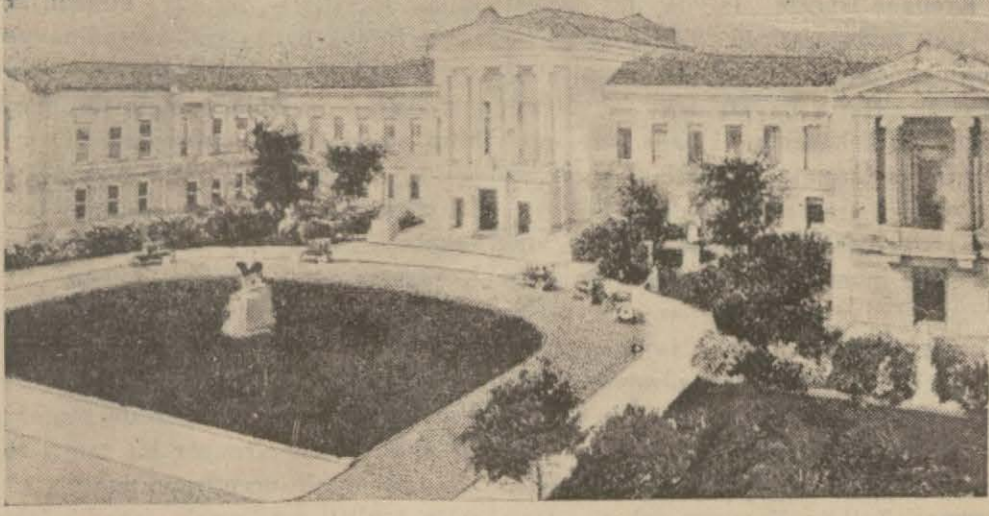
Fenerbahçede yapılan Denizcilik kulübü**Denizcilik kulübünün görünüşü**

Millî Emlâk Müdürlüğü tarafından verilen arazi üzerine Fenerbahçede yapı - lımağa başlanan büyük denizcilik kul - lübünün inşaatı ikmal edilmek üzere - dir. Şimdilik binanın bir kısmı inşa e -

Istanbulu güzelleştirmek için

Harbiyeyi mutlaka şehre maletmeliyiz!

Bu alanda mahalle değil, ancak inkılablara yaraşır bir Devrim Müzesi yapılabilir!

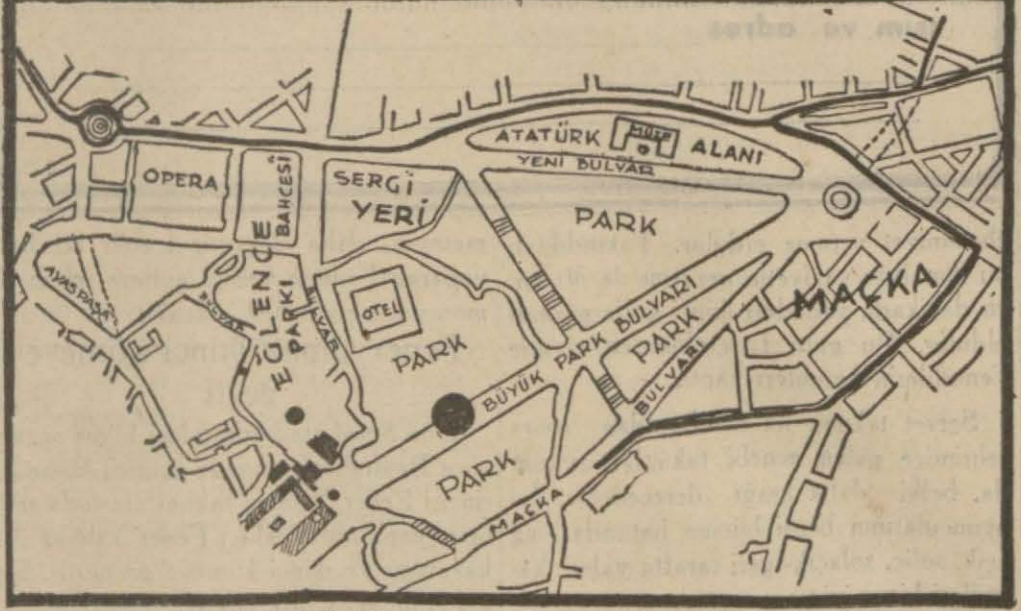
Atatürk alanındaki Devrim müzesine verilebilecek güzel şekillerden biri

Bundan önceki (Cumhuriyet 2 haziran) yazımızda Süpago ve Harbiye gibi daha açık kalmış yerlerin mahalle olmaması için çare olarak Taksimden Maçkaya dosdoğru bir bulvar açmak olduğunu görmüştük. Şehrin en sık nüfuslu, en lüzumlu yerinde 1500 metrolu uzunluğunda elde edilmesi kolay bir bulvar. Bunun beş yüz metresi, Cumhuriyet anıtı (abidesi) Süpago kısmı hazır, biraz dar. Vaktile Taksim kışlası yanına doğru genişlemesi kabil. Yeni açılacak 1000 metrosu tamamen belediye elinde bulunan Süpago'ya, zaten yol olarak boş bulunan Harbiye arkasından, bostanlar üstünden geçecektir. Demek ki plânumza koyduktan sonra bu bulvarı paramız oldukça, yavaş yavaş açmak belediye için mümkündür.

Atatürk alanı

Fakat en önemlisi şu açılacak bulvarın Harbiye meydanına vereceği ada şeklidir. Her yan caddeler, bulvarlarla çevrilmiş bir ada. Parkın (bostanların) tepesinde koca bir alan. Buraya mahalle yapılmasına gönül nasıl razı olur? Ulu Önder Atatürk, Büyük Başbakan General İsmet İnönü ve birçok devrim arkadaşları yıllarca bu alanın topraklarında gezdiler. Bu alandaki Harbiye mektebinde yaşadılar... Bu yerler tarihtir. Devrim tarihinin önemli yerleri hususî mal olamaz, buraya bina, mahalle yapılamaz.

Bu yerleri, bu Atatürk alanını şehir namına elde etmek ve kurtarmak yalnız İstanbul şarının değil, bütün Türkiye'nin, bütün ulusun borucudur. Başka hiçbir çare bulamazsak Atatürk Köprüsü parasından bir kısım ayırıp bu alanı elde edelim. Köprü yerinden kaçmaz. Yapılmağa başlayınca kadar eksilmiş paramız gene birikebilir. Fakat Harbiye meydanı için satılıyor, sa-

1 - Kalın kara çizgi bugünkü tramvay yollarını göstermektedir. 2 - Noktalı çizgiler yeni açılacak yolları gösterir. 3 - Kara olarak görünen yerler kalkması uzun sürecek gazhaneyi, çizgili yerler Dolmabahçe ahırlarını gösterir.

Atatürk alanında devrim müzesi

Belki hiç para harcamadan bu alanı elde edebiliriz. Türk ulusunun, Cumhuriyet Halk Partimizin devrim tarihine bir armağanı olarak Harbiye meydanını Atatürk alanını ve alan üzerinde yükseltecek devrim müzesini şehrimiz için kazanmak yolu ve zevinci var. Parti programında serbest liman ve devrim müzesi diye ulusa iki müjde vardır. Serbest limanın İstanbulda yapılması için uğraşacak vakit buluruz. Fakat Harbiyenin Atatürk alanı olması, devrim müzesinin burada yapılması evgin (müstacel) bir iştir.

İlbaylığımıza ve şarbaylığımıza rica edelim. Parti başkanlığına yalvarsınlar. Devrim müzesinin en büyüğü İstanbulda, Harbiyede, Atatürk alanında Yapılsın. Bu alan kadar bu işe uygun yer var mıdır? Şişli'deki 'İnkılab müzesini' de olduğu gibi bu alana getirebiliriz. Amerikalılar koca binaları, killi seleri paket gibi bir yerden bir yere taşıyabiliyorlar. Biz de Atatürk dehasının devrim plânlarını tamamladığı evi birkaç yüz metro ötede bulunan, devrim plânlarını tasarlamağa başladıkları Atatürk alanına getirip koyamaz mı-

Eski İstanbulda Bizans, sultan, padişah, halife izlerini görmek için İstanbul gelen gezmen ve turistlerin sayısı yüz bine yaklaşır. Bizden biraz çabalama ve propaganda ile bu sayı çok artabilir. Ya tarihin bir yapığında yazılı bulunmayan Atatürk devrimini canlı olarak Atatürk nesline yaraşan yeni İstanbul'daki devrim müzesinde görmek için gelecek olanların sayısını göz önüne getirelim!.. Şehre, memleketi girecek yabancı parasını düşünelim. Bundan önemli (mühim) dış tecim olur mu?

Şarbaylığımıza, ilbaylığımıza rica edelim. Hükûmete, ulusa, partiye yalvaralım. Devrim müzesini İstanbulda, Atatürk alanında kuralım. Alanın Maçka yanına doğru bittiği yerde, caddelerin, bulvarların birleştiği yerde büyük bir meydan bırakalım. Ortasına Ulu Önderin yüce, şimdiki kadar görüldüklerimizden çok büyük anıtını (abidesini) dikelim. Karaya (parka) Dolmabahçeye, denize baştan (hâkim) yüce bir anıt!

Evgin iş alanı kurtarmaktadır. Şehir için değerini sayı ile göstermek kabil olmayan bu alanı kurtarıldıktan, elde ettikten sonra bulvar açılır, müzeler kurulur. Taksimden, Cumhuriyet anıtından

Dil üzerinde

Kılavuz için çalışmalar

— 35 —

Son öz türkçe yazıların en güzellerinden bir dermeç yapılmasını doğru bulmaz mısınız?

Biz gazete düzelticilerinin fikir adamları olmaları lâzım geldiğini bilmem için bir türlü anlayamıyoruz.

Yeni evim, Boğazda, eğik bir yüzey üstündedir.

Uyuk ve uygun kelimeleri arasında ayrıntı söyler misiniz?

«Bu hareketiniz kanuna uygun değildir.»

«Bu masanın tahtaları birbirine uyuk değildirler.»

Bu mektubu yollamak için inal bir kimsede bulmalısınız.

Devrim, inanlı fikir adamları ister. İşin sular, ağaç gölgeleriyle oynayarak...

Layisizmin en iyi bekçisi, memleketi vicdan özgenliğini saydırmaktır.

San'at için en iyi öden, anlatımlar tarafından değerlendirilmektir.

Bu misallerde geçen kelimeler:

Dermeç = Muktefataf

Düzeltilmiş = Musahhih

Eğik = Mail

Yüzey = Satih

Uyuk = Muntabık

Uygun = Mutabık

İnal = Mutemed

İnanlı = Mutekit

İşin = Muzi

Berkite = Müeyyide

Öden = Mükâfat

***

Düşün = Mülâhaza

Nasıl düşüncelerle böyle bir işe girişmiş olduğunuzu bir türlü kestiremedim

***

Etleç = Mülâhham

Etleç adamların hastalığa dayanıklılığı az olur.

***

Sıraşma = Münavebe

Ahmedle aynı gece işinde sıraşma yapıyoruz.

***

Alaç = Musadere

Alaçetmek = Musadere etmek

Osmanlı İmparatorluğunun son zamanlarına kadar alaç usulü devam etti.

Medeni memleketlerde kimsenin malı alancedilmez.

***

Dam = Müsakkafat

Hükümet dam vergilerini indirmiştir.

***

Savurgan = Müsrif

Savurganlığın sonu, el çaktırır.

***

Alman meselesi hakkındaki görüşlerini öğrenmek istedim.

Son Alman gezinizdeki görümlerinizi hakkında bir konferans verir misiniz?

Görüş = Tarzı rüyet

Görüm = Müşahede

Viktor Hügoya 15,000aşk mektubu yazan kadın

50 sene zarfında yazılmış olan bu mektublar elân Fransız edebiyatının en mühim vesikası olarak muhafaza ediliyorlar

Viktor Hügo hayatının en büyük aşkı olan Jüliette Drouet 1833 senesinde tanıdı. Bir akşam artistler toplantıları, aralarında eğleniyorlardı. Viktor Hügo o zaman artık şöhret kazanmış bir sairdi. Fakat buna rağmen biraz mahcup ve biraz mağnum bir kenarda oturuyordu. O gece Jüliette neşeli ve şakraklığı ile bütün meclisi idare ediyordu. Yirmi altı yaşında bir kadını: «Gözleri elmas gibi ışıltılı, nemli dudakları kıpkırmızı idi. Kara saçları, sakini ve geniş bir alını vardı. Omuzları, göğüsü, gerdanı antik bir güzelliğin bütün hasmetini gösteriyordu.»

Viktor Hügo ilk tesadüfte bu neşeli ve ateşli kadından belki korktu, belki de sıkdı, hülâsa ona pek sokulamadı. Bundan birkaç ay sonra Viktor Hügonun (Potre - Saint - Martin) tiyatrosunda Lokres Borjuya piyesi prova ediliyordu. Piyeste rol alan artistler arasında sevimli Jüliette de bulunuyordu. Viktor Hügoya karşı fazla müsamaha gösteren, fazla kokey olan bu kadın nihayet şairin başını tamamen döndürmüştü ve bir gün Viktor Hügo onu sevdiğini hissetti. Ve onun ayakları dibine düştü. Bundan birkaç gün sonra Jüliette sevgili şairine ilk mektubunu yazdı.

Bu mektub şöyle başlıyordu:

«Gel beni Madam K nın evinden al! O güne kadar seni seveceğim ve sabredeceğim v. s.»

İşte bu mektub büyük bir mektub serisinin başı idi. Ve şüphesiz bu yazıldığı gün ne Viktor Hügo, ne de Jüliette bunu daha 15,000 mektubun takip edeceğini bilmiyorlardı.

Jüliette Drouet nek uslu bir kadın de-

Jüliette Drouetin büsti

ğildi. Viktor Hügoya bütün ömrünce merbut kalacağını tahmin etmek bu münasebetin ilk başladığı zamanda pek mümkün olamazdı.

Bu genç kadını o güne kadar birçok insanlarla sevişmişti. Heykeltraş Prodiere, müellif Alphonse Korr, bilinmiş maceralarındandı. Ve Viktor Hügoya tesadüf ettiği zaman da zengin âşığı prensi Demidoffla yaşıyor ve onun parasını yapıyordu.

Fakat Viktor Hügonun aşkı bu hafif ve yaramaz kadını kalın zincirler gibi sımsıkı sardı, bağladı ve o günden sonra artık onun hayatına başka hiçbir erkek karışmadı.

Bütün hayatı, bütün varlığı ile büyük ve kudretli şaire bağlanmıştı. Her gün yazıyordu:

Bütün varlığım, bütün benliğimle seninim, bunu bilmiyor musun?.. Eğer yalnız mes'ud olmak için aşkına muhtaç olsaydım... Senden kaçardım. Çünkü ben saadetten vaz geçebilirim... Mes'ud olmak itiyadların arasında yoktur. Fakat ben mes'ud olmak için değil, yaşayabilmek için sana bağlıyım, sensiz yapamazam.»

Bu sözler şairi zevkten sarhoş ediyordu. Ve işte bunun için karısından, bir zaman aşkla sevmiş olduğu karısından soğuyordu. Buna mukabil sevgilisinin ayrılır ayrılmaz kendisine mektub yazmasını istiyordu.

Şair vakit bulur bulmaz kocasının ihmalden dolayı fevkalâde mahzun olan zavallı karısı Palas Ruyayyıldaki evinde birakıyor, evvelâ Potre - Saint - Martin'deki apartmanına koşuyordu. Orada saatlerce, bazan şafağa kadar kalıyordu ve o gider gitmez Jülyet yazıyordu:

«Eğer senin sevgilin olmasaydım, dostun olmak isterdim. Eğer dostluğumu benden esirgeseydin, diz çöker senden köpeğin, esirgin olmağımı kabul etmeni rica ederdim.»

Daha başka bir mektubda Jülyet ona: «Ben yalnız bir insan göreyek değil, bir insanın çok fevkalâde bir varlık bularak sana tapıyorum.»

Diyordu. Madam Viktor Hügo haysiyeti ve kalbi kırılmış bir zevce idi. Onun böyle dil dökmesine, imkân var mıydı? Kendi

HERGÜN BİR FIKRA

Beğenmemiş meğer!

Eski valilerden Murad Paşa kızıl sakallı idi. Bir gün, İstanbuldan, kendisine, ak ağalardan birisi vasıtasıyla bir ferman gönderdiler. Paşa fermanı getiren adamı alay etmek istedi. Kendisini birkaç gün alkoydu.. İkrâm etti.. Beraberinde gezdirdi.

Bir akşam, konakta, ve birçok misafirlerin huzurunda:

— Kuzum, ağafendi! dedi. Sen er misin, avrat mı?

Bu hitaba fena halde canı sıkılan zavallı ak ağa, mırıldanır gibi cevap verdi:

— Erkeğim...

— Öyledir mademki.. Hani sakalın, büyüğü?

Bu sefer, öc almak fırsatını bulan ak ağa:

— Efendimiz! dedi. Ezelde, herkese sakal, büyük dağıldığı zaman, kulunuz nasılsa geç kalmışım; yetişemedim. Oraya vardığı zaman herkes beğendiğini almış, gitmiş. Ortada yalnız bir kız sakalla bir de büyük kalmış. Düşündüm: Bunları alıp ta, kepaze olmaksansa, böyle tüysüz kalmayı tercih ettim!

ÖTÜKÇÜ

Hava tehlikesi ve Rum Patrikhanesi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

ahkâmı, her türlü niza, mücadele ve muharebeleri ortadan kaldırmak ve gece gündüz bütün dünyanın ve pek ta-bii olarak vatanımızın sulh ve saadeti için dua etmek olduğu halde haklı müdafaa vesaitinin hazırlanmasını da tahmil etmekte ve bunu sulh ve sükûnun ihlâli için gelebilecek her türlü tehlikenin önünü almak için elzem kılmıştır.

Kilisenin bu mukaddes tarikatının mukaddes ruhu ve hristiyanlığın ahlâki esaslarından ilham alan ana kilise Başbakanımız İsmet İnönünün memleketin müdafası için yaptığı söylevi tebcil ederek vatanımızın sadık ve fedakâr bütün ortodoks evlâdlarını vatana karşı olan vazife ve fedakârlıklarını icraya ve herkesin şahsî selâmetine de temin edecek olan hava kuvvetlerimize yardım davet eder ve Başbakanımızın vatanî daveti ve ana kilisenin isteginin herkesin vatansever kalbine yaratacağı akislerin bol ve zengin neticelere ereceğine hiç şüphe etmemekteyiz.

Muğlada

Muğla 16 (A.A.) — Bugün Halkevinde toplanan Hava tehlikesini bilenler kurumu, yapılan bağışlamaları ve yıllık yüzenleri yazmıştır. Önemli başşahmalar vardır. Halk terliklerine kıvanç ve heyecanla devam ediyor. Gölcüklü oğlu Emin yüklenlerinden başka 500 lira vermiştir.

Balıkesirde

Balıkesir 16 (A.A.) — Hava tehlikesini bilenler komitesinin hazırladığı toplantı bugün Belediye alanında yapıldı. Toplantıda büyük bir halk yığına hazır bulundu. Alan bayraklar ve halılarla süslenmişti.

Toplantının olacağını duyanlar belli vakitten önce alanı doldurmuşlardı. Ayağlar ve Halkevi başkanı hava tehlikesi ve yurd savgası hakkında söylever verdiler. Halkevi başkanının havadan gelecek tehlikeyi canlı bir surette anlatması halk üzerinde derin izler bıraktı.

Herkeste hava tehlikesini bilen üye yazılmak için büyük bir istek vardır.

Sinopta

Sinob 16 (A.A.) — Hava kurumuna üye ve yardımcı üye kaydına devam edilmektedir. İl, ilçe ve komunlara bağlı köylerde de komiteler kurulmuştur. İlibay yanında Parti ve Halkevi başkanları, hava kurumu ileri gelenleri olduğu halde yer yer komitelerin çalışmalarını gözden geçirmektedir.

Musolininin küçük oğlu

M. Musolininin küçük oğlu Romalı kur yauruları üniforması ile Romada bir Faşist resmi geçidini seyrediyor.

Hakikat gizlenemez

Atletizm Federasyonu yazıları sansür etmek istiyor

İki üç gün evvel bu sütunlarda koşucu Ömer Besim'in bir yazısı çıktı. Ömer Besim, bu sene memleketimizde yapılacak olan Balkan olimpiyadlarına Türk takımının nasıl hazırlandığını anlatıyor ve bugünkü şeraitte göre, en az bir ihtimalle dahi muvaffak olmamıza imkân bulunmadığını ileri sürüyordu. Senelerdenberi bu işlerin içinde kavrumuş olan bir atletin bu mütealeaları çok acı idi ve bu işte alâ-kadar olanları ikaz etmek maksadıyla yazılmıştı. Fakat hakikatin bütün acılığı ile ortaya atılmasının atletizm federasyonunun çok canını sıkıştırdığını aldığımız bir mektubdan anlıyoruz.

Atletizm federasyonu, bize yazdığı mektubda «maneviyatı kırarak mahiyette olan bu yazıların faydasız olduğuna kanaat bulunuyoruz. Bu sebeple bundan sonra bu gibi yazıların federasyonumuza lütfen haber verilmeden dercedilmemesini ehemmiyetle rica ederiz.» demektedir.

Federasyon, bu mektubdan başka ayrıca şu tebliği de göndermiştir:

Türk Atletizm Federasyonundan:

«Bir takım günlük gazete ve haftalık mecmualarda ulusal atletler ve teşkilatımıza dahil olan zatlar tarafından imzalar ile gerek Balkan, gerekse teşkilat işlerine dair yazılmış yazılara ras-gelinmiyor. Herkesin düşündüğünü yazması kadar tabii bir şey olamazsa da elimizdeki nizamnamenin bu hususta «ki açık hükümlerine» göre, böyle yazılar yazmak yasaktır. Kaldı ki bu yazıların çoğu, çalışanların gayretini kırabilecek gibidir. Bunun için bundan sonra gerek Atletizm Federasyonuna bağlı kurum ve kimselerin, gerekse ulusal atletizm takımında çalıştırılan namzedlerin bu hususlara dair yazı yazmalarını tebliğ olunur.»

Evvelâ, yukarıki tebliğdeki «bir takım» sözüle gazetelerin hafif tertib hor görülmesindeki maksadı anlıyamadığımızı kaydettikten sonra esasa gelelim:

Hakikatlerin açıkça ortaya vurulmasından zarar değil, bilakis fayda çıkar. Bu işlerin içyüzlerini bilenleri, bunu söylemekten menetmekle ortalığı güllük, güllüstanlığa çevirmek kabil olamayacağı gibi, atletlerimizin istenilen şekilde hazırlanmasını temin edemez.

«Bu yazıların çoğu çalışanların gayretini kırabilecek gibidir» sözü ise ortada bir çalışma ve gayret olmadığına göre, boş bir laftan ibarettir.

Federasyonun, gazetelere girecek yazıları önceden görmek istemesi de, Teşkilatı Esasiye kanununun menettiği «basmadan evvel sansür» demektir, ki bunu bir gazeteci sifatiyle kat'iyen kabul edemeyiz ve Atletizm Federasyonunun bu garib zihniyetini teessüfle karşılarız.

Atletizm Federasyonu, atletlerin, yazı yazmalarını menetmeğe kalkışacağı yerde onlarda hazırlanma ve muvaffak olma şartlarını biran evvel temin etse, hem vazifesini yapmış, hem de atletlerimizi neyrini istemediği şekilde yazı yazmaktan kurtarmış olur.

Hakikatleri niçin saklıyoruz? Müsabaka tarihine şurada üç aylık bir zaman kalmıştır. Halbuki henüz yapılmış hiçbir şey yoktur. Müsabakalara on beş gün kala, stadi ve koşu pistini yaptırmak, atletleri kampa sokmak ve tantanalı programlar yapmakla Balkan atletleri karşısında hiçbir muvaffakiyet kazanılamaz. Berlin olimpiyadının Almanlar üç se-nedenberi mütemadiyen hazırlanıyorlar ve sporcularını hazırlıyorlar. Biz ise sadece bu işin lakırdısı avunup gidiyoruz.

Atletlerin müsabakaya nasıl hazırlanacağı, onlara derece kazandırmak için neler yapılması lazımgeldiğini, atletizm federasyonu çok iyi bilir. Elinde her türlü vasts ve her ay avuc dolusu para olan antrenörleri vardır. Bütün bunlara rağmen şimdiye kadar ne yapmışlardır? Sadece; hiç!

Atletizm federasyonundan istenilen şey, gözlerimizin önünde yapılacak bu müsabakalarda atletlerimizi feci bir akbete düşürmemek ve milli şerefimizi kurtarmaktır. Bunu söylemek ve istemek ise cezalandırılacak bir suç değil, takdir edilecek bir harekettir.

Fenerbahçenin zaferi

Dün kulüblerinin 27 nci yıldönümünü kutlayan Fenerliler, İsviçre takımını 5-2 yendiler

Geçit resminde tenisçiler ve en küçük futbolcular

(Baş tarafta 1 inci sahifede)

Merasimden evvel halka, güzel parçalar çalan askerî muzıkanın geçit marşına, müessisler, denizciler, tenisçiler, atletler, futbol takımları ayak uydurarak sahanın etrafında bir tur yaptılar ve gelib nutuk kürsüsünün arkasına dizildiler. Bando İstiklâl marşını çalarken bir sporcu sancağımızı direğe çekti. Müteakiben sahadaki Atatürk heykeline iki çelenk konuldu.

Kulübü kuranlardan merhum Vasıf Çınarın ruhunu taziz için bir dakika sustuldu. Sonra söylevler verildi. Bu merasim bittikten sonra evvelâ küçükler arasında bir futbol maçı yapıldı. İkbalde as olmağa namzed küçüklerin maçı alaka ile takip edildi. Bunu muhtelif eğlenceli oyunlar takip etti.

Tekaüder maçı

Sıra Fener - Güneş tekaüderinin maçına geldiği zaman iki takım da alkışlar arasında sahaya çıktı. Gençlik zamanlarında, Türk futbolunun şeref yükünü omuzlarında muvaffakiyetle taşımış kimseler, şimdi, biraz ihtiyarlanmış, göbek salıvermiş, saçlar azçok ağarmış bir vaziyette, yanyana dizildiler ve bol bol resim çektiler.

Oyun başladı. Bitinciye kadar kadının erkek herkes gülmekten kırıldı. Iskalar, falsolu vuruşlar arasında, hiç ümid edilmedik bir anda içlerinden biri ustaca bir harekette bulununca herkes candan alkış basıverdi. İlk beş dakikalık hız geçtikten sonra oyun yavaşladı. Top avuta gidince fazlaca yorulanlar

Servet kalesi önünde...

çimenliğe uzanıyorlardı. Güneşin hücum hattında sağ taraf yükçe ağır basıyordu. Zaman zaman tribünlerden eski hatıralar yad edilmişcesine haykırılan işiti-liyordu:

— Yaşa Dalgakıran, ye Mehmed! Haydi Babacafer ilâ..

Tekaüde sevkedildikleri halde bile Zeki ile Mehmed Nazif arasıra dalışı-yorlardı. Birinci devre, yani, on beş da-kikalık bir müddet bittigi zaman her iki taraf yarı turşu gibi idi. Yorunluklarını çıkarmak isteyen tiryakiler saha ortasında sigaralarını tellendirdiler.

İkinci on beş dakikada iki taraf ta birer gol yapmağa muvaffak oldular. Güneşin golünü Yusuf Ziya penaltıdan yaptı, Fenerin golünü de Susud şütle yaptı. Her iki taraf biraz daha yorularak oyunu kanter içinde, mosmor ve tam turşu gibi bitirdiler. Bugün içlerinden kimbilir kaç yorgunluktan ağrı ve sızı içinde kıvranıyordu.

Fener - Servet takımı

Bu zevkli ve eğlenceli maç bittikten sonra sıra büyük maça gelmişti. Sabaha evvelâ Servet takımı arkasından da Fe-

nerliler çıktılar. İsviçrelier gökmavisi pantolon, vişneçürüğü renginde düz forma giymişlerdi. Kale seçmesini Servet kazandı ve rüzgârı arkasına aldı.

Fener takımı, heyeti idarece cezalı oldukları için şimdiye kadar oynatılmayan, Cevadla Fazılı da aralarına alarak şu şekilde dizilmişti: Bedi - Yaşar, Fazıl - Cevad, Esad, Mehmed Reşad - Niyazi, Şaban, Ali Rıza, Naci, Fikret.

Fenerbahçe - Güneş tekaüd oyuncularını bir arada

Oyuna saat beş buçukta hakem Şazi Tezcanın idaresinde başlandı. Servet takımı oyuncularının ekserisi vücudsüz ve ufaktefek. İki tarafın ilk anlarda birşeyler yapmak istediği görülüyor. Bilhassa Fenerlilerin bayram günlerini iyi bir surette bitirmek istedikleri belli. Dördüncü dakikada Niyazi ofsayiddan bir gol attı, hakem saymadı. İsviçrelier daha ziyade ustalık göstermeğe çalışarak oy-
nağa yelteniyorlar. Top müdafaalarna geldiği zaman güçle defedebiliyorlar. Fenerliler, başlangıçta, iki mükemmel açıklarını ihmal ederek ortadan oynuyorlar, oyunu bir türlü açmıyorlar. Ali Rıza top ayağına gelince biraz ağır ve yavaş manevraya başlıyor. İsviçrelier boyaları kısa ve vücudsüz olduğu için zaman zaman yaptıkları masumane favul-ler nazarı dikkati çekmiyor. Yaptıkları bu favullerin ekserisi elle itme şeklinde oluyor. 18 inci dakikada hafif Fikrete gene böyle bir favul yaptı. Hakem frikik cezası verdi. Fikretin şütu yan direğe çarparak geri geldi.

Kaçan penaltı

19 uncu dakikada müdafilerinden biri on sekiz çizgisinde içinde gene böyle bir favul yaptı, yanından geçen bir Fenerli muhacimi elle itti. Hakem de penaltı verdi. Fikret bunu avuta attı. Fenerliler bu aralıkta mütemadiyen hücum ediyorlardı.

Birinci gol

Penaltıyı kaçırarak Fikret iki dakika sonra bunu telâfi etti. Servet sağ hafının kaleciye vermek istediği geri pası yakalayarak Fenerin ilk golünü yaptı.

Fener, bu golü, rüzgâr altında oynamasına rağmen attı. Bir aralık Servet muhacimleri de sağ açıkları vasıtasile bir kaç hücum yaptılar.

Bedi, sağ taraftan atılan bir korneri tekrar korşere attı. Arkasından atılan da tekrar kornere göndermeğe mecbur oldu. Sağ açıkları, doğrusunu söylemek lâzım gelirse, çok güzel kornere atıyordu. Çünkü oyunda attığı kornelerin hepsi de güzeldi ve Fener kalesine tehlike oluyordu.

Servet hücum hattında sağ açıktan başka bir de solik driplinglerle nazarı dik-kati celbediyordu. Fakat o da bazan, o kadar çok yapıyordu ki netice takımının aleyhine çıkıyordu. O çalım yaparken bütün arkadaşları marke ediliyordu.

Fenerbahçe rüzgâr altında oynama-sına rağmen hasmını sıkıştırmakta güçlük

çekmiyordu. 33 üncü dakikada Niyazinin attığı kornerde top Fikretin önüne düştü. Bir burun şütu kaleye girerken kaleci elini uzatmış bulundu. Top yumruğuna çarparak gole mâni oldu.

Devrenin bitmesine doğru her iki tarafın sağ açıkları ortadan aldıkları topu kale önüne kadar getirip gol yapacakları sırada kaleciler işe müdahale ederek kalelerini birer golden kurtardılar. Devre bu

Fenerbahçe - Güneş tekaüd oyuncularını bir arada

suretle Fenerin 1-0 lehine bitti.

İkinci devre

İkinci devrede rüzgârı arkasına alan Fenerliler, müdafaaya az iş düşeceğini hesap ederek, Yaşarın yerine Lebibi koymakta bir beis görmemişlerdi. Rüzgâra karşı oynadıkları halde bir gol çıkaran Fenerliler, bu devrede de nasıl olsa bir seriler daha yaparız zihniyetiyle oynarlar.

Atatürk büstüne çelenkler konuyor

ken 8 inci dakikada Servet takımı bir frikik kazandı. Lebib yer ve adam tuta-madığı için sol açıkları aldıği pasla âdetâ kalenin içine girerek bir gol yaptı.

8 inci dakikadan, yani vaziyet 1-1 be-rabere olduktan sonra Fenerliler karşı ta-raftı bir çember içine aldılar. Her iki açıkları vasıtasile mütemadiyen karşı kaleyi tehlikeye düşürdüler.

Fenerin ikinci golü

14 üncü dakikada İsviçreli kaleci hiç beklemediği bir zamanda bir gol yedi. Şabanın uzaktan ve havadan attığı topu sıçıyarak tuttuğu halde rüzgâr topu gene kaleye saktı. Vaziyeti 2-1 lehlerine çeviren Fenerliler tazyiklerini gittikçe arturdular.

Üçüncü, dördüncü ve beşinci goller

17 inci dakikada Naci Niyazinin ortaldığı topu üçüncü defa Servet kale-sine soktu. 19 uncu dakikada Niyazi ka-fa ile dördüncü golü yaptı. 20 inci daki-kada Ali Rıza, günün en güzel golünü yaptı. Fikretin ortaldığı topu on sekiz çizgisinde dışına çabucak düzelterek bir şüt attı. Top yan direğin içine vurarak beşin-ci defa olarak kaleye girdi.

Fener takımı bu hızla oynamakta de-vam etseydi iki dakikada bir gol yap-acaktı. Nihayet onlar da gevşediler; cyuna

“Cumhuriyet,, in müsabakası

Meşhur iş adamları: 8

Ivan Kreuger

Kreuger İsviçte büyük bir kibritle imalâtı müessesesinin varisi idi. Çocukluğunda parlak bir zekâ göstermiş değildi. Hatta hayatındaki muvaffakiyetleri, zekâsından ziyade kurulmuş bir işi parlatmakta gösterdiği kabiliyet ve sebatta aramak lazımdır.

Kreuger daha pek genc yaşında, idare ettiği müessese namına birçok işlere girişti. Kolay ve zahmetsizce muvaffakiyetler kazandı. Bütün tasavvurları na sağlam bir riyaiziyeci zihniyetini tatbik ediyordu. Kreuger ilk önce gayri-menkuller üzerinde büyük spekülasyonlara girdi. Bu işlerin iyi neticeler vermesi Zoll ve Kreuger şirketini kurmak için Kreugere cesaret verdi. Bu şirketi beraber kurdukları ortağı kendisinden pek fazla bahsettirmemiştir. Firmanın başında tanılan sadece Kreuger olmuştur.

Bundan sonra Kreugerin en büyük muvaffakiyetini harb seneleri hazırladı. Bu devirlerde her ne kadar büyük maliyeciler hassalarını kullanmak fırsatını bulamamışsa da, İsviçteki birçok kibritle şirketlerini kendi şirketine ilhak ile, sermayesini ve şubelerini çoğaltmak fırsatını buldu. Bu suretle büyük bir kibritle tröstü meydana getirdi. (Svenska Tandsticks) tröstü.

Harb bittikten sonra hükümetler milletlerin sefaletlerini azaltabilmek için birçok tedbirler almak istediler. Bilhassa paraya istinad eden bu tedbirleri itiraz için bütçelerini müsadırlamadığı da biliyorlardı. Bu ihtiyaçları, arzuları ezen Kreuger ortaya atıldı. Hemen bütün milletlere para ikraz etti.

Kreuger zekâsını bu işte gösterdi. Milletlere ödünç verdiği paradan fahis bir faiz aldı. Fakat her memlekette kendi müesseseleri, işleri için öyle imtiyazlar aldı ki, parasının ona temin edeceği faizden kırk elli misli fazla idi. Para verdiği memlekelerde ya kibritle inhisarını eline alıyor, veya buna muadil diğer imtiyazların beraetini alıyordu.

Bununla beraber Kreugerin faaliyet

Bu rey varakasını kesib saklayınız

Cumhuriyetin müsabakası

Roy Pusulası

Meşhur iş adamları

8 inci

isim ve adres

ehemmiyet vermez oldular. Takındıkları bu ihmalkâr vaziyetin cesazını da 30 uncu dakikada yedikleri ikinci golle görmüş oldular. Bu golü İsviçrelierden ziyade Fenerlilerin kendileri yaptı.

Servet takımı, ilk maçlarından sonra geirimize gelen ecebni takımlar ayarında, belki daha aşağı derecededir. İyi oyuncularının hepsi hücum hattında -sağ açık, solik, solaçık- geri tarafta yalnız kalecileri biraz iyi.

Artık İstanbul, kuvvetli ecebni takımı oyununa susamıştır. Bizimkiler onlardan ders alacağız, onlar buradan birşeyler öğrenip gidiyorlar. Buraya gelmek isteyen ecebni takımları, fazla para koparmak için, bilmem kaç beynelmil oyuncuları varmış, memleketerinin şampiyonu olan filân takımı son defa yaptıkları maçı şöyle fena vaziyetlere sokmuşlar gibi lâflarla kendilerini reklam ediyorlar. Bunların yazdıklarını, onları getiren kulübler bize bildiriyorlar, biz de öyle ilân ediyoruz. Bu yazılan şeylere istinaden iyi bir takım, iyi bir oyun seyredeceğini ümid eden halk ta maçlardan sukutu hayale uğramış bir vaziyette çıkıyor.

Fenerbahçenin dünkü galibiyetini takdir ve tebrik etmek beraber bu sene ilk maçlarında dördüncülüğe kadar derece almış takımlarımız, iyi günlerinde Servet takımını kolaylıkla yenebilir. Beşinci ve altıncı gelen takımlarla yapacağı maçlar ise, aralarında kuvvet müsavatı görülüleceğinden, hararetili olabilir.

Fener takımı, dün, bilhassa ikinci devrede adeta ekzersiz yaptı. Çocuklar evvelâ karşılarında bir Avrupa takımı oynuyor diye gözlerini dört açtıkları zaman birbiri peşisra gollerini atırdılar. Ondan sonra da İsviçrelierin ne meta olduklarını anlıyarak işi adeta alaya döktüler. İkinci devrede Yaşar çikip yerine Lebib gir-

sahası kibritle inhisar etmedi. İsviçte birçok bankalara, İskandinavya, ya, ve Afrikanın şimal kısmında birçok demir madenlerine, şimali İsviçte altın madenlerine sahip oldu.

Dünyaca tanınmış olan Erisan telefon şirketi G. K. F. şirketinin mu-rakabesini eline aldı. Bu şirketlerin de Kreugerin eline geçmesi bugün milyonlar tahmin edilen servetinin büyümesine âmil oldu.

1930 danberi dünyayı kasıp kavuran buhrandan tabii Kreuger de mutazarr oldu. Fakat Kreuger bu zararı telâfi için amele ücretlerini müthiş surette azalttı ve amele sendikalarını kendi kontrolü altına aldı. Fakat bu tedbirler de Kreugerin buhran karşısında sarımsamasına mâni olmadı. Müesseseleri insanların en mübrem ihtiyaçlarına tekaül ettiği için belki daha bir zaman dayanabilirdi. Hatta Kreuger müesseseleri o kadar kuvvetli idi ki eshamının borsada düşmesi bile Kreugerı sarımsadı.

Fakat üstüste gelen felâketler nihayet Kreugerı de düşünmeğe sevketti. 1932 senesinde ailesi için gayet mühim masraflara girdi. Almanyadan on üç milyon alacağı vardı. Bu parayı Almanyadan tahsil için yaptığı teşebbüsler fayda vermedi. Almanya harbden çok yorgun çıktığı için Almanyayı fazla da sıkıştırmadı. Kreuger Almanyanın en mühim alacaklılarından olan Fransa hükümetine Almanyaya karşında bir mutavassıt rolü oynamayı tahayyül ediyordu. Bu işi ona Almanyadaki alacağından daha büyük bir servet kazandıracaktı. Fakat bu teşebbüsünde muvaffak olamadı.

Kreuger bu müşkül vaziyeti karşısında, kendilerine yardım ettiği hem-cinslerinin borclarını ödemesini yü-zünden, bonolarının birçoğunun protesto edildiğini gördü. Mevcud servetini bu bonoları karşılamağa kâfi ise de, alacaklarını tahsil edemesi harb zamanındaki mevkiini fena halde sarı-tı. Müessese iflasa sürüklendi ve Kreuger bu müthiş buhranı hayatile ödedi.

meseydi, daha doğrusu Lebib iki hafta yaparak Fenerin yediği gollere sebep olmasaydı netice 5-0 olacaktı.

Feneriılmaz ikinci kümeye geçti

Dün Seref stadında ikinci küme sonuncusu Beylerbeyi takımı üçüncü küme birincisi Fener Yılmaz takımı arasında terfi maçı yapılmıştır. Maçı Fener Yılmaz 2-1 kazanmış ve ikinci kümeye geçmiştir. Fener Yılmazı tebrik ederiz.

Beşiktaş ikinci maçı da kazandı

Ankara 16 (A.A.) — Beşiktaş takımı bugün ikinci maçı Ankara şampiyonu Çankaya takımı ile yaptı.

Birinci devrede bire karşı iki sayı yapan Beşiktaşlılar ikinci devrede bir sayı daha kaydederek 3-1 Çankaya takımını yenmişlerdir.

Yenilmesine rağmen Çankaya takımı güzel bir oyun gösterdi. Ve Beşiktaşlılar korkulu dakikalar yaşattı. Beşiktaşlılar dünkü maça göze batan ezici üstün-lüklerini bugün gösterememişlerdir.

Maç heyecanlı ve seyirciler için çok zevkli olmuştur.

Çankaya bugünkü oyunu ile de çok iyi yetismekte olduğu hakkındaki umudları kırmamış tam tersi berkitmiştir.

Ankara at yarışları

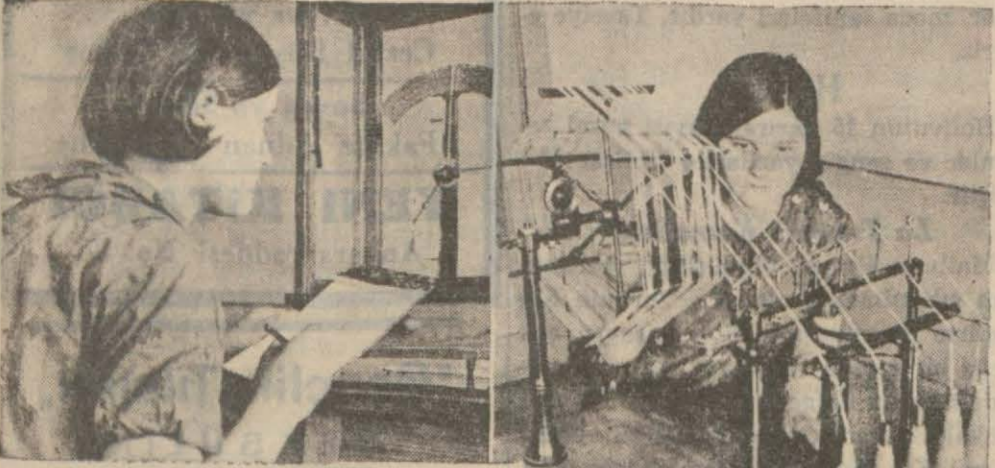
Ankara 16 (Telefonla) — Bugün büyük bir kalabalık önünde yapılan yarışlarla ilkbahar at koşuları sonuna erdi. Başbakan, İç, Tüze, Ekonomi, Kültür, Cümriklar ve Sü Bakanları da koşu alanında idiler.

Birinci koşuyu Abdullahın Mes'ud kazandı. İkinci koşuda Salihin Ahmed birinci geldi. Üçüncü koşuda Ahmed ve Fikretin Tomu, Erol ve Doğan isimlerinde atları sırasile birinci, ikinci, üçüncü oldular. Dördüncü kosuda Cevdetin al Ceylani birinci oldu. Beşinci koşuda Rüstemin Nonası birinci oldu.

Kadın işçiler arasında

Fesane fabrikası işçileri hallerinden memnun

Fabrika, işçilere, bilhassa kadın ameleye hertürlü kolaylıklar ve yardımlarda bulunuyor

Muhtelif fabrikalarda çalışan kadın işçilerin vaziyetlerini tetkik etmek üzere, bir arkadaşımızı bazı fabrikalara gönderip işçilerin hallerini tetkik ettirmeğe, onların hallerinden memnun ve şikâyetçi olup olmadıklarını sormaya, bir derdleri varsa yazmaya karar verdik. Sümer Bankın Fesane fabrikasını ziyaret etmiş olan muharririmiz intibalarını şu suretle hulâsa ediyor:

Sümer Bank Fesane fabrikasının mühendisi Bay Ömer beni büyük bir nezaketle karşıladı. Amelelerinden bazı kadınlarla görüşme ve onları iş başında görmeye müsaade ettikten sonra fabrikanın içtimai muavenet meseleleri karşısında ne kadar hassas olduğunu şöylece anlattı:

«Fabrikanın büncesinde içtimai muavenet faslı vardır. Bu fasıldan hastalara yardım ederiz. Meselâ doktor raporile hastalığı meydana çıkan amelemizin yemiyememesi kesmez. Ufaktefek hastalıklarda lâzım olan ilaç reçetelerini yaptırırız. Eğer uzun müddet yatacak bir hasta olursa onları sanatoryuma yatırırız. Kadınlar anne oldukları zaman üç ay mezuhiyet veririz. Bu üç ay içinde onlar yemiyemeyen alırlar. Eğer fabrikanın daimi ameleleri ise hergün üç kere evine gider ve çocuğunu emzirebilir. İçsinin sıcak yemek yemesini temin edebilmek ve bu suretle sıhhatini korumak için bir lokanta yaptık. Günde yedi buçuk kuruşa iki kap yemek ve ekmeç veriyoruz. Bin, bin yüz kadar amelemiz vardır. Bunların asgarî dört yüzü orada yemek yer. Yememelerimiz çok nefisdir. Biz hepimiz, bütün memurlar da o lokantadan yiyoruz. Bundan başka okuyup yazmasını bilmiyen genç çocuklar için kurslar açtık, mesai zamanlarının haricinde orada ders yaptılar.

Bizde mesai saati sekiz buçuk saat. Eğer amele sekiz buçuk saatten fazla çalışırsa ona ücret verilir.

— Sizde çıkan işe göre mi ücret verilir, yoksa yemiyemi mi?

— Bizde yemiyemeli ve ücretli olarak iki sınıf işçi vardır. Ücretliler de ikiye ayrılır: Münferid ve müşterek ücretli işçiler.

— Bunu bana lütfen anlatır mısınız?.. Bu, ne demektir?

— Yemiyemeli sekiz buçuk saat çalışır, miktarı önceden mukarrer yemiyemelerini alırlar. Müşterek ücretlilere gelince, onlar bir atölyenin içerisindeki bütün işçilerdir. Bu işçilerin elinden ne kadar iş çıkırsa bedeli bir atölyenin içinde taksim edilir. Çalışan ameleler birinci, ikinci ve üçüncü sınıf olarak ayrılırlar. Ücretlerin taksimi de buna göre olur. Bir kısmı münferid ücretlilere gelince bunlar kendi ellerinden çıkması iş miktarına göre yemiyemi alırlar. Fakat ister ücret ve ister yemiyemi olsun, miktarı muhakkak bir adamın maaşinin teminine kâfi gelecek kadardır. Hesabımızı öyle yapmışızdır. Buyurunuz, atölyeleri geziniz

***
Kulakları üzen bir yeknesaklıkla işleyen makinelerin arasından geçerek ilerliyoruz. Makinelerin başında duran insanlar işlerine o kadar dalmışlar ve işliyen makinelerin her an dikkat ihtimam isteyen şımarıklığına o kadar zebunlar ki biran başlarını bize çevirip te bakmıyorlar. Geniş atölyelerde insanların da makineye uymuş ve makine ahengini tutan ritmik hareketleri var.

Evvelâ yapıların ilk depo edildiği ambarlardan geçiyoruz, yıkama dairesine geliyoruz; kocaman kazanların önünde ayakları takıyeli, başları örtülü işçi kadınları işçi erkekleri mütemadiyen çalışıyor duruyorlar. İşletme şefi Bay Sıtkı sonuz bir nezaket ve sabırla bana yapıların kurutulduğu, boyandığı yerlerden itibaren büküldüğü, iplik olduğu, ipliğin dokuma tezgâhına gittiği, dokudunu, kumaş olduğu, prese konduğu mütemadiyen ve modern makineleri teker, teker gösteriyor...

Sümer Bankın Fesane fabrikasında çalışan Türk işçi kızları

Her atölyede erkek işçilerin arasında kadın işçiler var. Hepsi bu yağ ve yapağı koku atölyelerde bıkmadan, yılmadan, neşelerini kaybetmeden çalışıyorlar. Birine yaklaşıyorum. Henüz Pek genc bir çocuk:

— Bir haftadanberi burada çalışıyorum, diyor. Bu hayatımda ilk girdiğim iştir.

— Memnun musun?
— Allah razı olsun, bize bu işleri verenlerden memnun olmaz mıyım hiç?.. Para kazanıyorum, anama babama bakacağım.

Annesinin ve babasının yaşama yükünü omzuna almış bu küçük ve kumral kahramana bakıyorum.

— Anan, baban var mı senin?
— Evet.

— Neden çalışmıyor onlar?
— Anam eve bakıyor.. Babamı işten çıkardılar. Gümrükte hamaldı, ihtiyarlandı.

— Bu iş seni korkutmuyor mu?..
— Ekmeğini kazanmaktan kim korkar?

Daha ileride bir başka genc kız anlatıyor.

— Birkaç aydır buradayım, diyor, burası aşağı yukarı bir baba ocağı gibi müşâfik. Hem hayatımı kazanıyorum. Hem sıhhatimizle meşgul oluyorlar..

Gayet dürüst konuşuyor. Tahsilli bir genc kız olduğu belli:

— Evet ortamektebin birinci sınıftan çıktım. Tahsilimi bitiremedim. Çalışmağa mecbur oldum.

Yalnız kadınların çalıştığı bir başka atölyede mağnum ve solgun çehreli orta yaşlı bir kadın makinesinin başında anlatıyor.

— Kocam Büyük Harbde kayboldu. Zabittü. Bir müddet esir aylığı verdiler. Sonra öldü, dediler bana maası avansı verdiler, fakat onu da kestiler. Halâ maasımın beratını alamadım. Muamelesi bitmiyormuş. On dört senedir burada çalışıyorum. Bir kızım vardı. Büyüttüm, evlendirdim. Şimdi yalnızım.

İşletme şefi Bay Sıtkı bu atölyenin neden kadınlara aid olduğunu izah ediyor.

— Çok genc kızları, muhafaza etmek için böyle bir odaya koymağı daha münaşib gördü. Esasen burada yapılan iş ince iştir. Kadınlara daha yakışıyor. Biz kadınlara çok memnunuz. Çok incedirler. Makinelerini iyi muhafaza ederler.. En iyi işçiler kadınlardır.

İşletme şefi Bay Sıtkı bütün ameleyi kendi çocukları, kendi kardeşleri gibi seviyor, hepsinin hayatını, hususî hayatının küçük derdlerini biliyor. Onlarla konuşuyor. Hepsinin ona soracak bir müşkülü herpsinin ondan alacak bir nasihatleri var ve hepsi onu iyi bir şef gibi sayıyorlar ve atölyeler inanılmaz bir intizam ve disiplin içinde çalışıyor.

Herde genc bir kız görüyorum. Sevimli ve canlı bir ifadesi olan yüzü ne sevimli! Yanına yaklaşıyorum.

— Ben de bütün arkadaşlarım gibi evlendim. Buradan iki sene evvel, şimdide bir çocuğum oldu. Ve velendikten üç ay sonra da kocam bakmadı, döndüm fabrikaya geldim. Eğer bu fabrikada çalışmasaydım çocuğumla sokak ortasında kalacaktım. Halbuki burada üç ay yemiyemeli mezuhiyet aldım. Günde üç kere bakıcıya verdiğim çocuğumu gider emziririm. Çok şükür iyi yaşıyorum. Esasen benim anam, babam kardeşlerim hep bu fabrikada çalışıyor.

***
Çok mükemmel ve çok temiz bir yemek salonundan geçiyoruz. Parlak temiz bakır kapların içinde bir çorpa ve bir de zeytinyağı fasulye var. Yanında

Halkın şikâyetleri

Bir mahalle halkı elektrik ve su istiyor

Sultanahmedde Kabasakalda Bol sokakta oturan ahalî namuna bir şikâyet mektubu aldık. Bu mektubda deniliyor ki:

«Oturdüğümüz mahalle İstanbulun ortasında olduğu halde bugüne kadar buraya ne elektrik, ne terkos, ne de havagazi girmemiş, bu mahalle halkı, bu medeni vasıtalarla mahrum kalmıştır. Elektrik için Elektrik Şirketine birkaç defa müracaat ettik, şirket; yolun bozuk olduğunu, havaı hatla cereyanı vermek kabul olmadığını söyleyerek kabahati Belediye'ye attı. Halbuki aynı sokakta Baytar mektebinde ve 50 metro aşağıda bir diğer sokakta cereyan vardır ve bu sokakın başında da umumi tenvirata hizmet eden koca bir lâmba bulunuyor. Böyle olduğu halde mahalleyle elektrik almak kabul olamıyor.

Diğer taraftan terkos için yapılan müracaatlar de müsbet bir netice vermemiştir. Terkos idaresi, buraya su verebilmek için her evden 150 lira tesisat parası istemektedir. Bu paranın verilmesine imkân bulunmadığı için de mahalleimiz susuz kalmıştır. Gösterilen müskülât yüzünden her türlü medeni ve shhi ihtiyaçlardan mahrum bulunuyoruz. Bu hususta alâkadar makamların nazarı dikkatini celbetmenizi dileriz.»

Tıpkı bir mağara gibi

Dünyanın en büyük ve meşhur meşe ormanlarından biri Almanya'da Meklenburgda Stavenhagen civarındadır. Bu ormandaki ağaçların içinde 11,20 genişliğinde, 31 metro boyunda ve 1000 yaşında olanları bile vardır. Bu resim kovuğuna 27 mektep çocuğunun girebildiği kocaman bir meşe ağacını göstermektedir.

Halide ve arkadaşları
17 haziran pazartesi günü akşamı 9,15 te Sudaie plâjında.
(Velinin çocuğu)
Komedî 3 perde
Temsilden sonra her tarafa tramvay temin edilmiştir.

da yüz dirhem ekmeç. Bay Sıtkı

— Burada yemek iyenler diyor, intizamı çok çabuk alıştılar. Bizim amele sınıfının medenileşmeğe o kadar istidadi var ki tahmin edemezsiniz. Burada yemek yemeğe gelenlerin içinde belki evlerinde çatal kaşık kullanıyanlar vardır. Bugün onlar her yemekte ayrı çatal değiştirmek istiyorlar.

Fabrikanın küçük bir hastanesi var. Bir tarafı kadınların diğer tarafı erkeklerin yatakhanesi. Bay Sıtkı daima izahat veriyor:

— Buraya sarî hastalıklarla ve ameliyat olacakları yatırmayız. Fakat evlerinde tedavi edilemeyecek olan diğer hastaları yatırırız. Şimdi aygünü bir kangren yüzünden kestiren bir amelemiz var. Bu Darüleytamlı bir cocuktur. Kimsesi yok. Başka bir hastanede ameliyat yapıldı. Burada nakahetini geçiriyor. Sabahın aksamı kadar burada bekleyen doktorumuz vardır. Ayrıca da dişimiz var, a-melenin dişlerini tedavi eder. Bütün bunlar için ameleden para kesilmez. Hepsini fabrika tediyer eder.

***
Biraz sonra sermühendis Bay Ömer ve Bay Sıtkı ile birlikte yedi buçuk kuruşla mükemmel yemeği yerken amelesine bu kadar az bir para mukabilinde iki kap nefis ve sıcak yemek yedirmeye temin eden bu müesseseden birçok müesseselerin ibret almaları lâzım geldiğini düşünürüm. Herhalde bu fabrika da amelesini doyurmak için fedakârlık yapıyor. Bu sosyal bir fikrin ve teşkilât yapmak zihniyetinin bir muvaffakiyettir. Gönül istiyor ki memleketimizin her tarafında bu fikir ve bu zihniyet daha inkişaf etsin.***

Yunanistanda Krallığa doğru gerileme...

Bizzat Başbakan Çaldarisin partisinde bile Metaksasla bir olup Krallık isteyenler varmış!

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Bir Fransız muharririnin intibaları

Bir Fransız gazetecisi Yunanistanda rejim meselesine dair sunları yazmaktadır: M. Çaldaris, henüz halk partisinin şefi bulunduğu sırada, arkadaşlarının düşüncelerini bana şu tarzda anlatmıştır: «— Biz meşrutiyeti krallık rejimine tercih etmekle beraber cumhuriyet rejiminin de düşmanı değiliz. Fakat, 1922 de Yunanistanda cumhuriyetin tesisinde kullanılan kanunsuz vasıtalar, aleyhindeyiz. Günün birinde birkaç zabıt Atınaya çıkararak iktidar mevkiiini ansızın ele aldılar. Halk Anadolu bozgunundan dolayı vorgun olduğu için karşılık gösteremedi. Bu sebeble, Yunan cumhuriyeti hiçbir kanunî esasa dayanmamaktadır. Hatta, bunda muzaffer olmuş bir ihtilâl vakayii dolayısıyla meydana gelen meşrutiyeti bile yoktur, zira bir ihtilâl olmuş değildir. 1922 seçiminin doğruluğuna da inanmıyoruz. O tarihte kral partisî sefleri memlekettten uzaklaştırılmışlardır. M. Metaksas Fransaya sığınmıştır. Bizzat ben inhihâb dairen olan Korente gitme istediğim zaman, polis müdürü beni tevkif etmek üzere emir aldığını söyledi. Birçok şehirlerde, rey sandıkları, seçimin bir gün evvel kaldırılmıştı. 1923 plebisitine gelince, bunun, içinde cereyan ettiği serâit, yolsuzluğuna hiç şüphe bırakmamaktadır. Kabinede Dahiliye Nazırlığı kabul ettiğimiz zaman, arkadaşlarım, bana başka bir kabine teşkil etmeği teklif ettiler, reddettim. Serâit değişmemiştir, neticeler de aynı olacaktır.»

1 mart işyanının bir hezimete bitiş ve Venizelosun kaçması, bundan sonra artık onun memleket işlerine elini uzatmasına tamamille mânidir. Şefi ortadan kaybolan parti ne oldu? Venizelos taraftarları hâlâ cumhuriyetçi midir? Cumhuriyet, Venizelos taraftarlarına dayanmadığı takdirde, Yunanistandaki vaziyeti ne olacak?

M. Ruffsa Kralcı
İşte bugün zihinleri işgal eden sualler bunlardır. Bu suale ilk defa olarak M. Ruffoss cevap vermiştir. Bidayettenberi Venizelos taraftarları olan eski Hariciye Nazırı Ruffoss bu kısa, fakat enerjik cevabında diyor ki:

Venizelos milli birlik davasına ihanet etmiştir. 1 martta cumhuriyet tehlikeye değildi. Bugün, ihtiyar Giridlinin hatası yüzünden tehlikeye girmiştir. İsyân, rejimi sarstı. Krallığı şimdi tercih ediyorum ve Kral Jorjun avdetini istiyorum. Yunanlılar krallığın avdetini sulhün ve memleket içinde barışıklığın bir sembolü telâki ettikleri gün, Kral Jorj partiyi kazanabilir.»

Başbakan Çaldaris bugüne kadar partisine çok hâkim bir vaziyettedir. Eğer meclis ağıldıktan sonra bu vaziyeti muhafaza ederse komşu memlekette anormal ahvalin zuhuruına imkân verilemez.

Bir Adisababa konferansı ihtimali

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Bu vaziyet karşısında, bazı yabancı gazeteler, takib edilecek en doğru yolun, İtalya ile Habeşistan arasında, İtalyaya bir imtiyaz bahşedecek olan bir anlaşma vücade getirmeğe çalışmak olduğu fikrini yürütüyorlar.

Romanın çekilen bir telgrafta bu fikir etrafında müteale yürütülmekte ve denilmektedir ki:

«İtalyayı, Habeşistanda takib ettiği emeller hususunda tatmin etmek kolaydır. Bunun için de, İngiltere ile Fransanın anlaşması ve 1906 muahedesi, İtalyanın lehine olarak tadil etmesi kâfidir.» Hatta, Paris gazetelerinden biri, Musolininin arzusunun da bu yolda olduğunu yazmıştır. Romadaki alâkadâr makamlar, bu mesele hakkında hiçbir şey bilmediklerini söylüyorlar. İtalyan hükümet şefinin, Cagliari söylevinde bütün düşüncelerini izah ettiği ve o tarihtenberi vaziyette hiçbir değişikliğin olmadığı da ilâve edilmektedir.

Lavoro Fascista gazetesi, Londrada nesredilen ve İtalya tarafından İngiliz ve Fransız hükümetlerine yeni bir plân teklif edildiğine dair olan haberi tekbize salâhiyyetar olduğunu yazmaktadır.

Bu plâna nazaran, Habeşistan Musavayı İtalyan Somalisine bağlayan bir demiryolu inşa ettiği takdirde, İtalya her türlü sül hareketi durduracaktır. Tribuna gazetesi de, İtalyanın, takib ettiği Habeşistan siyasasında Uluslar Kurumuna kulak asmadığını yazıyor, «Ayandan Robert Forges - Davanzati, yazdığı bir makalede, «Uluslar Kurumunun Habeşistandaki bütün manevraları, bizim nazarımda sıfırdır demektir.»

Ya tayyareleri ne yapacaklar?
Roma 16 (A.A.) — Habeşistanda harb ihtimali karşısında İtalyaya mukabele olmak için Süveyş kanalının kapatılması meselesi hakkında fikir

Zavallı amele

Mezbaha çengelile başından yaralandı

Zavallı bir amele feci bir surette yaralanmıştır. Hamal İbrahim, mezbahada çalışırken et nakleden çengel, yuvasından çıkarak ağır surette yaralanmasına sebep olmuştur.

Yaralı İbrahim Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Balkan kupası maçları

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

şından dolayı Bulgaristanın kendisini bahsiyar addettiğini, bu spor temasları sayesinde Balkan milletlerinin birbirleriyle yakınlaşacağını söyledi ve muvaffakiyetler diledi.

Kralın söyleviden sonra askeri bando; Yunan, Rumen, Yugoslav ve Bulgar milli marşlarını çaldı. Müteakiben sporcular, kralın huzurunda bir geçid resmi yaptılar ve sahazdan çekildiler.

On dakika sonra evvelâ Yunan, sonra Bulgar milli takımları sahaya tekrar çıktılar; halkı selâmladılar. Kur'da Yunanlılar kaybetti ve Yunanlılar güneşe karşı düştüler. Maçı Romanyalı bir hakem idare etti. Yan hakemlerinin ikisi de Yugoslavyalı idi.

İlk devre

İlk dakikada Bulgarlar hücumla geldiler, Yunanlılar, bunu kolaylıkla durdurdular ve mukabil bir akımla Bulgar kalesine kadar indiler. Arkadan neticesiz bir Bulgar hücumundan sonra Yunanlıların ikinci hücumunu Bulgarlar kornere attılar; fakat Yunanlılar bundan istifade edemediler. Yunanlılar topu havalandırıyor ve beş oyuncu önde, beş oyuncu arkada olmak üzere yeni bir tabiiye kullanıyorlar. Bulgarlar, bundan istifade ederek hakimiyeti ele aldılar. Bulgarlar canla başla oynuyorlar.

23 üncü dakikada Yunanlılar kuvvetli bir hücumla Bulgar kalesine inerek ilk gollerini attılar. Fakat Bulgarlar, top ortaya gelir gelmez derhal hücumla geçerek 24 üncü dakikada beraberliği tesis ettiler.

Bulgarların gölünden sonra Yunanlılar birbirî arkasında hücumlarda bulundular, hatta bir kornere kazandılar, fakat istifade edemediler. Bu arada Bulgarlar ikinci gollerini de yaptılar. Yunanlılar, bu gölün öfşayıt olduğunu iddia ettiler, fakat hakem bu itirazı nazarı dikkate almadı. Bulgarlar, beş dakika sonra üçüncü gölü de atarak ilk devreyi 3-1 bitirdiler.

İkinci devrenin 13 üncü dakikasında Bulgarlar dördüncü, 17 inci dakikada da beşinci gollerini atmağa muvaffak oldular. Fakat beşinci golden sonra Bulgar takımında yorgunluk alâmetleri görünmeğe başladı. Daha genc oyuncuların mürekkebi olan Yunan takımı ise canlılığını kaybetmemiştir. Bu sebebden hakimi yet Yunanlılara geçti. Yunanlılar bu sayede 35 inci dakikada ikinci gollerini de attılar. Oyun bu suretle 5-2 Bulgarların galibiyeti ile bitti.

Yarı (bugün) Yugoslavya - Romanya milli takımları karşılaşacaktır. Rumen takımı profesyonel oyuncuların mürekkebi olduğundan çok kuvvetli olduğu söyleniyor.

MEMDUH TALÂT TEZEL

Zehirli yılanlar

«Bu zenci dünyanın en zehirli yılanlarını kollarına, boynuna dolamakta ve kendisine hiç bir şey olmamaktadır.»

li vardır. Fransa 1906 antantının kendisine verdiği haklardan vazgeçmişse de Londra ve Roma bunu yapmamışlar ve bilhassa İngiltere Sudan ve Mısır sulayan Tzana gölünden vazgeçmeyecektir.

Afrika Deniz kumandanlığı

Roma 16 (A.A.) — İtalyan hükümeti, Doğu Afrika için bir yüksek deniz kumandanlığı çıkarmıştır. (İhdas etmiştir). Bu kumandanlık Masaoya yerleşecektir.

Kütülmamare Türk zaferidir, Almanlarla ilişiği yoktur!

Bir Alman yazganının yazdıkları hilâfına, bütün Kütülmamare muharebelerine tek bir Alman neferi ve tek bir Alman topu iştirak etmiş değildir

(Bastarafı 1 inci sahife)

malıdır, çünkü bu, ancak böyle bir kuvvetle alınır bir haklı. Bazı teknik işlerde kullanılan bir avuç Almanla ve onun sevk ve idaresiyle, yüz binlere geçen itilaf kuvvetleri yok edilemezdi. Çanakkaleyi ve dolayısıyla Türkiyeyi kurtaran Komutan, Almanların iddia ettikleri gibi Liman fon Sanders değil, milletinin felâketlerine karşı daima gömsünü germiş olan Büyük Kurtarıcı Kamâl Atatürktür. Eger, Arıburnu ve Anafartalar kahramanı, sırf kendi yüksek görüş ve kararlarıyla İngilizlerin; Liman fon Sanders tâbiye ve sisteminde karşı yaptıkları Arıburnu ve Anafartalar baskınlarını karşılamamış olsaydı, acaba Çanakkale kurtulmuş muydular? Bu sebeple, Çanakkale utkusunu, Türkün Büyük Kurtarıcısı Atatürkün ve onun sevkettiği Türk ordusunun ve ulusunun öz malıdır.

Kütülmamare utkusu

Irak cephesine ve Kütülmamare utkusuna gelince:

Alman yazganının yazdığı gibi, Çanakkaleden sonra İngilizler, Irak'tan bir netice aramış değillerdir. Esasen İngilizlerin Çanakkale Boğazını açmak teşebbüsünden maksadları; Türk kuvvetlerini Avrupalıdan ayırarak tek başına ezmek ve böylelikle Boğazları ve Anadolu'yu ele geçirecek Hindistan yollarına sahip olmak gibi, büyük bir hayalden ibarettir. Bunda muvaffak olamayan İngilizler, mümkünü aramağa koyuldu ve bunun neticesi olarak harekâtın siktet merkezini Filistin'e naklemeden diğer tâli bir kısım kuvvetlerle de Irak'ta yeni hedeflere koştular. Filistin harekâtının gayesi; Süveyş kanalının emniyeti olduğu gibi Irak'ta harekâtının da hedefi, Hindistan kara yolunun kapanması idi. Bağdad - Tebriz üzerinden Rusya ile birleşmek, asıl maksadın bir örtüsü olabilmeydi; çünkü, demiryolsuz olan bu derin boşlukta Rus ordusunun ikmaline kalkışmak imkânsızdı. Bu halde Irak seferinin tabii hedefi Bağdad olabilmeydi. Musul petroları da bu harekâtı takviye eden bir sebepten başka birşey olamazlardı.

İngilizler Irak'ta harekâtı başlatınca, buranın da müdafaası için Türk ordusuna icab eden tedbirler alınmış ve Mareşal Goltz buradaki ordunun başına geldiği zaman bu orduyu ve onun, zaman ve imkân nisbetinde ikmal edilmiş olan geri teşkilâtını hazır bulmuştu. Belki, Mareşal Goltzun geri işlerini takviye ve islahat bir yardımcı olabilmeydi.

Selmanpakte mağlûb edilen İngiliz ordusu, Alman yazganının dediği gibi Mareşal Goltzun müdahalesiyle değil, bu kuvvetleri mağlûb eden Türk ordusunun ve onu sevkedeni kararlarla yapılmış ve takib edilmişti ki; Aziziye civarında başkına uğrattıkları ve Delâbiha muharebesi denilen bu savaşın sonra, İngiliz generali, selâmeti Kütülmamareye çekilerek buranın müdafaasında bulunmuş ve bunu takip eden Türk kuvvetleri de bu suretle bu mevki muhasara etmişlerdir. Eger Kütülmamareye yapılan hücumlar muvaffak olamamışsa bu, Türk ordusunun kabiliyetsizliğinden değil, düşman tahkimatını yıkaçak elde ağır topunun bulunmamasındandı. Eger Alman yazganının mevcut olduğunu söylediği on beş santimetrolük obüs topları burada bulunsaydı, bu taarruzları muvaffak olacağına hiç şüphe yoktur.

Selmanpakte ve Delâbiha muharebelerini kazanarak General Tavsendi Kütülmamareye kapıyan ve burasını muhasara ederek Basra körfезiyle ikmal ve irtibatını kesen, Türk kuvvetleri idi. Bu kuvvetler arasında ne bir tek Alman askeri ve ne de bir Alman topu vardı. Mareşal Goltz ise bu zamanda, henüz ordunun başına bile geçmemiş, yolda bulunuyordu.

Mareşal Goltz, Irak'taki Türk ordusunun başına geçtikten sonra dahi, komutasını (kumandasını) aldığı 6 Türk ordusundan ziyade, teşkilatı yazife olarak aldığı (İran ordusu) ile uğraşmış ve General Falkenayın Suriyede yaptığı gibi, Fon der Goltz da, Irak ve İranda Alman menfaat ve nüfusunu (ister dost veya düşman olsun) diğer nüfuz ve otoritelerin üstüne çökürmüş ve yatacağını düşünmüştü.

Bu sıralarda, Kütülmamareyi muhasara eden Türk ordusu da 11. l.kânun 1331 de Hidri kale sine cebrî hücum yaparken İngiliz takviye kuvvetleri de General Aylmer komutasında olarak Şeyh Said istikametine ilerlemeğe başlamışlardı. Bunun üzerine, gelen bu kuvvetlere karşı da Şeyh Saide kuv-

vet gönderilerek burası elde bulundu - rıldı. İngiliz takviye kuvvetleriyle Şeyh Said de 24, 25 l.kânun 1331 de yapılan muharebelerde, düşman hayli yıpratıldıktan sonra Türk kuvvetleri (Vadil - kilâle) çekildi. Bundan sonra İngiliz takviye kuvvetleri:

7, 8 l.kânun 1331 de 1 inci Felâhiye, 24 şubat 1332 de Sabis, 24 mart 1332 de 2 nci Felâhiyede, 27 mart 1332 de 3 üncü Felâhiyede, 4 nisan 1332 de 1 inci Beytiisa, 5 nisan 1332 de 2 nci Beytiisa, 6 nisan 1332 de 3 üncü Beytiisa.

Ve nihayet son teşebbüs olarak 9 nisan 1332 de 4 üncü Felâhiye muharebelerinde kat'i mağlûbiyete uğratılarak bu suretle Kütülmamaredeki Tavsent kuvvetlerini kurtarmak teşebbüsleri de Türk kuvvetleri tarafından tamamen kırılmış bulunuyordu.

Bu esnada, İranda Alman nüfusunu takviyeye uğraşan Mareşal Goltz de 6 nisan 1332 de Bağdadda ölmüştü.

Yukarıdaki muharebeler esnasında, hava hatlarıyla Kütülmamareyi ikmal eyleyen İngilizler en son olarak 11, 12 nisan 1332 de Tavsent kuvvetlerine (Golgar - Kördigelen) vapur ile yiyecek göndermek istediler de bu gemi de Türk kuvvetleri tarafından yakalandığından, artık bütün ümidleri sünen Tavsent, 16 nisan 1332 de teslim olmuş ve aynı gün saat 14,30 da kitalarımız Kütülmamareye girerek başlarında beş general olmak üzere 14,000 İngilizi esir etmek suretile Türk tarihine Kütülmamare utkusunu geçirmişlerdir.

Kütülmamarenin düşmesine kadar cereyan eden bütün muharebeler, tek bir Alman neferi ve topu iştirak etmiş değildir. Kütülmamare, gerek muharebe ve gerek sevk ve idare bakımından tamamile bir Türk malı ve bir Türk utkusudur. Bu hususta Alman yazganının yazıları tamamen bir hayalden ve yalandan ibarettir.

Tavsendin teslim oluşu

Tavsendin teslimine gelince:

Buna en mühim sebep açık olmuştur. Gerçi, mevcut tahkimat kerpiçten ibaretti. Fakat bu tahkimatı yıkmak için eldeki Türk topusunun çoğu, adı ateşli olmak üzere hafif topu idi. Elde ağır topu olmadığından, Kütülmamarenin teslim olmasına kadar beklelenilmek zaruretiinde kalınmıştır. Eger elde ağır topu olsaydı, Kütülmamarenin daha çok evvel düşürüleceği muhakkaktı. Bu cepheye gelen ilk 15 lik Alman obüs bataryası ancak 21 mayıs 1332 de muharebe sahasına girebilmişti. Bu zamanda ise, Felâhiye muharebeleri bitmiş, Kütülmamare de düşmüş bulunuyordu. Bu tarihi hakikatlar karşısında Alman yazganının hayali yazılarının tamamile uydurma olduğu anlaşılır.

Askerî ittifak dolayısıyla mecbur oldukları bazı yardımları yapan Almanların; daha ziyade İran cihatini takviye ile meşgul oldukları, hatta bir hayli Türk kuvvetlerini de bilâüvum bu taraflara çevirdikleri ve Hemedana kadar Türk kuvvetlerini sürerek Irak cephesinin düşmesine sebep oldukları bir hakikattir. Bununla beraber, birkaç nefere veya bataryasının herhangi bir muharebeye karışması netice utku ise, mal edinmek, muvaffakiyetsizlik ise, Türk ordusunu mesul tutmak keyfiyeti, Büyük Harbdenberi devam edegelen bir Alman propagandasıdır. Eger bu propagandanın amacı, Alman askerliğini ve Alman ruhunu kuvvetlendirmekse, güdülen yol sakattır.

Alman yazganına bu vesile ile şu nu hatırlatmak isteriz ki; Türk ordusu, kendi ana vatan toprakları, düşmanlar tarafından istilaya uğradığı halde, müteffikleri ve genel utku hesabına yüz binlerce evladını, Galiciya, Romanya ve Makedonya cephelerinde kullanmak ve hatta kat'i neticenin elde edilmesi uğrunda, Süveyş kanalı ile Sarıkamış taarruzları gibi, sırf Almanların isteğiyle ve onlar hesabına yapılmış vakitsiz ve erken teşebbüslerle milyonlarca düşman askerini üzerine çekmemiş olsaydı, bugünkü Alman varlığı belki daha başka şekillerde tecelli etmiş bulunacaktı.

Alman yazganının yazıları arasında sıkıştırdığı Irak'tan ilerleyen İngilizler, Türkün ihmal ve lâkaydilerle ve kader diye herşey boyun eğmelerine hedeflerine çabuk varacaklarına emin olmuşlar; fakat varacaklarına karşı da bu husustaki düşüncelerimizi açıkça yazmak icab ederse;

Büyük Harb sonunda Almanlarla birlikte biz de mağlûp olmuştu. Almanlar Versay muahedesiyle öldürü-

Mısırın 1923

temel yasası

Kral, temel yasanın iadesini kabul etti

Kahire (Husufi Muhabirimizden) — 1923 kanunu esasını iade ettirmek için bir müddetdenberi başlan mücadele en ateşli günlerini geçirmektedir.

Bütün gazetler müttefikan bu kanunun iadesi lehinde bir lisan kullanmaktadırlar. Kral, kanunu esasını iadei hakkındaki muvafakat mektubunu gazetelerde neşrettiler suretile, milletle beraber olduğuna ilân etmiştir.

Çeçen gün, Başvekil Tevfik Nesim Paşa bahçesinde husufi bir davet yapılmış ve bu davette Vefd fırkası reisi Nahhas Paşa ile Vefdin ileri gelenleri bulunmuşlardır.

Vaziyet şudur: Kral, Tevfik Nesim ve Nahhas Paşa 1923 kanunu esasını iadesi noktasında tamamen mutabaktırlar. Bütün memleket bu kanunun iadesi hususunda birleşmiştir.

İngilizler için nezaketini takdir ederek bu meseleyi tatilden sonraya atmak ve bu suretle vakit kazanmak istiyorlar. Asabiyyet hâkim olup gazeteler pek sert bir lisan kullanmaktadırlar. Anı bir kararlar 1923 kanununun iadesi ihtimali dahi mevzu bahis.

Muğlada yol faaliyeti

Muğla 16 (A.A.) — İl içinde yol onarmalarına devam ediliyor. Tavas yolunda yakında açılmal yapılacak ve yolun yapı işlerine eyülde başlanacaktır. Bu yolun bu yıl Denizli sınırına ulaştırılacağı sanılmaktadır.

Günün bulmacası

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Soldan sağa:

1 — Geminin demiri, gemiyi istenilen yere götüren şey. 2 — Etrafı su ile çevrilmiş kara, kalın ip. 3 — Eski Mısır'ların en büyük mabudu, rakı. 4 — İmparatorların küçük hükümdar, anlam. 5 — Bir İtalyan limanı, senenin on ikide biri. 6 — Kulübe, birşey söyleyip diğer birşeyi kasdetmek. 7 — Onunla yürürüz, bizden çıkıp İraka geçen bir nehir. 8 — Eلبisede eşya konan yer, memleketimizin Karadeniz kıyısında oturan bir takım ahali. 9 — Üzerine binilip gezilen hayvanlardan biri, kıyafet. 10 — Yere inen bulut, bir şaşıma edati.

Yukarıdan aşağı:

1 — Gemiyi yürüten vasıtalarından biri, duman çıkan yer. 2 — İsim, hürmet. 3 — Onu kazanmak için çalışırız, Allah. 4 — Yazın giyilen ince yünlü kumaşlardan biri, bir bağlama edati. 5 — Yayla atılan şey, kısmaktan emir. 6 — Ev'in üstünü örten kısım, boş lakırdı. 7 — Âlimler, ne sıcak ne soğuk. 8 — Birşeyi ekstimek için içine konulan şey, Anadolu'nun cenubu şarkisine düşen komşu bir memleket. 9 — Vücudün yumuşak kısmı, müslümanların Allaha ibadet için kaldıkları şey. 10 — Taze değil, bir nota.

Dünkü bulmacanın halledilmiş şekli

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	S	O	Y	L	E	V	İ	S	O	Z
2	O	N	O	Z	A	N	Z	E		
3	R	E	N	K	İ	K	O	T	E	K
4	U	M	U	S	B	E	L	İ		
5	A	M	E	L	E					
6	D	A	R	P	A	T	R	I	K	
7	U	L	U	E	Z	I	A	B	A	
8	R	O	Z	E	T	İ	K	İ	Z	
9	U	C	A	L	A	K	A			
10	M	E	L	E	K	E	M	K		

cü kayıd ve şartlarına daha düne kadar sabır ve sükûna boyun eğerek mukadderatını kaza ve kadere terk etmişlerdi. Buna mukabil, Türkler, Büyük Kurtarıcı Atatürkün rehberliği altında Sevr muahedesiyle daha baştan itibaren tanınmamış, ulusal bir savaşa atılarak, kanlı bir boğuşmadan sonra Lozan muahedesiyle yaratılmıştır. Şimdi, kader ve kismetin, hangi tarafın hayatına hâkim olduğunu okuyucuların ve tarihin takdirine bırakıyoruz.

XX

Cumhuriyet

Halk sütünü

Üsküdar kaymakamlığının nazarı dikkatine

Üsküdar'da asker tekaüdü Cevad imzasile aldığımız bir mektubda deniliyor ki:

«Üsküdarla Kuzguncuk arasında Arabzade denilen mahaldeki büyük köyü her gün ve bahusus tatil günleri birçok halk gezmek ve hava almak için giriyorlar. Fakat bazıları yemek pişirmek bahanesiyle ateş yakıyorlar. Mevkiin gerek yüksekliği ve gerek Boğazdan gelen sert rüzgârlara maruz bulunması dolayısıyla böyle kurak havalarda şehri tehdit eden bir orman yangını tehlikesinden uzak değildir.

Ateş yakılmasının men'ini rica ederim.»

Hafta tatili kanununa riayet etmeyenler

Okuyucularımızdan Ahmed imzasile aldığımız bir mektubda deniliyor ki: «Hafta tatili kanununu bir noktasının birçok tüccar tarafından anlaşılması ve yahud anlamak istenilmesi yüzünden bazı yanlışlıklara sebebiyet verilmektedir. Şöyle ki:

Mezkûr kanuna nazaran resmi hafta tatili 53 saat olarak tayin edilmiş olup bu tatilden istisna edilen halkın yiyecek, içecek ve giyecek gibi zaruri ihtiyaçlarının temin eden dükkân ve mağazaların cumartesi akşamına kadar açık bulunmasına kanunun müsaade ettiği pek açık perakende yazılmıştır. Halbuki halkla perakende satışı ve alakası olmayan ve doğrudan Anadolu tüccar ve esnafına toptan eşya satan birçok manüfatura, tuhafiyi, hırdavat ve sair toptancı tüccar kanunda yazılı olan, mağazalar kelimesinden istifade ederek cumartesi günleri akşama kadar mağazalarını açık bulundurmaktadırlar. Bu halin ise mezkûr kanun maksad ve hükümlerine muhalif olduğu pek aşikârdır. Kanunun açık bulundurulmasına müsaade ettiği dükkân ve mağazalar halka perakende suretile satışı eden müesseselerdir. Meselâ Beyoğlu, Galata, Bahçekapı, Sultanhamam, Mahmudpaşa ve bu civarlarda fantazi ve perakende satan büyük mağazalar ve dükkânlar gibi.

Anadoluya toptan satış yapan tüccar mağazalarının, cumartesi saat 13 te kapanması hafta tatili kanununun emir ve iktizasındadır. Nitekim geçen hafta bu noktayı anlayan bir kısım tüccar saat 13 te mağazalarını kapamışlardır. Aid olan makamın bu hal üzerine nazarı dikkatini celbetmenizi dilerim.»

Mütakaid bir yüzbaşının şikâyeti

Kadirga meydanında 88 numarada oturan mütakaid yüzbaşı Aziz Refik'ten aldığımız mektubda deniliyor ki: «Tekâüd maasımı Beyoğlu Malmüdürlüğünden alıyorum. 14 haziran Kasımpaşadaki tevziat bürosuna giderek param almak istedim. «Sizin sıranız pazartesinden itibaren» dediler. Hiçbir sınıf için kanunda gün farkı yoktur. Fakat tevtizatta kolaylık olması ve kargaşağa mahal verilmemesi için konulan bu usule riayeti bir borç bilirim. Bununla beraber memurların pencere başında durup konuşurken hademenin sandalyesinde istirahat edecek kadar boş ve rahat zamanlarında da bu usulün tabiki doğru mudur? Bu hususta atâkadarların dikkat nazarlarını celbetmenizi dilerim.»

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Beşiktaş Askerlik şubesinde: 1 — 316 doğumludan itibaren bakaya kalan gayriislâmlarla 324, 325, 326, 327, 328, 329 doğumlu gayriislâm efrat sevkedileceklerdir. 2 — Toplanma günü 25/6/935 gündür. 3 — Naktî bedel 24/6/935 akşamına kadar kabul edileceği ilân olunur. ***

Bakırköy Askerlik şubesinde: 1 — 324, 325, 326, 327, 328 ve 329 doğumlu gayriislâm efradından henüz sevkedilmemiş olanların hepsi bu defa sevkedileceklerdir.

2 — Toplanma günü 25 haziran 935 salı gündür. 24 haziran 935 pazartesi günü akşamına kadar naktî bedel verceklerinin müraعاتleri kabul olunacaktır. 3 — Yukarıda yazılı doğumlulardan henüz sevkedilmeyenlerin toplanma günü sabah saat dokuzda şubede hazır bulunmaları ilân olunur. ***

1 — Bakırköy Askerlik şubesinde kayıtlı bulunan yedek subaylardan şimdiye kadar haziran 935 toplanmasına gelmemiş olanların ay sonuna kadar her halde yoklamalarını yaptırılacaktır.

2 — Dışarıda olup ta yoklamalarını yaptırmak isteyenler mektubla müraعات edilmelidir.

3 — Bu sene mektublarda fazla olarak doğum yerlerini, nüfusta kayıtlı buldukları mahalli ve soy adlarını bildirmelidirler.

YENİ ESERLER

Yarımay

9 uncu numarası çıkmıştır. Bu sayıda Naci Sadullahan okuyucularına İstan - bulun en şayanı dikkat mahlûkunu tanıtan yazısı, Orhan Selimin (Bir kitab ve bir yazıcı), Ali Rıza Kılıcın (Kartal yavrusu), Cevad Şakirin (Aşkı değildi, fakat onu kaskanyordu), Suad Dervişin (Kızlar niçin evleniyorlar?), Cahid U - çuğun (Hekim), Cemal Atacının (Bir kız böyle düştü) makaleleriyle sinema, spor, moda sahifeleri vardır. Tavsiye ederiz.

Holivud

Holivutun 15 haziran sayışı güzel resimler ve zengin yazılarıyla intişar etmiştir.

La Turquie Kemaliste

Matbuat Umum Müdürlüğü tarafından çıkarılmakta olan La Turquie Kemaliste mecmuasının 6 ncı sayışı çok nefis bir tarzda intişa retmiştir. Bu sayıda Bühran Belgenin «Diyorlar ki» adlı makalesi, Asri Orman çiftliği, İsmet İnönü Kız Enstitüsü, Cumhuriyet Türkiye'inde hayvan yetiştirme, Ahmed Haşim hakkında üç tecrübe, san'at ve endüstri yazılarıyla çok güzel resimler vardır.

17 HAZİRAN PAZARTESİ SAAT 16 DA

Yeşilköy, Yeşilköy Palas otelinde Elektrik fırınının tatbika - lide gösterilecek ve bu meyanda, gelenler arasında kur'a çekilerek, bir

ELEKTRİK ALETİ HEDİYE EDİLECEKTİR

Bu ders Bayanlara mahustur.

OSMANLI BANKASI

Osmanlı Bankası hisse sahipleri, dahili nizamnamenin 29 uncu maddesine göre, 18 haziran 935 salı günü saat on iki buçukta Londrada, E. C. 2, Old Broad Street, Winchester House'da toplanacak yıllık genel kurultaya çağırılır.

Müzakere ruznamesi: 1 — Genel idare heyetinin 1934 senesi işlerine ilişkin raporu. 2 — 31 birincikânun 1934 tarihinde kesilen hesapların tasdiki. 3 — Temettü hissesinin tayini. 4 — Genel idare heyetine aza seçimi.

Banka dahili nizamnamesinin 27 nci maddesine göre, genel kurultay, en az otuz hisse senedi olan bütün hisse sahiplerinden terekküb eder. Bununla beraber, 18 haziran tarihindeki kurultaya, hisselerini bu toplantı için gösterilen tarihten en az on gün evvel Bankanın aşağıda yazılı merkez ve şubelerine veren hisse sahipleri girebilir:

— Pariste, Meyerbeer sokağında (IX) 7 numaralı banka merkezine.

— Londrada, Throgmorton Street (E. C. 2) de 26 numaralı banka merkezine.

— İstanbula, banka idare merkezine.

— Bankanın muhtelif şubelerine.

Hele şükür yaşamak zevkini elde etti

Hayatı artık tahammülferasa bir hal almıştı. Zira ıstırah verem ayaklarıyla yürüyemiyordu. RADIO SALTs banyolarını yapmağa başladığı vakitten beri kendisini hafif ve cevval hissediyor. Bu tuzla yapılan ayak banyoları sayesinde adaleter kuvvetlenir ve ağrıları ve şişkinlikler zail olur. En dar ayak banyolarımızla hiçbir ıstırah çekmeden istediğiniz vakit yürüyebilirsiniz. Her eczanede satılır.

Ürolog - Operatör

Dr. REŞİD SAMİ

İdrar yolları hastahıkları mütehassısı Beyoğlu İstiklâl caddesi (Mülen Ruj karşı) Vahap B- Ap. No. 61

YENİ ÇIKAN KİTAPLAR:

Her pazartesi günü bir liste No. 2

Alman Pedagogları

Münir Raşid, 75 kuruş

Ahmed Haşimin Seferleri

Ahmed Haşim, 100 kuruş

Ağlayan Nar ile Gülen Ayva

Kemal Ahmed, 10 kuruş

Piyer ve Jan

Cezmi Rüşti, 50 kuruş

Sevgi ve Saygı

Fakihe Adnan 50 kuruş

YENİ KİTAPCI

Ankara caddesi No. 85

"Gençlik Tilsimi" SEKÜLİN

Eger iktidarsızlıktan şikâyetçi iseniz, eger birçok ilaçlar alıpta hiç birinden fayda görmedinizse size son bir TECRÜBE tavsiye edeceğiz.

SEKSÜLİN kullanınız.

Bu şayanı hayret ilaç, terkibindeki Kanı, Sinirleri, Beyini ihya edici unsurlar sayesinde iki kelime ile GENÇLİĞİN TILSIMI dır

KUTUSU 200 Krş

BEŞİR KEMAL - MAHMUT CEVAT ECZANESİ SİRKEÇİ

İstanbul Komutanlığı

Satınalma Komisyonu İlanları

İstanbul Komutanlığı birlikleri için kapalı zarfla eksiltmeye konulan 68,000 kilo koyun etine verilen fiat makamca pahalı görüldüğünden tekrar kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. İhalesi 19 haziran 935 çarşamba günü saat 15 tedit. Tahmin bedeli 34,000 lira olup ilk teminatı 2550 liradır. Şartnamesi 170 kuruş mukabilinde Komisyon - dan alınabilir. İstekilerin vakti muayyeninden bir saat evveline kadar teklif mektublarını ihale matkuz ve mektublarını İstanbul Komutanlığı Satınalma Komisyonuna vermeleri. (3029) ***

Çatalcadaki birliklerin sene - lik ihtiyacı olan 771 ton odun kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Tahmin bedeli 11,565 liradır. İhalesi 24 haziran 935 pazartesi günü saat 15,30 dadır. Şartnamesi Fındıklıda Satınalma Komisyonunda görülebilir. Eksiltmeye gireceklerin 868 liralık ilk teminat mektub ve makbuz ve 2940 sayılı kanunun 2, 3 üncü maddelerindeki vesikalarla birlikte teklif mektublarını ihale saatinden en az bir saat evveline kadar Komisyona vermeleri. (3200)

Dr. İhsan Sami

Öksürük Şurubu

Öksürük ve nefes darlığı, boğmaca ve kızamık öksürükleri için pek tesiri ilaçtır. Her eczanede ve eczanelerinde bulunur.

Mudanya karşısında; şifası tecrübeli ARMUTLU KAPLICALARI Açıldı. Otel, Yemek mükemmel. Posta, Telgraf var. Mudanya vapurları, 3 saatte iskeleden araba ile 15 dakikada varılır. Vapur: pazar ve çarşamba toplanan 9 dakikada, ertesi günler 12 de Armutludan döner.

KİRALIK EV

Arnavdüküyünde Mumhane sokağı 13 numaralı denize nazır bahçe içinde dokuz odalı mobilyeli bir ev kiralıkt

ilâçlarınızı

Bahçe
kapıda

SALİH NECATİ

den alınız. Reçeteleriniz büyük bir dikkat,
ciddi bir istikametle hazırlanır.

FOSFOTİN NECATİ

Çok kıymetli bir bebek gıdasıdır. Bununla beslenen
yavrular tombul ve kuvvetli, neş'eli olur.

Istanbul Liseler Alım Satım Komisyonundan:

Galataasray Lisesi	Haydarpaşa Lisesi			Erenköy Kız Lisesi			Kandilli Kız Lisesi			Çamlıca Kız orta mektebi			Tahmin fiatı Kr.			
	AZ	ÇOK	ilk teminat	AZ	ÇOK	ilk teminat	AZ	ÇOK	ilk teminat	AZ	ÇOK	ilk teminat				
Erzakların cinsi																
Sade yağ	8800	10000	637,50	8000	9000	573,75	2700	3000	191,25	2000	2500	159,37	1200	1500	95,62	85
Ekmek	87000	100000	675	90000	96000	648	20000	30000	202,50	13500	14000	94,50	15000	20000	135	Narha tabidir
Zeytin tanesi	800	1000	26,25	1500	2000	52,25	400	600	15,75	700	750	19,69	150	200	5,25	35
Zeytin yağı	3750	5000	142,50	2500	3000	85,50	800	1000	28,50	400	450	12,82	300	400	11,40	38

Yukarıda adları yazılı pansiyonlu okulların mayıs 936 sonuna kadar sade yağ, ekmek, zeytin yağ ve zeytin tanelerinin 5/6/935 çarşamba, 6/6/935 perşembe günleri yapılan kapalı zarf eksiltmeleri feshedilerek bu kere eksiltme şartnamelerine göre alınacak işbu yiyeceklerin miktar ve tahmin fiatlarıyla teminatları her okula adı altında gösterilmiştir.

Ekmek şartnamesine göre 27/6/935 perşembe günü «14» te kapalı zarf eksiltmesi yapılacaktır.

Sade yağ şartnamesine göre 27/6/935 perşembe günü saat «15»te kapalı zarf suretile eksiltmesi yapılacaktır.

Zeytin yağı şartnamelerine göre 27/6/935 perşembe günü saat «15,30» da açık eksiltmesi yapılacaktır.

Zeytin tanesi şartnamelerine göre 27/6/935 perşembe günü saat «16» da açık eksiltmesi yapılacaktır.

Bu eksiltmeler İstanbul Kültür Müdüriyetinde Liseler Muhasebeciliğince toplanan Liseler Satınalma Kurumunda yapılacaktır. Eksiltmeye girecekler 2490 sayılı art - firma ve eksiltme kanununa göre 935 yılı Ticaret Odası ve mezkûr kanunun 2 ve 3 üncü maddelerindeki belgelerini ve ticarethane namına hareket edenler noterlikten verilmiş vekâletnamelerini Kuruma vermeleri mecburidir.

Kapalı zarf suretile yapılacak sade yağ ve ekmek eksiltmesinde isteklilerin yukarıda adı yazılı kanuna uygun olmak üzere kapalı zarf mektublarında yukarıda is - tenilen belgeler ve teminat makbuz veya banka mektublarını koymak suretile zarflarının üzerinde kanuni ikametgâhi yazılı ve üzerleri mühürlü olarak belli saatten bir saat evveline kadar müteselsel makbuz mukabilinde Kurum Başkanlığına verilmesi lâzımdır. İstekliler her eksiltmenin ilk teminatlarını eksiltme zamanından evvel Kurum Yazganlığından alacakları yazı ile Liseler Muhasebeciliği veznesine yatırmaları ve eksiltme şartnamelerini görmek ve almak üzere Yazganlığa müracaatları ilân olunur. (3196)

KARAKÖY ECZANESİ HÜSEYİN HÜSNÜ

Galata, Karaköy caddesi No. 5

Istanbul Beşinci İcra Memurluğundan:

Emniyet Sandığına

«1250» lira mukabilinde birinci derecede ipotekli olup paraya çevrilmesine karar verilen ve tamamına «3680» lira kıymet takdir edilen Boğaziçinde Emirgân mahallesinde Mirgün caddesinde eski 30 yeni 36 numaralarla murakkam damlık ve bahçeyi havi bir bap yalının tamamı açık arttırmaya vaz edilmiştir.

Arttırma peşindir. Arttırmaya iştirak edecek müşterilerin kıymeti muhammenenin yüzde yedi buçuğu nisbetinde pey akçesi veya millî bir bankanın teminat mektubunu hâmil olmaları icab eder. Müterakim vergi, tanzifat, tenviriyeye ve vakıf borçları borçluya aittir. Arttırma şartnamesi 4/7/935 tarihine musadif perşembe günü dairede mahalli mahsusuna talik edilecektir. Birinci arttırması 22/7/935 tarihine musadif pazartesi günü dairemizde saat 14 ten 16 ya kadar icra edilecek, birinci arttırmada bedel kıymeti muhammenenin yüzde yetmiş beşini bulduğu takdirde üstte bırakılır. Aksi takdirde son arttırmanın taahhüdü baki kalmak üzere arttırma on beş gün daha temdid edilerek 6/8/935 tarihine musadif salı günü saat 14 ten 16 ya kadar dairede yapılacak ikinci arttırma neticesinde en çok arttırmanın üstünde bırakılacaktır. 2004 numaralı icra ve iflâs kanununun 126 ıncı maddesine tevfik hakları tapu sicilleriyle sabit olmyan ipotekli alacaklılarla diğer alâkadarların ve itifak hakkı sahiblerinin bu haklarını ve hususile faiz ve masarife dair olan iddialarını ilân tarihinden itibaren 20 gün zarfında evrakı müsbetlerle birlikte daireme bildirmeleri lâzımdır. Aksi takdirde hakları tapu sicilleriyle sabit olmyanlar satış bedelinin paylaşmasından haric kalırlar. Müterakim vergi, tenviriyeye ve tanzifiyeden ibaret olan Belediye rüsumu ve vakıf icaresi bedeli müzayededen tenzil olunur. Daha fazla malûmat almak istiyenlerin 934/6997 numaralı dosyada mevcud evrak ve mahallen haciz ve takdiri kıymet raporunu görüp anlayacakları ilân olunur. (3359)

BEBEK BAHÇESİNDE

YENİ BİR DEVRİM

Hergün değerli ince saz, cazband, muhtelif bahçe eğlenceleri.
Her verden ucuz servis

Tarsus Belediye Reisliğinden:

Hayvanla çekilir el ile işler hava tulumbası vasıtasile lâğımları temizler tahminen 760 lira kıymetinde bir aded lâğım temizleme makinesi açık eksiltme ile 28 haziran 935 günü saat 10 da satın alınacaktır. İsteklilerin şartname örneklerini Belediyemizden aramaları ilân olunur. (3311)

Türk Hava kurumu

Büyük Piyango

Şimdiye kadar binlerce kişiyi zengin etmiştir
19 ncü tertip 3 üncü keşide 11 temmuzdadır

Büyük ikramiye 50,000 liradır

Ayrıca; 20.000, 12.000, 10.000 liralık ikramiyelerle
20.000 liralık mükâfat vardır

Deniz Levazım Satınalma

Komisyonundan:

9168 kilo koyun 4583 kilo kuzu eti 4 temmuz 1935 perşembe günü saat 16 da Kasımpaşada Komisyon binasında kapalı zarf usulile alınacaktır. Koyun etinin beher kilosu 41 kuruş, kuzu etinin beher kilosu 43 kuruş tahmin edilmiştir. Şartnamesi hergün Komisyonda görülebilir ve alınabilir. İsteklilerin 429 lira 72 kuruştan ibaret muvakkat teminat makbuz veya mektubunu ve kanuni belgeleri havi teklif mektublarını eksiltme saatinden bir saat evveline kadar Komisyon Reisliğine vermeleri. (3363)

Kanzuk eczanesi müstahzaratından:

KREM BALSAMIN

Ciddî ve şayanı itimad elli senelik bir güzellik kremidir. Bir defa (KREM BALSAMIN) kullanan başka krem kullanmaz. mix-mix müstahzaratından.

Hayatın neşesi
dinç olmaktadır.

HORMOBİN

tabletleri
Yorgun vücutları
dinçleştirir.

İKTİDARSIZLIĞI
ve
BEL GEVŞEKLİĞİNİ

giderir, yaşamak neşesini iade eder.
Eczanelerde bulunur. İstanbulda fiatı
150 Kuruş Tafsilat için Galata posta
kutusü 1255

Yaz
Mevsimi
için
Terzi J. İTKİN

En zengin
ve mütelevvi
bir koleksiyonda
en son moda
kumaşlarını
takdim eder.

Beyoğlu İstiklal caddesi
No. 405, Tel: 40450

Satılık Ev

Sultanahmedde Firuzagağa Tica - rethane sokağında 29 numaralı ev satılıktır. Altı oda, elektrik, terkos suyu vardır. Divanyolunun yanbaşındadır. Almak isteyenler Cumhuriyet gazetesinde M. Turhan, yahut Modada sekizinci mekteb Başmuallemi Bayan Zahide ile görüşebilirler.

Sahib ve Başmuharriri Yunus Nadi
Umumi neşriyatı idare eden Yazı İşleri
Müdürü: Hikmet Münif

Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim
Şirketi - İstanbul

Asipin KENAN

Sizi soğuk algınlığından, nezleden, gripten, baş ve diş ağrılarından koruyacak en iyi ilâç budur.
İsmine dikkat buyurulması

Selimiye Askerî Satın Alma Komisyonundan:

«6,000» kilo taze kabak ile «6000» kilo taze fasulyenin açık eksiltmesi 19 haziran 935 çarşamba saat 15 te Selimiye Askerî Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

2 — Taze kabağın tahmin fiatı 240, taze fasulyenin 585 lira olup her ikisinin muvakkat teminatı «62» liradır.

3 — Muvakkat teminatlar ihaleden önce Muhasebecilik veznesine yatırılmış olacaktır.

4 — Şartname hergün Komisyonunda görülebilir. (3079)

Denizyolları

İŞLETMESİ

Acentaları: Karaköy Köprübaşı
Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade
Han Tel 22740

İSKENDERİYE YOLU

ANKARA vapuru 18 haziran S A L I günü saat 11 de İskenderiye'ye kadar. (3339)

TRABZON YOLU

VATAN vapuru 18 haziran SALI günü saat 20 de Rize'ye kadar. (3338)

ROMANYA SEYRİSEFAİN İDARESİ

Hareket edecek vapurlar:

PRENÇİPESA MARIA vapuru 18 haziran salı günü saat 16 da (Selâ - niğe).

DAÇIA vapuru 19 haziran çarşamba günü saat 14 te (Köstence) ye.

Dacia, Principessa Maria ve Regele Carol I vapurlarının bilet ücretlerinde % 20 ve gene Romanya vapurlarile seyahat edenlere Romanya şimendiferlerinin bilet ücretlerinde % 50 tenzilat.

Bütün Romanya, Polonya ve Budapeşte, Győr, Bratislava, Viyana, Linz, Passo ve Regensburg gibi Tuna li - manlarına eşyayı ticariye sevk edilir. Fazla tafsilât için Galata rıhtımında Merkez Rıhtım Hanında lââin İstanbul umumi acentalığına müracaat. Telefon 44827/8.

KODAK

Verikrom 28°

ROLFILİM - FILMPAK

HER MEVSİM İÇİN

HER GÜN İÇİN

HER SAAT İÇİN

Herkesin Filmi

Ziraat
BANKASI

GUVENÇ

BİR ELİNDE AZIK DOLU

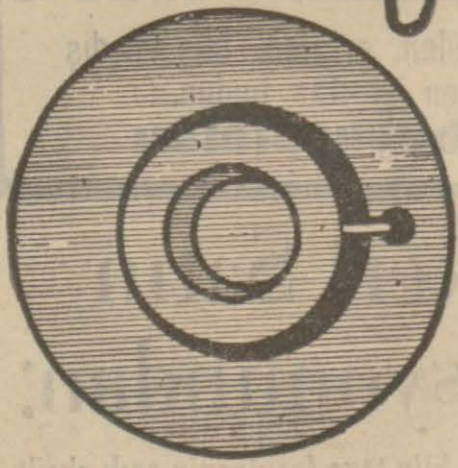
Rash

NORGE

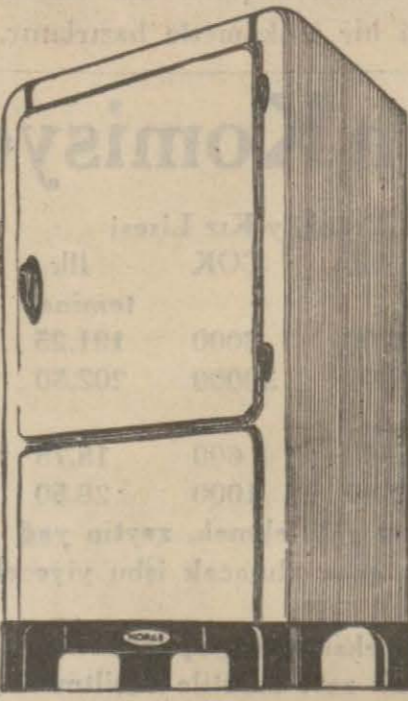
~ NORJ ~

Rollator Refrigeration

ROLLATOR
ROLLATOR
ROLLATOR
ROLLATOR

NORGE

Bir buzdolabından beklediğiniz bütün hizmetleri yapabilecek en güçlü bir soğuk hava dolabıdır. Eviniz için seçiminizi yapmadan evvel

NORGE'U

muhakkak surette görünüz.

İLK TAKSİT 10 LİRA

Alelade buzdolablarının ileri geri hareketile yıpranarak çalışan pistonlu soğutma tertibatına malik NORGE buzdolabının soğutma makinesi yer yüzünde bir eşi daha bulunmayan ROLLATOR ile mücehhezdir.

dönen mihveri bir kuvvet kaynağıdır.

aşınmaz, yıpranmaz, eskimez ve bozulmaz.

sarfedilen cereyana mukabil DAHA FAZLA soğutma enerjisi temin eden yegâne mekanizmadır

NORGE buzdolabının yorulmak nedir bilmiyen kalbidir.

Zarafet, Kullanış, Dayanıklık, Ekonomi itibarile

NORGE BUZ DOLABLARI EŞSİZDİR

ELEKTRON MUESSESATI - Galata, Bankalar caddesi, 66 - 68 - 70, Telefon: 41460

Türk Bankacılığında
HALK LEHİNE
büyük bir yenilik...

En küçüğünden en büyüğüne
kadar para sahiblerinin

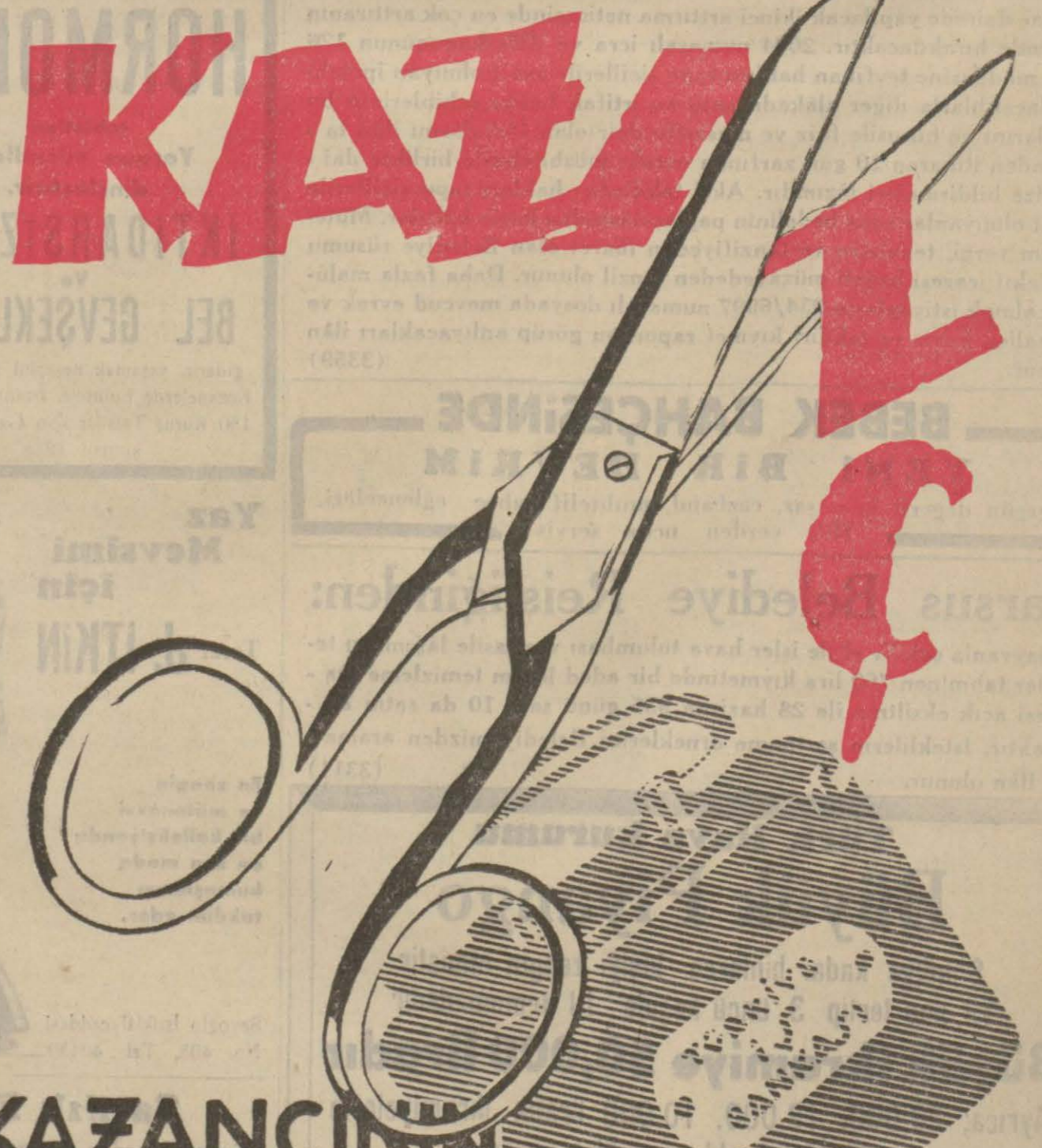
IRADLARINI

Her ay başında muntazaman
alabilmeleri temin ediliyor

Bu büyük hâdisenin tafsilâtını

PEK YAKINDA

bu sütunlarda okuyacaksınız.

KAZANCI
BİR KISMINI
KUMBARAN
İÇİN KES AYIR

İHAP
MULUSI
İSTANBUL

SİNİR ÇARPINTI BAYGINLIĞI, NEVROL CEMAL
Emsalsiz ilâcdır. 20 damlası icabında hayatınızı kurtarır, evlerinizde mutlaka bulundurunuz.